

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

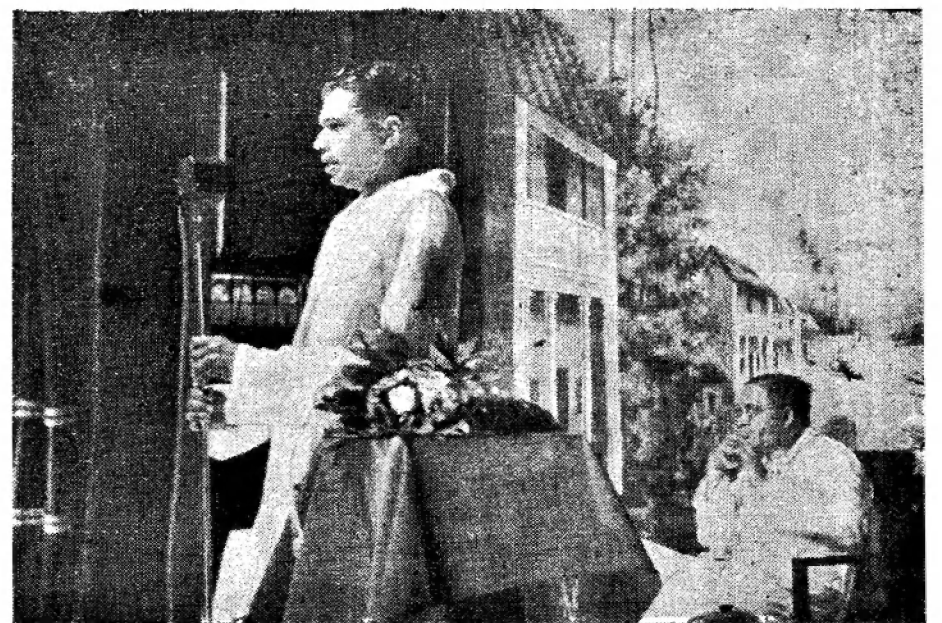
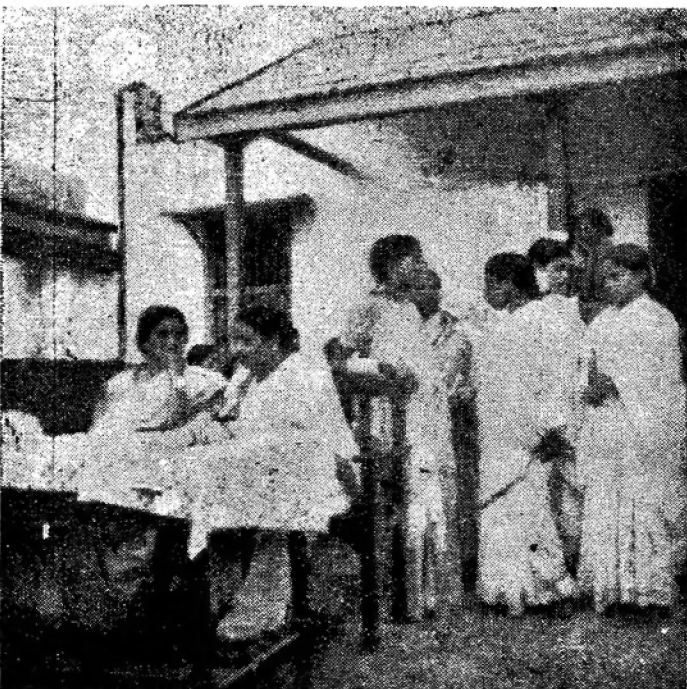


‘తోడునీడ’

మళయాళ మహిళా సమావేశం



నవమ అఖిల మళయాళ మహిళా సమావేశములో శ్రీమతి శంకుని అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సమావేశం, వి. పి. హాల్ లో 12 వ తారీఖున జరిగింది. చిత్రంలో మద్రాసు కేరళ సమాజ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి మాధవమీనన్ గారు కూర్చున్నవారిలో ఎడమవైపునుంచి మూడవ స్థానంలో ఉన్నారు.



శ్రీ రాజరాజేశ్వరీస్వామి భవన్ లో ఉపహరించు అనాథ కరణాల యంత్రం (తెజవాడ) శ్రీమతి అమృత్ రాజాగారి అధ్యక్షతన ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. చిత్రంలో, కరణాలయ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి చిట్టిగారు కూడా ఉన్నారు.

అఖిల మళయాళ నవమ సమావేశములో గా. గోపాలరెడ్డిగారు సమావేశాంత ఉపన్యాసమిస్తున్న దృశ్యం.



విశ్వకేరళ నవమ వార్షిక మహాసభ ప్రధాని ఓ. పి. రామస్వామిరెడ్డియార్ ప్రారంభోత్సవం జరుపుకున్న దృశ్యం. ఆహ్వానసభకుంటూవున మహిళాసభ్యులు ప్రధానికి వ్యాఖ్యలను చెబుతున్నారు.



సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రతిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనంబున కగు చా

నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 19

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర పుష్య శుద్ధ దశమి బుధవారము



‘సో దే ఆ ప్పి’



ఆంధ్రపత్రిక

1948-వ సం॥ జనవరి నెల 21-వ తేది బుధవారము

సాహితీ సమితి

సాహితీసమితి, రజతోత్సవానంతర చతుర్థసమావేశము ఈ 11-వ తేదీని ఒంగోలులో జరిపికొనినది. అధ్యక్షోపన్యాసములో సమితివారు పూర్వ ప్రబంధ పద్ధతిని, దేశతా స్తోత్రము, పూర్వక విప్రుతి ఆధునికకుకవినింద, సమితిసభ్య కవులస్తుతి, ప్రభుత్వ ఆదరణవిధాన తిరస్కృతి, సమితి ఆత్మోత్కృష్టత, తదుజ్జ్వల భవిష్యము, వీని నన్నిటిని వ్యవస్థితప్రాయముగా నివేదించుకొనిరి.

కాని దాదాపు ఇరువది ఏండ్లుగా నిద్రాణమై, నేడవ సారాధ్యము మేల్కొన్న ఈ సమితి కార్యస్వరూప మేదో, నిర్మాణాత్మకమైన ప్రణాళిక ఎట్టిదో, ప్రజల్లో సాహిత్య చైతన్యమును కల్గించుటకై నిరుడే మేల్కొన్న సమితి వారితవరకు, సాధించిన ఫలితములేవియో, వీనిని నిశ్చయముగా బహుళాంధ్ర ప్రజాసకమునకు తెలుపుట, సమితి అవసరధర్మమై యున్నది.

“ఈ నవ్యయుగ ప్రారంభ కాలంలో, నూత్న స్వరూపాలైన కావ్యాలను, కొందరు పెద్దలు గర్హించుటతో, పత్రికలలో, పుస్తకాలలో ప్రచురించి ప్రచార మొనర్చవలసి వచ్చి, నవ్యులకొక సాహిత్యసమితి అవసరమై, సాహితీసమితి ప్రారంభింపబడినది. సాహితీసమితి కావ్యాలను గ్రంథరూపంగా అచ్చొత్తించి సాహితీ పత్రికనుబెట్టి, సాహితీసమితి ఉత్పవాలు దేశమంతటా వివిధప్రదేశాలలో జరిపి సాహిత్య ప్రచార మొనర్చినాము.”

ఇందులో కొంతవరకు ప్రప్రథమమునసాహితీసమితి సాధించిన విషయమునిజమే. కాని వీరను ఆ నవ్యయుగ ప్రారంభకాలము జరిగి ఏండ్లును పూండ్లును గడిచిపోయినవి. ఆనాటికైనను సమితి అచ్చువేయించిన గ్రంథములు మొత్తముగా చూచికొన్నను, ఒక వీరేశలింగంగారి రచనలో, చిల్లలక్ష్మీనరసింహంగారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహంగారు వీరొక్కొక్కరు రచించి ప్రకటించిన గ్రంథము

లంత మొత్తము భాండారముకూడ ప్రకటించలేదు. ప్రచురణ విషయకముగా, ఆంధ్రప్రచారిణీ, సరస్వతీ, గ్రంథమాలలు, వావిళ్లవారు, మొదలైనవారే, సమితికన్న ఎక్కువగా భాషాసేవ చేసిరి.

సాహితీసమితి సభ్యులలో నేటి కవిత్యవీధులలో ఉత్తములని పేర్కొనినవారే ఉన్నారు. వారు మొదట సృష్టించిన, రసాత్మక వాక్యమహాకావ్యములను మించి, ఈ మధ్యకాలములో సృష్టించిన ఉజ్వల రచనములు లేవు. ఎవరెక్కడ ఏయే ఉత్కృష్ట రచన లొనర్చినను, ఆ కళాసృష్టి, నైపుణ్య కూడా, మా సమితివారే యని భ్రమపడుట, పసి హృదయపు బేలతనము తప్ప, వేరొందుకాదు.

స్వ, రచనలమాట యటుంచవచ్చును. ఇట్టి సాహితీసమితివల్ల ప్రయోజనము ముఖ్యముగా కావ్య సృష్టి కానేరదు. కావ్యసృష్టి, ప్రప్రథమముగా, వ్యక్తిస్వసామర్థ్య దీక్షతో ప్రతిభలతోకూడిన విషయముగాన సమితిని ఆ విషయములో తప్పుపట్ట పనిలేదనుకొనవచ్చును.

కాని ఏ సమితియైనను చేయగలిగినది చేయవలసినదీ కూడ, ప్రజాసకములో, సాహిత్య పిపాసను, బహుళ సాహిత్యపరిచయమును విమర్శనాజ్ఞానమును, శ్రేష్టమైన రసజ్ఞత్వము పెంపొందించ గల్గుటయే. నేడది చేయవలయునన్న సమితివారు, ఉత్తమ పత్రికల స్వరూపమునను, విరివిగా ప్రచురణలవల్లను, తరుచుగా దేశమంతట, కావ్య మీమాంసలు, ఉత్తమ రసవిజ్ఞాన బోధకమైన చర్చలు, పూర్వ ప్రస్తుత కవుల ఒక్కొక్కరి ఉత్కృష్టత లేవో, సులభముగా ప్రజకు తెలుపగల ఉపన్యాసములు, పండిత గోష్టులు కావ్య ప్రచురణలు మొదలైన వానివలననే చేయవలెను. నిత్యపరిచయముగా ఇట్టి గోష్టులు కావ్య కాలక్షేపములు, విరివిగా జరుగుటవలన, ప్రజలలో శృతపాండిత్యము పెంపొంది రసజ్ఞత, భావుకత్వము కూడా, మెట్లుమెట్లుగా పెంపొందును.

ఆస్థితితో పుస్తకపరిచయములు వృద్ధిచేసి కొని చైతన్యమార్గమున ప్రజనడువ వచ్చును.

కాని ఆ గోష్టులలోను ఉపన్యాసములలోను, సమితివారు, “రసమన్న రసము”, “ఆనందమన్న ఆనందము” “కావ్యము రసాత్మకము” ఇవి అనుభవైక వేద్యములు, అవాఙ్మననగోచరములు, అనిర్వచనీయములు, అని ఇన్ని యేండ్లసాహిత్యకృషి అనంతరముకూడ ఒక్కొక్క మాటలో ఎగురగొట్టివైచుచు వచ్చుచో, శ్రోతలకు గలుగు ప్రయోజనము శూన్యము. పామర స్థితినుండి పండిత స్థితికి వచ్చి నందువలన ప్రయోజనమేమో వినువారికి తెలియుట కష్టము. అకలంకము పరిపూర్ణము ఐన నిర్వచనము, ఇట్టివాటిలో కుదురనిమాట నిజము కావచ్చును. కాని ఆ నిర్వచనముల సాధించుటలో, పరిపూర్ణతకు ఎంత సమీపమునకు రాగలిగితిమన్నది, గణ్యముగాని, పరిపూర్ణత సిద్ధించదు గనుక ప్రయత్నమే చేయనవసరము లేదనునట్లవింతుట, అనాగరస్థితి నుండి నాగరస్థితికి ఉద్గమించవలెనను, మానవస్వాభావికమైన ప్రగతికే మూలచేదము.

సాహితీసమితిని ప్రజలు ప్రభుత్వము, కూడ గౌరవదృష్టితో చూడవలెనన్న, సమితివారు, ప్రస్తుత పరిస్థితిలో విద్యావ్యాపకత్వము ప్రజల్లో ఏ ప్రమాణములో నున్నది, విశదముగా అవగాహన మొనర్చుకొని, వెల్లడిపరచి, ఈ స్థితిలో తాము చేయనున్న భాషాసేవ ఎట్టిదో, తత్కార్యక్రమ మెట్టిదో, ఏటేట, తాము సాధించనున్న కార్యప్రణాళిక ఎట్టిదో, ఎంతవరకు ప్రజల్లో మానసిక చైతన్యము, భాషాచైతన్యము కల్గించుటకు ఈ కృత్యము లుపయోగ పడినవో, ఇకముందు ఆ పద్ధతిని చేయనున్న లేవియో, సుస్పష్టముగా వెల్లడించి నిర్ణీత విధానములో ఈ యీ విధముల సఫలకృత్యులమైతిమని చూపించవలసి యున్నది. ఈ సమితి సభ్యులందరూ, తామున్న మండలములోని, ఎన్ని నూతన గ్రంథాలయములను వృద్ధిపొందించ గల్గినదీ, ఎంతమంది నూతనులకు, కావ్యపిపాస, గల్గిందీనది, ఎంత విరివిగా నూతన గ్రంథములను వారి కందించినదీ, ఎంతగా సువిమర్శజ్ఞానమును నూతనులలో కల్పించినదీ, పూర్వ ప్రస్తుత కావ్యముల పరిచయము ఉపన్యాసముల గోష్టుల రూపముల నెంతగా ప్రజ కందించినదీ, మొదలగు సభ్యుల సాహిత్యసేవాకృత్యము లన్నిటిని సాహితీసమితి, ఎప్పటికప్పుడు గణించు విధానములోనుండి, ప్రజలకు ప్రత్యక్షముగా తమ సమితి సేవను ప్రదర్శించవలసి యున్నది. ఇన్నాళ్ళవలె, అచ్చటచ్చటి ప్రజలు స్వోత్సాహమువలన చేసికొన్న ఉత్సవములకు, సాహిత్య స్వర్గ శిఖరాధి దేవతలవలె, యజ్ఞములలో ఆహ్వానింపబడినట్లువచ్చి,

యజ్ఞ హవిష్యముల నారగించి, ఇంద్రుడగ్నిని, అగ్ని వరుణుని, వరుణుడు యముని, వెల్లడించు కొనునట్లు పరస్పర స్తోత్రములతో సభవారికి వెల్లడించుకొని వారికి హవిష్యములంది నవో లేవో పరామర్శించు కొనుచు, యజ్ఞకర్తల నాశీర్వదించి తమ తమ నెలపులకు పోవు కార్యక్రమమే సాగించుకొన్నచో, సాహితీసమితి ఇన్నాళ్ళిటి స్థితికన్న మరీ యధ్యాన్న స్థితికి పోయి నిర్జీవసంస్థగా మారిపో గలదు.

విశ్వసారస్వతములోని గ్రంథములనేకము తెలుగులోకి రావలసి యున్నది. తెలుగులో నున్న పూర్వ గ్రంథములే అనేకము, ప్రజలకు సుబోధకమగు విమర్శలు వ్యాఖ్యలతో, వెలయవలసియున్నది. విమర్శాస్వరూప మెట్లుండవలెనో, రసజ్ఞత యన్ననేమో, ఈ విషయమున పూర్వ లేమిచెప్పిరో, నవీను లేమనుచున్నారో, దీనిసిద్ధాంతము లేవియో, వానిలో భేదము లేవియో, గ్రంథరూపమున తేటతెల్లముగా ప్రజలకు వెల్లడించవలసి యున్నది. సభాసమక్షముల నిర్ధారించవలసి యున్నది. తంజావూరు గ్రంథ భాండారమున వలె ప్రకటనముకూడ లేక జీర్ణావస్థలో పడియున్న వానిలో ప్రయోజనకరము అని సమితికి తోచిన గ్రంథములవైన ప్రచురించవలసి యున్నది. తాము స్థాపించిన నాటివలె, ప్రకటనము లేక నవ్యకవులసృష్టి . అణగారిపోవుచున్న దనుకొనవలసిన స్థితి, ఇన్ని పత్రికలు, ఇన్ని ప్రచురణసంస్థలు వెలసిన నేడు లేదు. కాదనిన, నవ్యుల ప్రతిభను గుర్తించవలసి నచోట్ల, ప్రచార మొనర్చవలసినస్థితి యున్నచోట, ఆ పనికూడ కొంత చేసికొనదలచినచో, తక్కిన మహత్తర సేవతోపాటు అది కూడ చేయవచ్చును. స్వల్ప భాషాపేక్షకులగు ప్రకటనకర్త లీషనులకు పూనుకొనక పోవచ్చును.

కాని ఉత్తమ సాహిత్యసేవాదీక్షతో సాహితీసమితివంటి పెద్దల సంస్థ యీ కార్యమునకు పూనుకొని, విజ్ఞానమునందియ్యవలసిన సర్వవిషయములగు సాహిత్య, తదితర గ్రంథముల నన్నిటిని, పూర్వములు నవీనములు, అయిన తెలుగు గ్రంథములను, వివిధ సాహిత్యములనుండి తెలుగు భాషాభివృద్ధికై తెచ్చుకొనవలసిన గ్రంథములను, బహుళముగా ప్రజలకు, అందుబాటుగునట్లు త్వరత్వరగా చేయగల్గి, పరిమత్సభల స్వరూపమున తరుచు, సాహిత్య విషయకమైన ఉపన్యాసములతో ప్రజలలో ప్రబోధమునకు పూనుకొని, నోబెల్, పులిట్జర్ సంస్థలవలె నవ్యసాహిత్యపరుల కావ్యములకు ప్రోత్సాహ మియ్యగలిగి సాహిత్యసేవ యొనర్చినచో, సమితివారు హాసించుకొన్న ఉజ్వలభవిష్యత్తు వారికి కలిగి తీరును. ఆంధ్రలోకము వారికి జోహారు లొసంగ గలదు.

నేటి ప్రపంచం

[ఇండోసియాలో యుద్ధవిరమణ: రాజ్యంగ సమస్య పరిష్కారానికి ఉభయపక్షాల ఒప్పందం; ఇండోచైనా సమస్యపై బాప్ దాయితో ఫ్రెంచివారి లాలూచీ సంప్రదింపులు; అమెరికా ఆయుధనిర్మాణానికి బడ్జెట్ లో విభరీతమైన అంచనాలు; బ్రిటన్-ఇరాక్ పరస్పరమైన సహాయ ఒడంబడిక—ఇవీ ఈ వారంలో ప్రధాన అంతర్జాతీయ రాజకీయ సంఘటనలు]

ఇండోసియాలో ఇప్పటికీ దాదాపు రెండున్నర సంవత్సరాలనుంచి ఉచ్చిత సామ్రాజ్యవాదులపై సాగుతున్న సంఘర్షణను ఉభయపక్షాలూ ఈ వారం పరిష్కారం చేసుకోగలిగింది. ఇండోసియా రిపబ్లిక్ ను, ఉచ్చిత వారు యుద్ధవిరమణ విషయంలోనూ, ఈస్ట్ ఇండిస్ దీవుల రాజకీయ భవిష్యత్తు విషయంలోనూ రాజీ ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, బెల్జియం రాజ్యాలుకు చెందిన ముగ్గురు ప్రతినిధులతోనూ విశ్వరాజ్య సమితి భద్రతా మండలి నియమించిన సామరస్య సంఘం గత మూడునాల్గూ చేసిన నిరంతరకృషి చాలా వరకు ఈ పరిష్కారసాధనకు కారణం. ఒడంబడికపై సంతకాలు జరిగిన పల్లెయెనిమిది గంటల తర్వాత యుద్ధవిరమణ ఉత్తర్యును అమలుజరిపి, 1947, ఆగస్టు 29-వ తేదీన ఉచ్చిత సేనల పెద్ద పెట్టు విజృంభణ ఫలితంగా ఏ యే సా నాల ను ప్రకటించారో, ఆయా సానాలన్నీ ఉచ్చితవారి అధికారంలోనే వుండిపోయింది. ఉభయాల బలాల మధ్య వైస్య రహిత ప్రాంతాలను ఏర్పాటుచేయడానికి ఉభయ పక్షాలవారూ సమ్మతించారు. ఇది యుద్ధవిరమణకుగాను ఉభయాలూ ఏకీభవించిన అంశం.

సంయుక్త ఇండోసియారాజ్య స్థాపన ద్వారా రాజకీయసమస్యను పరిష్కరించుకోదలిచారు. ఈ పరిష్కారాన్ని బట్టి ప్రస్తుతం రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం కింద వున్న ప్రాంతం సంయుక్త ఇండోసియా రాజ్య సమాఖ్యలో ఒక భాగంగా మాత్రమే వుంటుంది. జావా, సుమత్రా, మదురదీవులు రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం కిందనే వుంటావో, లేక సంయుక్త ఇండోసియాలో ఒక ప్రత్యేక రాజ్యంగానే వుంటావో ప్రజాభిప్రాయద్వారా ఉత్తరోత్తరా నిర్ణయించుకోవచ్చు.

ఒడంబడిక ప్రకారమైన సంతకాలు జరిగిన తర్వాత ఆరు నెలల గడవుకు తక్కువకాకుండా, ఏదాది గడువుకు ఎక్కువకాకుండా ఈ పైబి నైట్ కార్యకలాపాన్ని ముగించాలనే వరకు కూడా పెట్టుకొన్నారు. సంయుక్త ఇండోసియారాజ్యంగాన్ని ఒక ప్రత్యేక రాజ్యంగ పరిషత్తు తయారుచేస్తుంది.

ఇండోసియా సంయుక్త రాజ్యకూటంలో చేరడం ఏప్రాంతానికైనా ఇష్టం లేకపోయినట్లయితే, అట్టి ప్రాంతం విడిపోయి ఉచ్చిత ప్రభుత్వంలో ప్రత్యేక ఒడంబడికను చేసుకోవచ్చు. నూత్న రాజ్యస్థాపన జరిగేవరకు ఇండోసియా దీవులపై ప్రాజాపత్యంకూడా ఉచ్చితవారిదే నన్నది మరొక వరకు. గత 29 నెలలనుంచి అమెరికా త్యాగంతో స్వాతంత్ర్యసమరం సాగిస్తూ, అసమానమైన త్యాగాలు చేసిన ఇండోసియా రిపబ్లిక్ ఆశయాలు ఈ కొత్త వరకులవల్ల ఎంత వరకు సఫలం కాగలవన్నది సందేహమే.

చింతించుచున్నా ఫలము చావలేదన్నట్లు ద్వితీయ ప్రపంచయుద్ధంలో పూర్తిగా చితికిపోయిన హాలెండు తన సామ్రాజ్యకాంక్షను మాత్రం వదలలేక పోతున్నది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య వాదులవద్ద కేర్సుకొన్న 'విభజించి, పాలించు' రాజనీతి పాతాళాన్నే ఉచ్చితవారు చ. చ. లు తప్పకుండా అనుసరిస్తూ దాదాపు ఏడు కోట్ల ఇండోసియన్ ప్రజలలో చీలికలు, అంతర్యభేదాలు లేవదీయ గలిగారు. ఎక్కడి కక్కడికి బామ్మ ప్రభుత్వాల స్థాపనకు కుతంత్రాలు పన్నారు. సామ్రాజ్యవాదులు ఎన్ని మాయోపాయాలు వన్నీ నప్పటికీ ఏనాటికైనా ఇండోసియా ప్రజలందరూ ఏకం కాకపోతారా అనే దృఢ విశ్వాసంతో డాబ్లీవ్ బ్రెడ్లీ ఆధ్వర్య న స్వాతంత్ర్యసమరం సాగిస్తున్న రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం ఈ ప్రతిపాదనలకు ఒప్పు కొనివుంటుంది.

కనీసం ఇప్పటికైనా ఇండోసియాలో రక్తపాతాన్ని ఆరికట్టి, ఉచ్చితవారి, రిపబ్లిక్ ఒక పరిష్కార మార్గానికి తీసుకోరాగలిగినందుకు సంయుక్తరాజ్య సమితి సామరస్య సంఘాన్ని అభినందించవలసిందే.

ఇండోసియా రాజకీయ సమస్య ఏదో విధంగా పరిష్కారమయేటట్లే కనిపిస్తున్నదిగాని, ఆసియాఖండంలో ఫ్రెంచివారి వలస రాజ్యమైన ఇండోచైనా సమస్య మాత్రం ఇప్పటిలో పరిష్కారమయే అవకాశంపేదీ దౌర్భాగ్యం కావడంలేదు. ఇండోసియా ప్రజలలో చీలికలు కలతలు కలిగించడానికి ఉచ్చితవారు ఏ సామ్రాజ్య పన్నాగాలను పన్నుతూ వచ్చారో ఇండోచైనా విషయంలో ఫ్రెంచివారు అదే పన్నాగం పన్నుతూ, తమ వలసరాజ్యాధిపత్యాన్ని ఏదోవిధంగా నిలుపుకోడానికి విశ్వప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఐతే దురదృష్టవశాత్తు ఇండోసియా స్వాతంత్ర్య సమరానికి వచ్చినంత అంతర్జాతీయ ప్రాధాన్యంగాని, విశ్వ రాజ్యసమితిలో ప్రాత్యాసా ప్రచారాలుగాని ఇండోచైనా సమస్యకు రాలేదు.

ఇండోచైనాలోవున్న సేవనల్ పార్టీ (దీన్నే అన్నాం కూమింటాం అని పిలిచేవారు), కమ్యూనిస్టుపార్టీ, యువ జన సమితి, కర్షక జాతీయ విమోచనసంఘం, జాతీయ కార్మిక సంఘం ఇవన్నీ ఏకమై 'స్వాతంత్ర్య సమితి' అనే ఒక కొత్తపక్షాన్ని 1941 లోనే ఏర్పాటు చేసుకొన్నది. ఈ స్వాతంత్ర్య సమితి సంతక ప్రకటనా వీట్ నాం అనీ, వీట్ మి అనీ ఈనాడు పిలుస్తున్నారు. ఈ కొత్తపార్టీ నాయకుడుగానే హోచిమిత్ ప్రస్తుతం ఇండోచైనా రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వాధిపతిగా పనిచేస్తున్నాడు. 1945, ఆగస్టు 28-వ తేదీన, జపాన్ పతనానంతరం, ఇండోచైనాలో హోచిమిత్ నాయకత్వన తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. వీట్ నాం నూచనను అనుసరించే అన్నాం చక్రవర్తి బాప్ దాయ్ తన సింహాసనాన్ని పరిత్యజించడం, కొంతకాలం ఈ కొత్త రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వానికి సలహాదారుగా పనిచేసి, చివరకు దృఢభాలు పాపగత ప్రవాసిగా బర్మిపోవడం సంభవించింది.

ఇండోచైనాను చీలదీయడానికి అన్నాం మాజీ చక్రవర్తి అయిన ఈ బాప్ దాయ్ తోనే ఫ్రెంచివారు ప్రస్తుతం సంప్రదింపులు సాగిస్తున్నారు.

ఇండోచైనాలో ఫ్రెంచి మైకమినర్ ఎమిలిబోల్లాట్, అన్నాం మాజీ చక్రవర్తి బాప్ దాయ్ వీరు ఉభయాలూ ఈ నెల రెండవ వారంలో బెన్ నా నగరంలో సమావేశమై మంతనాలు జరిపారు. తిరిగి ఒక మాసం రోజులలో టాంకింగ్ (ఇండోచైనాలో భాగం) తీరానవున్న అలాంగ్ ఆఖాతంలో ఒక ఓడమీద తామిద్దరూ సంప్రదించడం అవసరమని నిర్ణయించుకున్నారు. ఇండోచైనాలో శాంతి స్థాపనార్థం ఇకమీద బాప్ దాయ్ తో ఫ్రెంచి వారు అతి సన్నిహితమైన సంబంధాలు పెట్టుకోదలచినట్లు, అటు వీట్ నాం ప్రజల జాతీయ ఆశయాలకుగాని, ఇటు ఫ్రెంచివారి నైతిక, ఆర్థిక ప్రతిపత్తిగాని ఏ విధమైన హానీ కలుగకుండా ఇండోచైనా సమస్యను పరిష్కరించడానికి అవకాశం వున్నట్లు బాప్ దాయ్, బోల్లాట్ సమావేశానంతరం వెలువడిన ఒక ఫ్రెంచి అధికార ప్రకటన తెలియజేస్తున్నది. తాను ఏ విధమైన ఒడంబడిక మీదా సంతకాలు చేయడానికిగాని, ఒప్పుందాలు చేసుకోడానికిగాని ఫ్రెంచి వారితో సంప్రదించడం లేదనీ, తన ప్రజల తరఫున మధ్యనర్తిగా మాత్రమే ఫ్రెంచి వారితో వ్యవహరిస్తున్నవనీ బాప్ దాయ్ అంటున్నాడు.

బాప్ దాయ్ సాగిస్తున్న ఈ లాలూచీ సంప్రదింపుల ఫలితంగా అమెరికా త్యాగంతో స్వాతంత్ర్య సమరం సాగిస్తున్న ఇండోచైనా ప్రజలకు ఏదైనా ప్రయోజనమే చేకూరుతుందో ప్రమాదమే ఏర్పడుతుందో ముందు ముందు గాని స్పష్టపడదు.

ఇండోచైనాను ముక్కలు ముక్కలుగా చక్కచు చక్కగా విడదీయకుండా బాప్ దాయ్ ఆధ్వర్యన అయినా తన ప్రజలకు ఫ్రెంచి వారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాన్ని ఇచ్చినట్లయితే అందుకు తన ఆక్షేపణేమీ వుండదని వీట్ నాం రిపబ్లిక్ అధ్యక్షుడు హోచిమిత్ తన వైఖరిని స్పష్టపరుస్తున్నాడు. కాలప్రభావం వల్ల ఆసియా ఖండ ప్రజలలో ముఖ్యంగా ఇండోచైనా ప్రజలలో యేర్పడిన వీర చైతన్యాన్ని, స్వాతంత్ర్య కాంక్షను గమనించక గత్యంతరం లేదు.

1948-49 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ప్రెసిడెంట్ ట్రూమన్ కాపన ఫథల్ బడ్జెట్ ను మొన్న 12 వ తేదీన ప్రవేశ పెడుతూ, యూరప్ ఖండ రాజ్యాలు నిరంకుశ నియంతృత్వ పరిపాలనకు దాసోహ మన్నట్లయితే, అమెరికా తిరిగి బ్రహ్మాండంగా ఆయుధ ధారణకార్యక్రమానికి ఉపక్రమించవలసి వుంటుందని హెచ్చరిక చేశాడు. అమెరికా మొత్తం 8970 కోట్ల డాలర్లను ఈ సంవత్సరం వ్యయపరచదలచినదనీ, అందులో అమెరికా విదేశాంగవిధాన నిర్వహణకింద విదేశాలకు సహాయంగా 700 కోట్ల డాలర్ల వరకూ ఇస్తుందనీ కూడా ట్రూమన్ సూచించాడు. ఒక్క యూరప్ లోనే దేశాలకే గాక, చైనా మొదలైన ఇతర దేశాలకీచ్చే ఆర్థిక సహాయంకూడా ఈ అంచనాలలో చేర్చారట. నాకా, విమాన నిర్మాణవ్యయంకిందా, పరమాణుశక్తి పరిశోధనలకిందా కొన్ని వందల కోట్ల డాలర్లను కేటాయించడానికి కూడా నిర్ణయం జరిగింది. ప్రెసిడెంట్ ట్రూమన్ చేసిన ఈ బడ్జెట్ అంచనాలను బట్టి, అమెరికా యుద్ధ సన్నద్ధం కావడం అవసరమని అధ్యక్షుని విమానబలనిర్మాణవిధాన సంఘంవారు చేసిన సిఫార్సులను బట్టి అగ్రరాజ్యవిభేదాలు ఎంత తీవ్రపరిసితికి వస్తున్నదీ స్పష్టపడుతున్నది.

1953, జనవరి 1 వ తేదీ అమెరికాకు గడువు లేదీ అనీ, అప్పటికి విదేశాలు దూరాభారం ప్రయాణించేసి దెబ్బ తీయగల ప్రత్యేక మరణాస్త్రాలను విస్తారంగా తయారుచేసుకోగలవనీ, అందుచేత అమెరికా దెబ్బకొచ్చుకోదానికే గాక, దెబ్బతీయడానికికూడా సర్వవిధాలా సంసిద్ధమై వుండాలనీ సంఘంవారు తమ నివేదికలో హెచ్చరిక చేస్తున్నారు.

1952 వచ్చేసరికి అమెరికాకు 7000 యుద్ధ విమానాలు, 3212 జాతీయ రక్షణ విమానాలు, ఇవిగాక ఇంకా రిజర్వులో 8100 విమానాలు వుండడం అవసరమనీ, విమాన బలాభివృద్ధిలో పాటు పరమాణుశక్తిని, విషక్రిమ ప్రయోగాస్త్రాలను కూడా పరిశోధించి తయారుగా వుంచుకోవాలనీ వీరి సలహా. విశ్వరాజ్య సమితి ఎంత కృషి చేసినప్పటికీ, మరొక ప్రపంచయుద్ధాన్ని నివారించగలసామర్థ్యం దానికి రావడం అసంభవమని అమెరికా భద్రతను కాపాడుకోవడమే ప్రపంచ శాంతిని కాపాడుకోవడమనీ కూడా ఈ సంఘ సభ్యులైన పెద్దలు అభిప్రాయపడుతున్నారు.


అమెరికా రక్షణశాఖామంత్రి జేమ్స్ ఫారెస్టర్, తాము చేయదలచిన ఆర్థిక సహాయానికి బదులు భర్తీగా యూరప్ రాజ్యాలు అమెరికా ప్రభుత్వానికి నైనికా శ్రయాలు ఇచ్చే

టట్లు చూడడం అవసరమనూ అని విదేశమంత్రి జార్జ్ మార్షల్ కు జ్ఞాపకం చేస్తున్నాడు. ప్రపంచశాంతిని, మానవ శ్రేయస్సును కాపాడే అట్లాంటిక్ ప్రణాళికను బహూకరించిన అమెరికా ధోరణి ఈనాడు ఈ విధంగా వున్నది. అమెరికా ఆయుధనిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని సాగిస్తుంటే, మిగతా రాజ్యాలు—ముఖ్యంగా రష్యా, దాని ఉపప్రభుత్వాదాయభాగ్తగా యుద్ధ సన్నద్ధం కాకమానవు. అగ్రరాజ్యాలు ఈ విధంగా సాగించే బాహ్య ఆయుధనిర్మాణ కార్యక్రమాలను విశ్వరాజ్య సమితి ఆరికట్టలేకపోతే, ప్రపంచానికి ఆనతి కాలంలోనే మరొక ఘోరవిపత్తు, సర్వనాశక తా విప్లవం తప్పవన్నమాటే.

* * * బ్రిటన్-ఇరాక్ లు 1930 లో జరిగిన ఒడంబడికను సవరణచేసుకుంటూ ఒక కొత్త ఒడంబడిక చేసుకున్నవనీ, యూరప్ ఖండంలో కమ్యూనిస్టు ఆధిపత్యం కింద వున్న రుమేనియా, బల్గేరియా వరస్పరసహాయ ఒడంబడిక నొక దాన్ని చేసుకున్నవనీకూడా వార్తలు వచ్చినవి. మధ్య ప్రాచ్యరహితరాజ్యాలలో బ్రిటన్ తన ఆధిపత్యాన్ని సుస్థిరం చేసుకోడానికి ఇరాక్ తో జరిగిన కొత్త ఒడంబడిక సహాయపడితే, రుమేనియా బల్గేరియా ఒడంబడిక సోవియెట్ రష్యా ఏర్పాటుచేసిన కమ్యూనిస్టు సంస్థ 'కొమిన్ ఫార్మ్' విస్తరణకు సహాయపడుతుంది. 1930 లో జరిగిన ఒడంబడిక ఫలితంగా ఇరాక్ పై బ్రిటిష్ మాండేటరీ పరిపాలన సమాప్తమై ఆరేకానికి స్వాతంత్ర్యం చేకూరింది. బ్రిటిష్ విదేశమంత్రి ఎర్స్టెన్ బెవిస్, ఇరాక్ ప్రధాని సయిద్ సాల్ జబూర్ ఉభయాలూ మొన్న జనవరి 15 వ తేదీన సంతకాలు చేసుకున్న పరస్పర సహాయ ఒడంబడిక 20 ఏళ్ల పాటు అమలులో వుంటుంది. 1930 నాటి ఒడంబడిక ప్రకారం ఇరాక్ రాజధాని బాగ్దాద్ లో ఒక బ్రిటిష్ మిలిటరీ రాయబార వర్గం వుండేది. ఈవారం జరిగిన కొత్త ఒడంబడిక ప్రకారం దీని స్థానే సంయుక్త రక్షణ సంఘం ఏర్పడుతుంది. కొన్ని ఇరాక్ విమానాశ్రయాలను ఉభయ ప్రభుత్వాలూ సమిష్టిగా ఉపయోగించుకొంటవి. యుద్ధ ప్రమాదం సంభవితే ఉభయ దేశాల ప్రభుత్వాలు పరస్పర సహాయం చేసుకోడానికి సమ్మతించినవి. ఇరాక్ రాజు బ్రిటిషు సేనల సహాయాన్ని అరించవచ్చు. మొత్తంమీద పాతే ఒడంబడికకు, ఈ కొత్త ఒడంబడికకూ ప్రధానవిషయాలలో పెద్దమార్పులేమీ లేవు. ఇదే ధోరణిలో బ్రిటన్ మిగతా మధ్య ప్రాచ్యరాజ్యాలతో కూడా పరస్పర సహాయానికి నైనిక ఒడంబడికలు చేసుకోదలచినట్లు స్పష్టపడుతున్నది. వచ్చే మే నెలలో పాలస్తీనా నుంచి తాము సాగించ దలచిన ఉపసంహరకార్యక్రమానికి ఆరబ్ రాజ్యాలతో జరగబోతున్న ఈ కొత్త ఒడంబడికలకు సన్నిహిత సంబంధం వుండే తీరు తుంది.

పాలస్తీనాలో ఆరబ్ రాజ్య స్థాపనకు తమ సర్వశక్తిని ధారపోస్తామని వాదిస్తున్న మధ్య ప్రాచ్య రాజ్యాలకు బ్రిటన్ ముందరికాళ్ళకు బందాలు వేస్తున్నట్లు తోస్తున్నది.

Flat Shape N. W. For Rs. 20/8/-



Swiss made. Accurate Time keeper. Each guaranteed 3 years. Jewel fitted. Flat 4 or 5 Jewels Chromium Case Rs. 20/8 Small " Superior quality Rs. 25/- Rolled gold 10 yrs gtd Rs. 50/- 15 Jewels Chromium Superior Rs. 38/- 15 Jewels Rolled gold (10 yrs gtd Rs. 75/- RECT, TONNEAU OR CURVE SHAPE Bright Chromium Case Rs. 42/- Rolled Gold (10 yrs gtd.) Rs. 60/- 15 Jewels Rolled gold Rs. 90/-

ALARM TIME PIECE

Prices Rs. 18/-, 22/- Superior Rs. 25/- Postage extra. Free on order for any two.

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11424, CALCUTT A.

రం

నవల

నారాయణభట్టు

శ్రీ నరసింహశాస్త్రి

దగ్గభేదన ప్రారంభము
చక్రకోట్యాయములకు బలీష్ఠతను మైనది తూర్పు గవను. అది ఎట్టి నైస్యముల నైనను ధిక్కరించి నిలువగలదు.

ఒక్కనాడు సేనలకు విశ్రాంతి యిచ్చి రాజేంద్రదేవుడు ఆ భేద్యమును ఆ తూర్పు ద్వారమును భేదించుటకే సేనల కాజ్ఞాపించెను. సూర్యోదయము కాకుండగనే పెద్ద యారాటముతో నాతని సేనలు తూర్పుగవనుపైకి కదిలెను.

ఈ దండయాత్రలో నాయకులగు వారందరును యువకులని ధారావర్త మహారాజుకు చారులవలన దెలిసియుండెను. బహిరంగ యుద్ధములోను ఆశ్చర్యముల యాధిక్యమే వారి జయమునకు కారణముగాని వేంగీనాయకుల నైపుణ్యముకాదు. తూర్పుద్వారము భేదించుటకు వీరు చేయుచున్న యత్నమును వీరి యనుభవ దారిద్ర్యమునే వ్యక్తము చేయుచున్నది. ప్రమాదమున నని భయపడనక్కరలేదు.

ఇంతలో చూడగా యువరాజు రాజేంద్రదేవుడును, కరుణాకర తొండమానుడును, జయంగిందరును, చిత్రచిత్రవిధముల నలంకరించుకొని కవచములుగూడ నున్నవియో లేవో యని తింతుచు నిర్భయముగా రణభూమిలో నశ్వములపై సంచరించుచుండిరి. వారికి అది విసోదముగు రంగభూమిగా నున్నది కాని రణభూమిగా కన్పింపలేదు. ఇట్టివారు భ్రమరకోట్యము నంత సులభముగా నెట్లు పట్టుకొని వచ్చిరన్నా! ఏదో హాసముండి యుండవలెను!

సేనానాథు లిట్లు రణభూమిలో సంచరించుట ధారావర్త మహారాజుకు విసోదావహమైనది. వెంటనే ధానుష్కలను వారిపై లక్ష్యముంచి యువకాశము చిక్కినవ్వడు బాణపాతుల జేయ నాజ్ఞాపించెను.

వీరియో సేన ననుమెన పిమ్మట నా గోపురము నొద్దకు గజములు పోవుటకు మాత్రము కొంత యనువుగా ఆగడలో దారి యేర్పడెను. రెండునాళ్లనాటి బహిరంగ యుద్ధమున వేంగీ నైస్యము చేజిక్కించుకొనిన చక్రకోట్యగజములనే ప్రధానముగా ద్వారభేదనమున కుపయోగించిరి. వాని ముఖములకు లోహపట్టములు కట్టిరి. కులములవంటి గుబ్బలుగల గోపుర ద్వారముల మీదికి తడవకు విడువినగులను పురి కొల్పుచుండిరి. ఆ గజములను వానిపై నాగోహించినవారిని కొట్టపెనుండి నైసికులు బాణముల తోడను అగ్నితోడను కాగిన తెల్లది పదార్థములతోడను శిలలతోడను పలువిధముల నొప్పించుచుండిరి. అందుచే నా బిందిటిలో తరుచుగా నొక్కటిగూడ గోపురద్వారమును ఒక్క తావు తాయటకైన నవకాశము కలుగుట లేదు. మార్గము సరిగా లేనందున తప్పి తాచిన తావుకూడ బలముగా తగులుట లేదు.

కొట్టపెనున్న వారి కిది వ్యర్థప్రయత్నముగా కనుపించుచుండెను. అవి నిజముగా తమ గజములే. అయినను శత్రువులు హస్తగతము చేసి కొని వారి నీ విధముగా వృథాచేసికొనుట యేమి బుద్ధిహీనత!

వేంగీసేనల బుద్ధిమంద్యము చూచుచున్న కొలదియు కొట్టగోడలపై నైసికుల కుత్సాహ మతిశయించుచుండెను. ఇక బయట యువకుల యుత్సాహ మెంతతడవు నిలువ గలదు! రాజేంద్రదేవుని నైసికులు చీకాకుపడుచుండిరి. అయినను యువరాజును దండనాథులను అలసిన పిరులకు విశ్రాంతి యిచ్చి కొత్తసేనలను ముందుకు పంపుచు నిర్భయముగా రణభూమిలో విహరించుచు నాజ్ఞ లిచ్చుచు నుత్సాహము కలిగింప యత్నించుచుండిరి.

గజములు ద్వారభేదనమునకు దీక్షింపబోవు నప్పు డెల్ల పలువురు నైసికులు కొట్టగోడల కగత్రాకుటకు త్రాటినిచ్చినంతలోడను ఉడుములు పూనిన నూత్రములతోడను ప్రయత్నించుచుండిరి. మరియు రెండు ఉన్నతప్రదేశములలో శతఘ్నులు రెండు పెట్టి వానిచే గోపురముపై పెద్ద శిలలు రుద్దించుచుండిరి. చక్రకోట్య నైసికులు పేరువినబడే గాని శతఘ్నులను మున్ను చూచి యెరుగరు. ఈ నూతనయంత్రము చూచి ప్రభువులలో వారు కొంచెము కలత నొందిరి. కాని శతఘ్ను యొక్కొక్కటి జాముకు రెండు శిలలకంటె ప్రయోగింపలేకుండెను. మరియు

నవి. ప్రయోగించువారు దక్షులు కానందున లక్ష్యము తప్పించుండెను. అభ్యుపమున వాని బాధ తప్పించుకొనుట కొట్టలోనివారికి సులభ సాధ్యమయ్యెను.

అల పెరుగక విశ్రాంతి తీసికొనకండ యువరాజును ఆతని చోళమిత్రులను సంచరించుచు నైసికులకు నూతన ధైర్యము కలిగించుచుండిరి. దానికి తోడు ముందుకు పోవు భటులకును గజములకును కరవుతీర 'వీరపానము' లభించుచుండెను. కాని యవి యా వేళము కలిగించి ముందుకు పోవుటకు మైమరపుతో కలసిన ధైర్యము కలిగింపగలవు గాని వారు పొందుచున్న గాముల నెత్తురు నాపగలవా? అగ్నివర్షముచే కమలిన దేహములను సరిచేయగలవా?

మొదటినాటి ప్రయత్నములచే కొట్టగోడల గాని గోపురములుగాని దిక్కుగాని యావంతయు చలంపలేదు. సాయంత్రమునకు యువరాజు మిత్రుడగు జయంగిందరు బాణపాతుడై పట కుటిరమున శస్త్రచికిత్స పొందుచున్నాడను వార్త స్పందావార మంతటను మారుమోగి పోయెను.

ఆనాడు గోపురమును గోడలను సమాపించుటకు వేంగీనైస్యములు చేసికొనిన స్వల్పవకాశములకూడ నారాత్రి కొట్టలోని నైసికులు నాశనముచేసి పరిభ్రమణకార ముండునట్లుచేసిరి.

మరునాడు మరల క్రిందటిదినమున ప్రయత్నమే యారంభించెను. మరల వేంగీసేనల ప్రయత్నములు వ్యర్థము లయ్యెను. కొట్ట యంత బీటువారలేదు. ఆనాటి సాయంత్రమునకు కరుణాకరతొండమానుడుగూడ బాణపాతుడై పడక బెట్టె నను వార్త వేంగీభటులను దుఃఖాక్రాంతులను జేసెను.

మూడవనాడుగూడ మరల నదే విధముగా ప్రయత్నము సాగెను. ఈదినమున యువరాజు యుద్ధ రంగమున నగవడలేదు. ఆతని చోళ మిత్రుల పాపాస్థితిలో నున్నా రనియు వారిని జూచుటకు పటకుటిరములను వడలకన్నాడని యువరాజు సంకరత్వము తెల్పిరి. మరియు నంత నిర్భయముగా రణరంగమున దిరుగుట పాడి గాదని నారాయణభట్టు బోధించెనని కూడ యొక వంధి బయలుదేరిన. ఏది యెట్లును యువరాజు ఆత్మరక్షప్రయత్నములో నున్నందుకు అశేషభటసమూహమును సంతోషించెను.

యువరాజును చోళమిత్రులను రణభూమికి రానందున నీనాడు రణభారమంతయు చంద్రాదిత్యదండనాథునిపై బడెను. అతడు బహుసమర్థుడు. చోళదండనాథులు లేని లోటా త డొక్కడే తీర్చెను.

మరియు నతడు చక్రకోట్యమండలాధిపుని ఏకకపుత్రిక వింధ్యవాసిని విషయము అనే కాడ్పుకథలు వినియుండెను. ఆమె బహురూప లావణ్యవతి, విద్యావతి. ధారావర్తగతి పుత్రసంతానము కలుగదని జ్యోతిషులు చెప్పి యున్నందున సత దామెను పుత్రనిర్విశేషముగా పెంచుచు పురుషవేషముతో అస్త్రశస్త్రప్రయోగాది రాజపుత్రోచితి విద్యలన్నియు నామెకు నేర్పించెను. అందులో ఖడ్గపాదనలో నామె యద్వితీయురాలను ప్రసిద్ధి సంపాదించెను. ఆకాలమున పలువురు రాజపుత్రుల నామెను వివాహ మాడవలెనని వాంఛించిరి. కాని వీర్యకుల్ల నామెకు నిర్ణయించుట దానికి ప్రతిబంధక మయ్యెను. కొందరు ఆమెతో ఖడ్గయుద్ధము చేయుట కంగీకరింపలేదు. అంగీకరించినవారి నామె పరాజితుల జేసెను. ఆమెను చంద్రాదిత్యుడు సర్వవిధముల జయించి వివాహమాడ

సంకల్పించెను. అందుకు వజ్రయంత్రుడ రాజు రాజుకు నివేదించి యనజ్ఞ యిప్పించెను.

అనుదినమును చక్రకోట్యరాజపుత్రిక కొట్టగోడలపైనుండి నైసికుల కుత్సాహము కలిగించుచు నిర్భయముగా సంచరించుచుండెను. ఆమె యెచ్చటికి వచ్చిన నచ్చట కొట్టలోని నైసికులు జయజయ నినాదములు చేయుచుండిరి. ఆ జయజయ నినాదముల రహస్యము ప్రేమకీలియగు చంద్రాదిత్యున కవగతమయ్యెను.

అదినమున చంద్రాదిత్యుడు చూపిన సేర్ప ఓర్పు వర్ణనాతికములు. కొట్టలో జయజయ నినాదములు వివచ్చుచున్న వైపుకల్ల తనసేన విజృంభణ మెక్కువ సాగెను. వింధ్యవాసిని కవచావృత దివ్యరూపదర్శనము చంద్రాదిత్యుని హృదయము ను పలుమారు చూరగొనెను. పునః పునః తద్దర్శనాకాంక్షయై బాణపాతచూరమధ్య మునకుపలుమారు అతిక్రమించి పోసాగెను. సాయంత్ర మింకను జాముప్రాద్దున్నది. చంద్రాదిత్యుని హృదయపార్శ్వమున కొట్టనుండి వదలిన బాణమొకటి వచ్చి నాటుకొనెను. అది వింధ్యవాసిని నామాంకితమైన బాణము!

చంద్రాదిత్యుని పటకుటిరమునకు సేవకులు చేర్చి చికిత్స చేయించుచుండిరి.

ఆనా డామెని నారాయణభట్టు దూరముననే యుండి వేంగీనైస్యములను నడిపింపసాగెను. కాని అదినమున నైస్యము లిక నుత్సాహముతో కొట్టమీదికి దూకలేకండెను. వరుసగా మూడు దినములు ముగురు వేంగీసేనాపతులే పడిపోయిరి గదా! ఈ చిన్నతనపు ఉత్సాహము కొట్టలను భేదంపగలదా!

వేంగీనైస్యోత్సాహము సన్నగిలు చున్నట్లు చక్రకోట్యమువారికి దోష్టతమయ్యెను. వేంగీ నైస్యము వెనుకభాగమున చక్రకోట్యము మట్టి వదలి వెనుదిరిగిపోవలె నను నుద్దేశముతో కాబోలు, సంభ్రమము విడిత మయ్యెను. సింహనాదములు చక్రకోట్యము కొట్టపైనుండి భేరి పటహాది వాద్య ఘోషలతో కలిసి వివచ్చుచుండెను.

రం

కంఠకోత్సవము

చక్రకోట్యమునకు మూడు క్రోశముల దిగువను ఇంద్రావతి నదీతీరమున ఇంద్ర విహార మను గొప్ప బౌద్ధక్షేత్రము కలదు. వైశాఖ మాసమున నష్టమినుండియు పూర్ణిమ వెళ్ళువరకు 'నేతెట నచ్చట మహాకోత్సవములు జరుగును. చక్రకోట్య మహామండలమునుండియు తదంతః పాతి యగు భ్రమర కోట్య మండలము నుండియు యాత్రికు లా యుత్సవమునకు విస్తారముగా వచ్చుచుందురు. చక్ర కోట్య మండలము యుద్ధములో నిమగ్నమై యున్నను ప్రజల తీర్థయాత్రకును ఉత్సవములకును దేవపూజలకును నీవేధముండదు. రాజుల యుద్ధములు రాజులవే. అవి ప్రజాసామాన్య జీవనమునకు భంగకరముగా నుండవు. కావున యుద్ధసమయములో వేడుకలు కొంతతగ్గును, చేరు యాత్రిక సంఖ్య తగ్గును. అంతే!

చక్రకోట్య దుర్గద్వారముల కడ యువరాజు రాజేంద్రదేవుడు నైస్యములతో భేదించుటకు యత్నించుచుండెను. ధారావర్త మహారాజును, కుమార్తె వింధ్యవాసినియు నితర దండనాథులను వేంగీ నైస్యములను తరిమివేయుటకు ప్రయత్నించుచునే యుండిరి. ధారావర్త నైస్యములలో చుట్టుప్రక్కల జనమెందరో చేరిరి. అట్లే

చుట్టుప్రక్కల జనులు రాజేంద్రదేవుని నైస్యములకును ఎన్నియో విధముల సేవను చేయుచుండిరి.

చక్రకోట్యమునకు వసువులు చేరకుండ రాజేంద్రదేవుని సేనలు నిరోధించుచుండెను. రాజేంద్రుని సేనలకు పెరుగు పాలు గుం. ఇట్టి నైస్యము వాడుకలోనుండు ద్రవములు చేరకుండ జేయుటకు ధారావర్త మహారాజు సేనలను మిత్రదండనాథులను రహస్యముగను సాధ్యమయినప్పుడు బహిరంగముగను అతిక్రమ యత్నించుచుండిరి. ఇట్లు ఉభయసేనల వారు చేయు నిరోధములు తప్ప సామాన్య ప్రజలు తమ తమ కార్యములు చేసి కొనుబడు విశేష భంగ మేమియు లేదు. రైతులు తమ పొలములలో పనులు చేసుకొనుచుండిరి. ఎవరి పనుల మీద వారు రాకపోకలు జరుపుకొనుచుండిరి. నావికులు పడవలు నడపుకొనుచుండిరి. చక్రకోట్య పరిసరములలో మాత్రమే నావలకు నిరోధ ముండెను గాని యటు ఎగువనుగాని యిటు దిగువనుగాని యెట్టి యాటంకమును లేదు.

ఇంద్ర విహారమునకు భగవత్సేన కొరకై నలుదిక్కులనుండి యాత్రికులు మూగుచుండిరి. దినమున కొక వాహనము చొప్పున బుద్ధ విగ్రహములా యుత్సవ కాలమున నూలెను. ఆ సమయముల భక్తులు భజనలు చేయుచు దీప స్తోభమలతో పీఠుల వెంట గంతులు వేయుదురు. కొందరు కేవల నామ సంకీర్తనము చేయుదురు. కొందరు నృత్యప్రదర్శనములు చేయుదురు. కొందరు వివిధ వేషములు ధరించి బుద్ధ జాతకథలు ప్రదర్శింతురు. తోలుబొమ్మలాటలు జరుగును. పీఠలలో నాటక ప్రదర్శనము లుండును. పని యన్నిటితోపాటు తమ వస్తువులు ఎక్కువ ధరలకు విక్రయించుటకు పలరకముల వర్తకులు మూగుదురు. సామాన్యముగా లభింపని వస్తువు

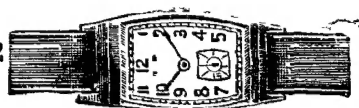
20-వ పేజీ చూడుడు

మేలురకం రిస్టువాచీలు

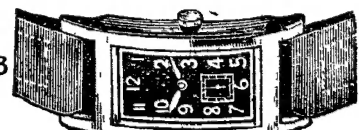
స్విస్ మేడ్. గొప్ప పనితనము. ప్రతీది 5 ఏ గ్యారంటీ. బొమ్మలో కన్న అందంగావుంటుంది ప్రతివాచీ అందమైన పెట్టెతోగాని ప్లాస్టిక్ పట్టితో గాని. చెయ్యిమీదగాని నష్టముచేయబడును.



S. 1 గుండం లేక చతురం క్రోమియం కేసు రు. 20/-
.. మేరుకం రు. 24/-
బల్లవపు ఆకారం క్రోమియం కేసు
4 రాళ్లు రు. 30/-
మేరుకం 7 రాళ్లు రు. 38/-
రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 5 రాళ్లు) రు. 55/-
15 రాళ్లు స్టెయిన్ లెస్ రు. 42/-
.. రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 75/-



S. 2 (రెక్టాంగుల లేక ట్రాన్సు ఆకారము)
బైట్ క్రోమియం కేసు 4 రాళ్లు రు. 38/-
.. మేరుకం 5 రాళ్లు రు. 40/-
.. 7 రాళ్లు రు. 44/-
రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 5 రాళ్లు) రు. 58/-
15 రాళ్లు స్టెయిన్ లెస్ స్టీల్ రు. 70/-
.. రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 85/-

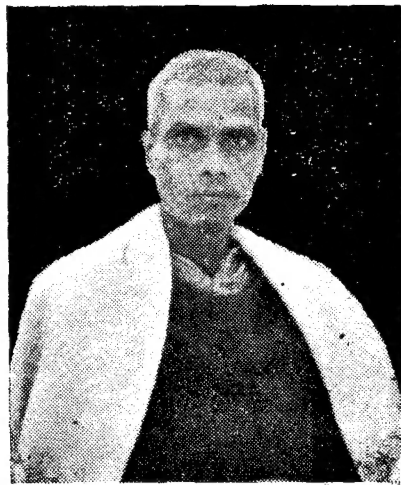


S. 3 (చంగర ఆకారము)
బైట్ క్రోమియం కేసు 4 రాళ్లు రు. 40/-
మేరుకం 5 రాళ్లు రు. 42/-
.. 7 రాళ్లు రు. 46/-
రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 5 రాళ్లు) రు. 60/-
15 రాళ్లు స్టెయిన్ లెస్ స్టీల్ రు. 72/-
.. రోల్లగోల్డ్ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 88/-
వైవాటిలో ప్రీల నైజుకు దేవితైన 12 1/2 అదనము. ప్యాకింగు, పోస్టేజీ రు. 0.12-0.05 వము. ఏరెండింటి ఆర్డరుకైన ఉచితము. ఆర్డరు వంపునపుడు వాచి వెంటకు ఉపహరించుచుంది.

జాబలన్నియు ఇంగ్లీషులో వుండావి.
PARAGON WATCH Co., (A.P.)
Post Box No. 11419, Calcutta 6

స్వామి రామానందతీర్థ

శ్రీ కృష్ణమాచార్య జోషి



[వేదాంతాలు, ఋషులు నాయకత్వము వహించి దేశమును నడిపించుట భారతదేశములో అనాదినుండి ప్రన్న ఆచారమే. హైదరాబాద్ సంస్థాన ప్రజలకు బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వము సంపాదించుటకు సత్కార్యగ్రహం నడిపించుచున్న స్వామి రామానందతీర్థ పూర్వకాలపు ఋషుల అడుగుజాడలనే అనుసరించుచున్నారు]

స్వామి రామానందతీర్థ జీవిత మొక త్యాగ కీర్తి, మానవసేవకే పరాయణుని జీవితము. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో కర్నాటక ప్రాంతంలో గుల్బర్గాజిల్లా, చిన్నల్లిజాగీర్లో 1903 వ సం.లో స్వామిజీ జన్మించారు. అచ్చటకు దగ్గరకు గాంగ్ పూర్ ప్రాథమిక పాఠశాలలో ఆయన ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించారు. తరువాత మోఖాపూర్లో చదువుకుంటూ, 1921 వ సం.లో సహాయనిరాకరణోద్యమసమయంలో ఆ పాఠశాలచదువును స్వస్తిజెప్పి, అమల్ నేర్లోని జాతీయ కళాశాలలో స్వామిజీ చేరారు. తిలక్ విద్యాపీఠానికి బి. ఎ. పట్టాను ప్రథమ శ్రేణిలో, ప్రథమశ్రేణిగా, రాజకీయాలు అభిమాన విద్యగా, ఆయన పొందారు. తదుపరి "ప్రజాస్వామ్యపుట్టుక, అభివృద్ధి"ని గురించి ఒక పుస్తకము వ్రాసి తద్వారా యం. ఏ. పట్టమును కూడా పొందారు.

మానవసేవ

ప్రతి ఫలాపేక్షలేకుండా, ప్రజానీకమునకు సేవచేయుటయే స్వామిజీ జీవితాదర్శము. ఈ ఆదర్శమును ఆయన చిన్నప్పటినుండి అనుసరించుచునే వున్నారు. తమ విద్య పూరి చేసుకున్నతరువాత శ్రీ యం. ఎం. జోషీగారికి కార్యదర్శిగా స్వామిజీ కొన్నాళ్ళు పనిచేశారు. బొంబాయి వస్త్ర కార్మికుల సంఘమును ఏర్పాటుచేయుటలో జోషీగారికి స్వామిజీ చాల సహాయంచేశారు. జోషీగారితో పాటు కేంద్రకాసనసభకు చెల్వ ఇండియన్ శ్రేడ్ యూనియన్ చట్టమును తయారుచేయుటలో స్వామిజీ ఆయనతోపాటు కృషిచేశారు. 1927 వ సం.లో శ్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ ను ఏర్పాటు చేయుటలోకూడ స్వామిజీ జోషీగారికి సహాయపడినారు. మోఖాపూర్లోని వస్త్ర కార్మికుల సమ్మెను స్వామిజీ స్వయముగా నడిపించి, ప్రాసిక్యూటర్ చేయబడి శిక్షింపబడినారు.

చిన్నప్పటినుండికూడ స్వామిజీకి సన్యాసాశ్రమమునం దెక్కువ మక్కువ. జాతీయ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు స్వామి కైవల్యనందతో స్వామిజీ ఎక్కువ పరిచయంచే కూర్చున్నారు. స్వామిజీలో నిజిడి కృతమైవున్న ఆధ్యాత్మికత ఆయన ఆశీయాలు, భావాలకు ఒక ప్రత్యేకవిశిష్టత నాపాడింది.

చింది. హిస్సర్లో వెంకటరావ్ వకీల్ గారు స్థాపించిన జాతీయపాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా స్వామిజీ జీతం వుచ్చుకోకుండా పనిచేశారు. పూర్వకాలపు ఋషులు బిక్షాటనంచేసి జీవించినట్లు గానే, స్వామిజీ ఉపాధ్యాయులుగా వున్నంతకాలం బిక్షాటనంచేసి జీవించారు. సన్యాసం స్వీకరించకముందే స్వామిజీ నిజమైన స్వాములవారిలా జీవించేవారు. 1931 వ సం.లో స్వామి రామానందతీర్థాన శిష్యుడగు నారాయణస్వామిగారు స్వామిజీకి సన్యాస దీక్ష యిచ్చారు.

స్వచ్ఛమైన కాంగ్రెస్ వాది స్వామిజీ స్వచ్ఛమైన కాంగ్రెస్ వాది. రాజకీయజీవితంలోకూడ ఎవరినీ ద్వేషించకుండా, అందరినీ ప్రేమించవలె నను గాంధీజీ సిద్ధాంతాలను స్వామిజీ అత్యుపాసించారు. 1935 వ సం.లో మహా రాష్ట్ర సమావేశం లాహూర్లో జరిగినతరువాత, మహారాష్ట్ర సభకు కార్యదర్శిత్వం అంగీకరించుటతో స్వామిజీ రాజకీయ జీవితం ప్రారంభమైనది. 1935 వ సం.లో సంస్థాన కాంగ్రెస్ ప్రారంభించిన సత్కార్యక్రమోద్యమమునకు వెన్నెముక స్వామిజీయే ఆ ఉద్యమంలో స్వామిజీ నిర్బంధింపబడినారు. 1939 వ సం.లో సంస్థాన కాంగ్రెస్ మహాజ్యోతి సమావేశమైనప్పుడు స్వామిజీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎన్నికౌబడినారు. అప్పటినుండికూడా, సంస్థాన కాంగ్రెస్లో స్వామిజీ ప్రధాన కృత్తిగా వుంటున్నారు. 1940 వ సం.లో గాంధీజీ ఆనవతితో, స్వామిజీ కృత్తిగత సత్కార్యక్రమంలో పాల్గొని, 15 నెలలపాటు నిర్బంధంలో వున్నారు. సంస్థాన కాంగ్రెస్

చట్టవిరుద్ధసంస్థగా ప్రకటించబడినప్పుడు కూడా స్వామిజీ తన కృషినుండి విరమించలేదు. 1942 వ సం. ఆగస్టు 12 వ తేదీన మోఖాపూర్లో కీ. శ్రీ. గోవిందరావు నానక్ స్వామిజీని సంస్థాన కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షునిగా నియమించాడు. ఆగస్టు విప్లవంలో స్వామిజీ ప్రశంసనీయంగా పనిచేసి, 16 నెలలపాటు నిర్బంధింపబడినారు. 1946 వ సం. జూలై 11 వ తేదీన అఖిలభారత సంస్థాన ప్రజామండలి కార్యవర్గం స్వామిజీని స్థాన కాంగ్రెస్కు అధ్యక్షునిగా నియమించెను. 1946 వ సం. జూలై నెలలో సంస్థాన కాంగ్రెస్ పై నిషేధం తొలగించారు. ఆ మరుసటి నెలలో సంస్థాన కాంగ్రెస్ కార్యవర్గం స్వామిజీని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనెను. తరువాత జరిగిన సంస్థాన కాంగ్రెసు సమావేశంలో స్వామిజీ అధ్యక్షుడుగా మరల ఎన్నుకొనబడెను.

ఋషి - రాజకీయవేత్తలు

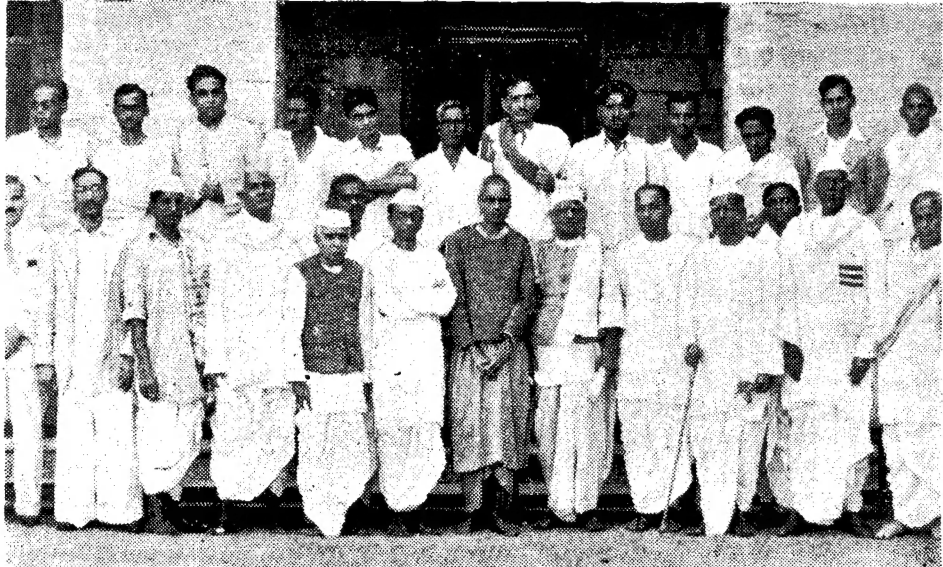
పూర్వకాలపు ఋషుల రాజనీతిజ్ఞతనుగూర్చి మన పురాణగ్రంథములలో చాల నిదర్శనము లున్నవి. చాలమంది ఋషులు ప్రపంచరాజకీయాలలో పాల్గొనేవారు. వారి రాజకీయ పరిజ్ఞానము, ఇహలోకనిస్సాగరతల వలన వారు ప్రజలను సరియైనమార్గంలో నడిపించగలిగేవారు. అలెగ్జాండర్ ను ఎదిరిస్తూ, సన్యాసులు లేదనిన తిరుగుబాటును గ్రీకోరచయితలు వర్ణించారు. అలెగ్జాండర్ తని సహజ క్రూరత్వముతో వారిని చాల మందిని సరికించివేసెను. ఒక సంస్థానపాలకుని అలెగ్జాండర్ నె తిగగు బాటుచేయుమని ఎందుకు ప్రోత్సహించితివని ఒక సన్యాసినడుగగా, వారు (ఆ సంస్థానప్రజలు) జీవించుట, మరణించుటకూడ గౌరవప్రదాయము

గనే జరుగవలె నని తా నభిప్రాయపడుటవలన ప్రోత్సహించితి నని ఆ సన్యాసి జవాబిచ్చెను" (ఫ్లటార్క్). అంతేగాక "అలెగ్జాండర్ నాతల సరికివేయవచ్చునుగాని నా ఆత్మను నాశనంచేయలేడు. ధనాపేక్షగలవారిని, మృత్యు వంటే భయపడేవారిని అలెగ్జాండర్ భయపెట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నా; కాని మమ్ములను భయపెట్టగలుగుట అసంభవము. మాకు ధనాపేక్ష లేదు

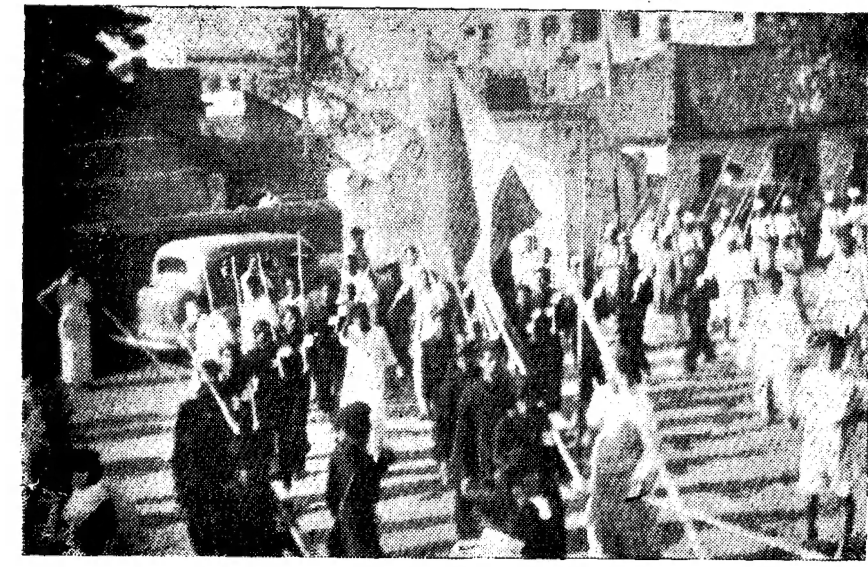
మృత్యుభయము లేదు. మమ్మేమి చేయగలడు?" అని కూడ ఆయన జవాబిచ్చెను (మెగస్థనీస్).

1938 వ సం.నుండి స్వామి రామానందతీర్థ జీవితమును జాగ్రత్తగా పరిశీలించినచో, పూర్వకాలపుఋషుల రాజకీయ సాంప్రదాయములను ఆయన చక్కగా అవగాహనచేసుకుని, ఆచరించుచున్నట్లు బోధపడగలదు.

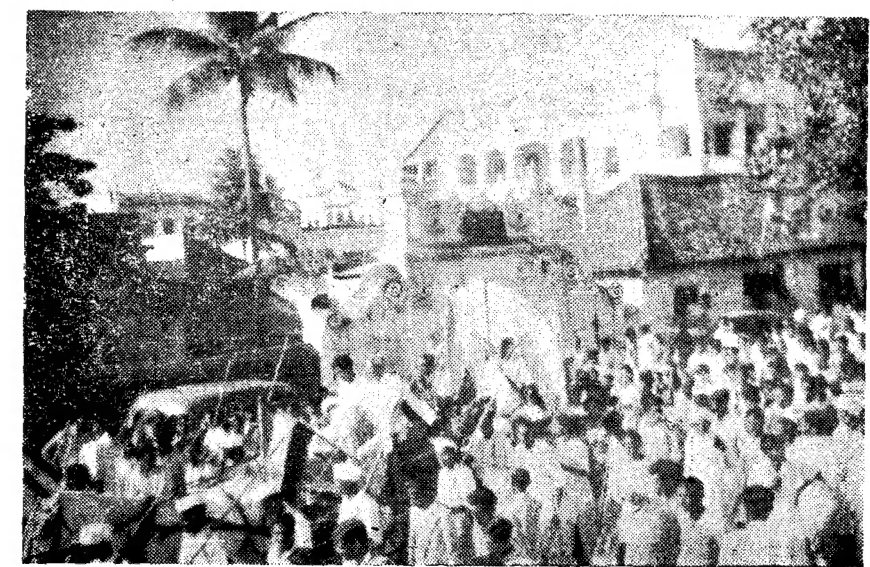
స్వామి రామానందతీర్థ అధ్యక్షతన జరిగిన సంస్థాన కాంగ్రెస్ ప్రథమసమావేశము చాల జయప్రదముగా జరిగినది. హైదరాబాద్లో నిరంకుశ పరిపాలన అంతం కావాలని ప్రజలు నిర్ణయించుకున్నారు. సంస్థానం భారత యూనియన్లో చేరాలనీ, వేంటనే బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేయాలని ఈ సమావేశంలో తీర్మానాలు చేశారు. ఆగస్టు 7-వ తేదీ 'భారతదేశంలో శేరంఘి' ప్రత్యేక దినంగా భావించి, సభలు జరపడని స్వామిజీ ఆదేశించుటతో పోరాటం ప్రారంభమైనది. భారత యూనియన్ విదేశ మని చెప్పి, భారతపతాకం హైదరాబాద్లో ఎగురవేయకూడదని సంస్థాన ప్రభుత్వం ఆగస్టు 13-వ తేదీన ప్రకటించింది. స్వామిజీ ఈ సవాల్ ను స్వీకరించి ఆగస్టు 15 వ తేదీ 'స్వాతంత్ర్యదినం'గా భావించి, భారత పతాకం ఎగురవేయవలసినదని ప్రజలకు ఆదేశించారు. స్వామిజీ ఆదేశాన్ని సంస్థానప్రజలు గౌరవించారు, ఇంతవరకు 10 వేలమందికిపైగా సత్కార్యక్రమాలు నిర్వహింపబడినారు; వందలకొలది పోలీసుల కాల్పులకు గురియై మరణించారు. ప్రజలు ఉద్రేక్తులై పోయినారు; వేలాది విద్యార్థులు పాఠశాలల, కళాశాలలు త్యజించి వెళ్ళారు; పటేల్, పట్వార్సీలు రాజీనీమా లిస్తున్నారు. కిసాన్లు ఉద్యమంలో శేరుతున్నారు. నిరంకుశవిధానా న్నెదిరించి పోరాడటానికి స్వామిజీ ప్రజాస్వామ్యశక్తుల నన్నింటిని సంఘటితపరచి, సమాయత్తపరచారు; విజయ, సాధించేవరకు పోరాటం సాగించి తీరుతారం.



స్వామి రామానందతీర్థ బెజవాడ వచ్చిన సందర్భములో పట్టణపౌరులు, పురపాలకసంఘమువారు యిచ్చిన స్వాగతము

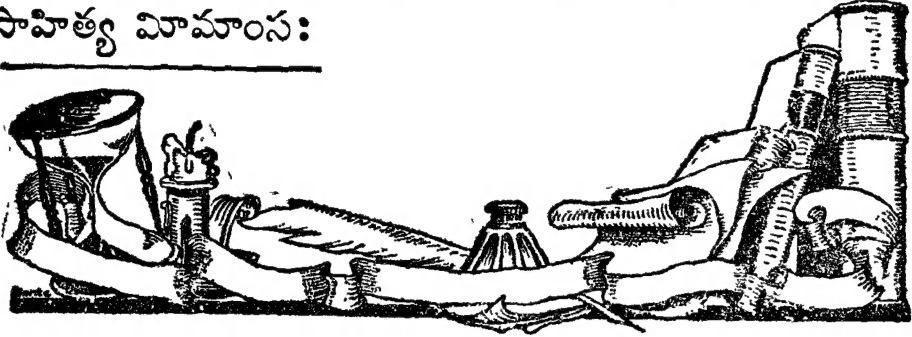


స్వామిజీకి స్వాగతం ఇచ్చిన నేట్టుకాంగ్రెసు వాలంటీర్లు



పూరేగింపులో ప్రజలనమస్కారాలను స్వామిజీ స్వీకరిస్తున్న దృశ్యం

సాహిత్య మోమాంస:



సమస్త మధనము

శ్రీ మల్లంపల్లి వీరేశ్వరశర్మ

ఇది పురాణగాథ; అని నిరసనగాదు. పురాణ మనగా బ్రాహ్మణమైంది. చాలా నాకటి దశాబ్దాలు. కొంత పరిశీలించిన మిక్కిలి వెనుక పడిన చరిత్రలే పురాణములు. అనగా నీ చరిత్రల తొలి రూపములే పురాణములు. కేదో ప్రత్యక్షముగా జరుగు విషయములు చరిత్రలై క్రమముగా బురాణములైనవని చెప్పటం సత్యమైనది కానేరదు. చరిత్ర ప్రక్షిప్తమగు బుద్ధుని పురాణములలో నొక్క యవతారముగ బరిగణించుట దీనికి బ్రహ్మణముగ జూపవచ్చును. పురాణమర్చుదులు దీని కంగీకరింపకున్నను మహాకవులు తెక్కు రీతిపై తోనే తమ కావ్యముల బుద్ధావతార ప్రశంస చేసి నట్లు గన్పించుచున్నది. అసలు పురాణముల లోతుపాతుల నరసిచూడేసరి యోమితక్కువ తనమే వాని ప్రతిష్ఠకు భంగమును దెచ్చినది. భూకంపముల, జలప్రళయముల, యుద్ధముల, నరాజకముల, దూపుమాపియు, కాలచక్రము త్రిప్పుటయి యందూ చెదరిన రూపములు దాల్చిన చరిత్రలే పురాణములు నిస్సంశయము. మొదటి దశయందే ప్రతివస్తువుయొక్క సహజ గుణము దానియందు నిగూఢమైయుండి, కలిగిన దేశకాలాదిసంబంధముల బహు విధములుగా బ్రకాశించుచున్నదిగాని, ఇప్పుడు నవ్వడును మారని ప్రధాన ధర్మముకంటే చెడిన దండు గలదు. దానిని జెప్పనదియే పురాణము. దాని వివరణమే చరిత్ర.

సహస్రారమున నీ కాలచక్రమందలి యాకులే చరిత్రలు పురాణములును. ఇవి సుశీతములు, రమణీయములు, విచిత్రములును. ఈ యాకులలో నెందలో మహా పురుషులు ప్రకాశించిరి. దుష్టులు నశించిరి. నిరంతర పరిభ్రమణమున నున్న కేరీ, దేశకాలభేదమున నీ యా భిన్నభిన్న రూపముల నది నిత్యము మనకు సాక్షాత్కార మిచ్చుచునే యున్నది. అదియే మన సుదర్శనము. దాని నడిపించు మహాత్ముడే మహా విష్ణువు. ఇది మన తేనుగు వారి తగ్గర్మకీయవలె దైకాలముల యందు నభిన్నరూపమును సమర్థకమును. ఇట్లు దైకాలముల యందలి యరమును జాటుచు వానిలో నుండియు వాగినన్ని భిన్నమగు నీ మహాధర్మమే యెడ తెగని భ్రమణము వలన ధర్మ చక్రమైనది. ఇది మన భారతీయవతాకము. ధర్మమును జక్రమువలె గాపాడును. సమస్త ప్రపంచమున విచ్చలవిడి సంఘటించి, ధర్మప్రచార మొనర్చును. ధర్మ విక్రోధములై యీ విశ్వమును గబళింప జూచిన, హిరణ్యాక్షుడి దానవుల నిడయొడలు మ్రందింపలేదు. దీనికి స్వరూపాతి మత భేదములు లేవు. మహాముని యగు దుర్యోధనునితము ధర్మ విక్రోధమునకు గడంగిన పక్షముగాదు చెఱువుల నీక్రింద వినిచి మల్లకములు త్రిప్పించి చివటకు ధర్మ రక్షకుడగు నంబరీషుని పాదములు పట్టించినది. జాతిసాక్షిము దీని యాదర్శము కాదు. దౌష్ట్యమును హరించుటయే దీని పని. అటులని మితిమీరినప్పుడు సహింపదు. పురాణములు కేర్పొన్న యీ సుదర్శనము ఆశోకుని ధర్మచక్రమై చిరకాలమున భారతీయులచే గుర్తింపబడి, త్రివర్ణ సుందర వతాకమున దన బాహ్య రూపమును గన్నుల పండువు చేయుచు నిజ ధర్మమున కప్రకృష్టమైనది. సముద్రములు నగములు నడిచి దీని గమన నివాదము విశ్వవారకల్యాణ మంగళాచరిణముగగాక.

ప్రతివస్తువు గుణవిశిష్టము. వస్తువున విడిచి గుణము, గుణమున విడిచి వస్తువు నెన్నడు నుండవు. అవి పార్శ్వతీ పరమేశ్వరులవలె, పీతారాముల వలె, రాధాకృష్ణులవలె, జీవేశ్వరులవలె నవ్యభిచ్ఛిద్ధ

ములు, అనగా నిత్యసంబంధము లన్నమాట. వాని నెడబాటు గాని యశక్తి నాశనముగాని లేదు. రుచి భేదమును బట్టి యిష్టమలగు నామముల గల్గింపుడు. రూపము నాలోపింపుడు. ఇది మాత్రము మాటునవి కావు. అవి సనాతనములు, నిత్య ప్రాచీనములు, నవ్యనవ్యములుగా గనిపించుట ఖండిత్యములకే గాని శరీరార్థము గాదు. ఇదియే మన పురాణములు చెప్పిన పరమ రహస్యము. ఇదియే వాని దివ్య సంజ్ఞము. వాని యవగాహనమున గలిగిన పౌరపాలులే భిన్నమతముల భిన్న సంస్థలూ “వస్త్రపు సత్యము, గుణమన త్యము”, అని కొందఱు, “రెండును” సత్యములే యని కొందఱు. గుణ మనత్యమగుట యీ విశ్వ ప్రపంచమునకు ప్రళయము గల్గించుట. నిజమున కది నశించునది కాదు. ఒకసారి నశించినది తిరిగి పుట్టును. వలెదేమి గూఢాంతరము నంగీకరించ వలయు. మనశించినంత మాత్రమున బద్ధము లేదనవచ్చునా? మరళించుట, వికసించుట దాని ధర్మము. ఆ గుణము నది విడటయే దానికి బ్రళయము. అప్పటికి నా పున్రుజుమను మాటే నది గాని బీజము నశింపలేదు. అది తిరిగి యా కొలనంతయు దామరతంపరయే వేలకొంది పువ్వములతో నుడివోని పరిమళముల నందిచ్చి వేల యును. అదిగో! భారతాకాశముననవ్యభాస్కర వింబ ముదయించినది. చిరకాల విరహిత యగు నాయికవలె దొలిదిక్కు నవ్యసంధ్యారాగమున నాతని ముంచియెత్తినది. అగో కొన్ని నట్లులు తెల్లపడి చూచుచున్నవి. కొన్ని బాల భాస్కరుని కిరణములు తగిలి యెఱువాటిన మొగములతో నంతంత నిలిచి వినీలాకాశమున లీనమై పోవుచున్నవి. ఒక నల్లని పెనుమట్టు పడమటి కొండ నుండి యెఱ్ఱైతీ చూచుచున్నది ఇది భాస్కరుని యుదయ జేరేయని పాప మవి యే పాణుగును. కొన్ని వెడమట్టులా సహకరింపని ప్రకాశమున కడ్డుపడి తమ యాశ్రితదేశముల దుద్దిన సహస్రములను గల్పించుచున్నవి. కాని ధర్మచక్ర స్వరూపుడగు నా విక్రమధు తన ధర్మమునవిఘ్నముగనే సాగించుచున్నాడు. అనేక పక్షికులము లతనికి స్వాత మిచ్చుచున్నవి. ఆ లోకబాంధవుడు తన తొలికాంతుల శక్తి వాతిన భూతిధాత్రిగని రక్తపుత్రేణులూ యని ప్రమనినాడు. కొండ చరియల నెలదేశ్య వలె నివి క్రమక్రమముగా పరిశుద్ధములై, పరస్పర జీవన ప్రదాన సంవృద్ధిములై విశాల ధాత్రి బండించు మహానదులగుటకు సంతసించినట్లుల మిట్టైక్కి చూచుచున్నాడు. ఆ జగచ్చక్షుని పీఠాణమున భరతభూమి పరిపూర్ణ సవ్యమందర యగు గాక! ఆ కర్మసాక్షి సంకల్పము నిర్విఘ్నమగుగాక!

ఉపమేయమును విడిచి యుపమానమునే చెప్పటం సాహిత్యమున నొక యలంకారము. అనగా బ్రకృతమును విడిచి యప్రకృతమునే చెప్పటం. వెంకటకల సైతము నిలుపుగా జీలి కలుచేసి చూచు ప్రతిభావిశేషమున సాహిత్య వేత్త లెన్ని పేరులైన తెట్టుదురుగాక, రూపకము, సమాసోక్తి, అప్రస్తుతప్రశంస, అన్యూస దేశము, వ్యంగ్యము—ఇకనే వైన ననుడ. ఇది యన్నియు, కవి యుక్తి వైచిత్ర్యలేకాని యింపుమించుగా నిండంతటను కలుగుబోధ మొకటియే అని పానములేనిది మందు నడవదు అది పుశిక ముద్దగు గృహిణిని కాపురము నంతయు. అటులే యలంకారములేని యుపదేశము ను. పాదసౌందర్యతత్వవేత్తలగు నన్నయూది కవులకు సాహిత్యలోకమున కెటిగించుట నీ యలంకారాక్రయణము తప్పినది

కాదు. ఇట్లు చెప్పటంలో మన పురాణము లాటి లేటినవి. ఇంతియకాదు. ఇది వాని యుపజ్ఞ యన్నను దప్పలేదు. చూడుడు: రాముని గృహ లక్ష్మిని రావణుడెక్కుకొని పోయి లంకలో దాచెను. అడవులవెంబడి తిరుగు నా రామునికి నడవి జంతువులగు కోతులు లోడ్వడినవి. అపార మగు సముద్రమును దాటినవి. యంత్రములు, తంత్రములు నేర్పిన రక్కసులెల్ల నీ నర వానరులకు ద్రోహము చేసి సంత్రాప్తముగా నశించిరి. సీత తిరిగి రామునియిల్లు చేరినది. పట్టాభిషేకము జరిగినది; అది రామునకు, ధర్మమునకు. దేశ మంతట శాంతి నెలకొన్నది కాని, మధురా ప్రాంతమున లవణాసురుడు చెలరేగి యశాంతి కలిగించినాడు. వెంటనే శత్రుఘ్నుడా లోక ద్రోహిని జంపి భూభారము తొలగించినాడు. ఆ శత్రుఘ్నుడెవరు సుదర్శనవతారముట. అనగాధర్మచక్రమన్నమాట. లోకమున శాంతి నెలకొన్నట్లుగానే దాని పని. అది నెలకొలువకు దానికి శాంతిలేదు. అందుల కెంతటి పనిచేయుటకు నది వెచ్చియును. వెతుకగుట యది యెఱుగుడు. తిరిగి నా ప్రళయమన్నమాటే. దడ పత్తులనే పురాణములు సురాసురు లని నిరూపించినవి. వారు సముద్రమును మధించిరి. ఏ సముద్రమున? సముద్రమనగా నేమి? అపార మగు సంతారమా, వాఙ్మతమా, మానవజీవితమా, జలరాశిమా? ఏయైన కానిండు వారు మధించినదిమాత్రము పాలకడలికే? ఎందులకు. అమృత సిద్ధికొఱకు. అది సామాన్యముగ లభించునా! ఇటు గమనింపవలసిన దొకటి. వారు గుణములచే బర్హరము విభిన్నయ్య కావ్యసాధనమున నే కత్యయ నంగీకరించిరి. అందకకత్యముల పుట్టినవి. అమృతము పుట్టగనే తొలుతి రక్కసులు దాని వాక్రమించిరి. ఈ యమృతసిద్ధి వొసంగి మధనమునకు మూపురపుడగు మహాత్ముడు విశ్వమోహనరూపమును ధరించెను. అనగ్గులు నాశితాయులుగు వారి కమృతఫలమెట్లు లభించును? అది ధర్మమా? ధర్మనిరర్థమును సుదర్శనము సహించునా? వెంటనే ధర్మచక్రమావిర్భవించినది. ఆ ధర్మవిరోధిని రెండు ముక్కలుగా చేసి వాని పాపచరిత్ర విస్తృతముగా వాని శరీర ఖండముల నాకసమున వ్రేలాడజేసినది. ఇక దేవాసురసమరము తప్పలేదు. కాని విజయము సత్త్వగుణప్రధానమగుట వేల్పులకే. ఏల? ధర్మ చక్రము వారికి రక్షకముగదా! వారిపరిశీలనము లోని సారాంశము లివి ఉత్తమస్త్రీ కన్న

లక్ష్మికేదు. గోవుకన్న కామ భేనువు లేదు. వైద్యుడే దవ్యంతరి. వానిచే తియోష ధమే యమృతము. వృక్షములు సర్వాభిష్టప్రదములు ఇవి యవియేల. సమస్తము నా మహామధనమున నుద్ధరించినది. వారి యర్హతలనుబట్టి శత్రుప్రాదేవియై గొన్ని రత్నములును సురాదేవియై రక్కసులపాలై నవి. తినివి తీరని దురాశాపరులు తిరిగి మధించిరి. “అతి సర్వత్ర వరదేవో” అని వారెఱుగరు. ఇక ప్రవచించునది! హాలాహలమే అయినను భయము లేదు. త్రికాలాబాధ్య మగు ధర్మచక్రము శివస్వరూపమున దాని హరించి విశ్వజగత్సంగము ననుగ్రహించును. ఇట్లుధర్మోత్పత్తి, విజృంభణము, నాశనము తుదకు ధర్మసంస్థాపనము. నను విషయములే పురాణములయందు సర్వత్ర నిరూపింపబడి యున్నవి. అంతియకాని యవి శేవల వ్యక్తిగతములుకావు. త్రికాలజ్ఞులగు కవుల యా భావము లనే బాత్రములుగా పుట్టించిరి. ఈ రహస్యమును గుర్తింపనేరనివాడు కావ్యపురాణ పతనములకు రచనములకు శేవల ముద్దుడని చెప్పక తప్పదు. ఆయా భిన్న భావములకు మారురూపములుగా గల్గింపబడిన రావణాదుల పాత్రలెంత ప్రాచీనములో నంత యధునాతనములు నగుచున్నవి. ఈ విషయము దర్శన గ్రాహ్యముగాదు. కొన్ని వేల సంవత్సరములక్రింద జరిగిన భారత రామాయాగాథలు పరన కాలమున నిన్ను నో మొన్ననో జరిగినట్లును, ఒక్కొక్క వేళ ప్రస్తుతము జరుగుచునేయున్నట్లును గన్పించు నున్నా అది యాతత్వ మెఱింగిన గవి ప్రహేళిక రచనా విలాసమేగాని వేరుకాదు. క్రొత్త కథలను నిందించువారు గలరు. ఆ నింద రచనకు జెందవలసినదిగాని కథమగాదు. అందులకనియే క్రొత్త యొక వింత. ప్రాతయొక రోత యను సామెత పాడవినది. ఒక యజ్ఞాతకవి యీ విషయమునే యిట్లు ఘోషించినాడు. క్రొత్తదనంబు కావ్యమున గుణ గవియులము, వసుమాల మీ క్రొత్తలు ప్రాతలు సమము గుణ రసతత్వ మెఱుంగువారికే క్రొత్తగువానిలాన సరి క్రొత్తయొక బ్రాతలలోనక బ్రాతయై క్రొత్తయొక బ్రాతగాని రస గంభీర కావ్యము ప్రహేళికగణ.

వెదవేగి వాస్తవ్యుడే దిజ్ఘాగాచారుడని

శ్రీ కోన వేంకటరాయశర్మ

క్రీస్తుశకము విషవ శతాబ్దమున ననగా నిప్పటికి ఒకయైదువందల సంవత్సరములకు బూర్వము “వెదవేగి” “దెందులూరు” గ్రామములు సుప్రశస్తి పహించి యాంధ్ర రాజధాని నగరములుగా మహాన్నత జృంభితములై విలసిల్లినవి. అప్పుడో నగరంబుల సందర్శన మొనర్చు సత్కుశలతో దేశదేశములనుండి విశ్వదేశములు, గాయకశిఖా మణులు, శైలికుల,—వీరు వారనశీల యిసుము వైచిన రాలనట్లు తండోపతండములగు నరుగు లేలుచుండిరి. నిరంతర విద్యావిలాస గోళులతో దేజరిల్లు ఘటికాస్థానములు, సాముగిరిడిశాలలు, సైనిక శిబిరాలు, గజతుంగసాలలు,—ఒక్క వే మిటి వేడుకలకు, వినోదములకు, నాటపాటులకు,— అమృతానగరములలో లెక్కయే లేకుండెను. శిండిఖండంతోములనుండి, దేశదేశములనుండి, విచ్చేసిన రాయబారులు సామంత ప్రభువులు సహచరించి యాంధ్రప్రహేళి సహలోకింప లాల సులై వేచియుండెడివారు పౌజన్యమున బరాక్రమమున ననుపమానుండని యమృతప్రభువు పెర్యవసి సాటి స ప్రాట్టులలో సామంత చక్రాధిపతయై వినుతింపబడుచుండెను. రాజాస్థానములలో స్వ, పర, రాజ్యాలు నడుచు యాధ్యమ బ్రకటించుటకు, సంతి గావించుటకు,—సమర్థులగు సంధివిగ్రహు (Ministers for war and peace) లుండి యెలిన వారి యుత్సాహులై యెదురునూచుచు వేచి యుండెడివారు. “వెదవేగి” “దెందులూరు” మహానగరరాజ ప్రాసాదభర్మహర్మ్యములై స్వాతంత్ర్యవతాక (Flag of Freedom) వింతవంత రంగులతో జీత్రవిచిత్రరీతుల గేకిసలు గట్టుకొనుచు, నడ్డ మకలు లేక గంతులవైచుచు, నాంధ్రుల ప్రజ్ఞా ప్రాభవములు, కీర్తిప్రతిష్ఠలు, జ్ఞానవిజ్ఞానములు, భోగభాగ్యములు,—ది క్కటంబుల బాటుచు నుండెను.

[9 వ పేజీ చూడుడు]

నరసింహ వెంట్టుకలదేవదము

రంగు పూయనక్కరలేదు. అయ్యేదే చికిత్స. తెల్లప. రంగును మార్చి కాళితముగా వెంట్రుక లకు నెలుపు విచ్చును. గుణం కావిపో. దబ్బు వాపను చేయబడును. తెలుపు కొంచమైయుండిన రూ 2.8.0. మధ్యకస్తమైయుండిన రూ 3.8.0. పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0.0. గమనింపు.—ఇది మెదడుకు కంటికి మంది రోషంబు విచ్చు లోషదము

Kesh Ranjan Aushadhalaya, M 63, P.O. Ranigani (Burdwan.)



పెన్నీలు (పెన్నీ=అణా) ఫ్రెంచి భాషలోని కోవటానికి వుంచుకొని, మిగతాది కుటుంబపోషణకు యిచ్చేవాడని" అని ఆయన చెబుతాడు. ఇంత దీనవాడు ఫ్రెంచి నేర్పుకోవటం అసంభవంగా కనిపించవచ్చు. కాని ఆయనలో హల్వా జీనాట్ రక్తం వుంది. ఫ్రెంచి విప్లవ చరిత్ర వినటానికి లాతం చెవి కోసుకునేవాడు. ఆ విప్లవాన్ని గురించి దొరికిన పుస్తకాలన్నీ ఆయన చదివాడు. ఫ్రెంచిభాష నేర్పు కోవాలనీ ప్రాప్త్య వెళ్ళి అక్కడ ఉద్యోగం చేయాలనీ ఆయన కోరుకుంటుండే వాడు. ఫ్రెంచి విప్లవ చరిత్ర, తల్లి దండ్రుల అభ్యుదయ భావాలు ఆయనను కార్మికోద్యమం వైపుకు నడిపించాయి.

ఉద్యోగము : విజయము

తన కొద్ది జీతములో నంచి కొద్ది-కొద్ది మొత్తాలు దాచుకుని ప్రాప్త్య వెళ్ళడానికి వాటి ఖర్చుకు కావలసిన డబ్బు సంపాదించుకున్నాడు. ప్రాప్త్య వెళ్ళాడుగా ని అక్కడ ఉద్యోగం మాత్రం సంపాదించు కోలేక పోయినాడు. ప్రాప్త్య దేశముంటే ఆయనకు అమితమైన భక్తి వుండి గాని, దేశభక్తి కడుపు నింపవని ఆయన అప్పుడు గ్రహించుకున్నాడు. తిరిగి ఇంగ్లండు చేరుకుని, లండన్ లో స్థిరవాస మేర్పరచుకున్నాడు. పగలు అనేకచోట్ల ఉద్యోగాలు చేస్తూ, రాత్రిస్వీట్ కెంట్ పిల్లలని పోలిటెక్నిక్ లో చదువుకుంటూ, ఎకాంటెంట్ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడయ్యాడు. అప్పటికి ప్రపంచ ప్రథమ సంగ్రామం అరణ్యమైనది. ఆయుధ్యం లో రాయల్ సెక్స్ ప్లెంట్ చేరి ఆయన యుద్ధానికి వెళ్ళాడు. యుద్ధం పూర్తి అయినతరువాత, తిరిగి ఎకాంటెంట్ గా పని వదుర్చుకున్నాడు. తన కత్తి, సామర్థ్యాలను గురించి క్రమేణా ఆకంపెనీకి మేనేజరు, తరువాత భాగస్వామి అయినాడు. కొన్నాళ్ళు గడిచిన తరువాత 'లాతం కంపెనీ' అనే పేరుతో స్వయంగా ఒక ఎకాంటెంట్ ప్లెంట్ కంపెనీ స్థాపించుకున్నాడు. లాతం కత్తిగ్రముర్ఖాలు లండన్ లోని పారిశ్రామిక వేత్తలు ననుమించి క్రమేణా అనేకకంపెనీలకు ఆయన అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొన్నారు. సింగర్ డ్యూటర్ కార్ల కంపెనీకూడా ఈయనే అధ్యక్షుడు. ఇప్పుడు లండన్ రవాణాసౌకర్యాల సంస్థకు అధ్యక్షుడవహించటానికి ఆపదవులన్నింటికీ ఈయన రాజీనామా నిశ్చయించాడు.

కృత్రిమజీవితంలో ఈవిధంగా కైకవనూండగానే, ప్రభుత్వకృత్యవారంబులూడా ఈయనకు పలుకుబడి వచ్చింది. 1930 వ సం. నుంచి 1946 వ సం. వరకు పబ్లిక్ వర్క్స్ బురసంస్థ కార్యకర్తలలో లార్డ్ లాతం సభ్యుడుగా వున్నాడు. 1931 వ సం. మేనెలలో ఖజానా మంత్రి నియమించిన "ఖర్చులకేగింపు" సంఘంలో ఈయన ఒక సభ్యుడు. 1928 వ సంవత్సరము నుండి 1934 వ సం. వరకు లండన్, పరిసరజిల్లాల విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా బోర్డులోను, 1934 వ సం. నుండి 1946 వ సం. వరకు లండన్, పరిసర జిల్లాల రవాణా సౌకర్యాల బోర్డులోను ఈయన సభ్యుడుగా వున్నాడు. లండన్ ప్యాసింజర్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ బోర్డులో 1935 వ సం. నుండి ఈయన సభ్యుడు.

కార్మికోద్యమముపట్ల ఆసక్తి

లార్డ్ లాతం చిన్నప్పటినుంచి కార్మికోద్యమంపట్ల ఎక్కువ ఆసక్తి కనబరచేవాడు. ఆయన చిన్నతనంలోనే గుమాస్తాల జాతీయ సంఘంలో సభ్యుడుగా గా జేరాడు. 1915 వ సం.లో ఆ సంఘం అధ్యక్షుడయ్యాడు. లండన్ నగరంలో కార్మికపక్షాభివృద్ధిని సాధించినవారిలో ఈయన ఒకడ; దాని కార్యకర్తలలో ఎన్నో మార్పు సభ్యుడుగావుండి, 1912 వ సం. నుండి కోకాధికారిగా వుంటున్నాడు.

1928 వ సం.లో లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ లో కార్మికపక్షం తొలిన ఆల్డర్ మేగా ఈయనను నియమించారు. 1934 వ సం.లో దక్షిణ హేల్స్ నుండి లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ కు సభ్యుడుగా ఎన్నుకొబడినాడు. అదే సంవత్సరంలో లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ ఖజానా సంఘానికి అధ్యక్షుడై, "లండన్ నగర ఖజానామంత్రి" అని పిలవబడినాడు 1940 వ సం.లో హెర్ఫర్డ్ మారిస్

మంత్రిత్వం స్వీకరించినప్పుడు, ఆయన సోషలిజం లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ సోషలిజం కుడుగాను, సివిల్ రక్షణసంఘం అధ్యక్షుడుగాను ఎన్నుకొబడెను. అందువలన, ద్వితీయసంగ్రామ కాలంలో లండన్ పౌరరక్షణకు ఏర్పాటు చేయటము, బాంబులపడి నాశనమైపోయిన ఇండ్లు వెంటనే తిరిగి కట్టటానికి ఏర్పాటుచేయటము ఈయన పాల బడినవి.

1942 వ సం.లో లాతంకు 'బారన్' బిరుదు యిచ్చారు; ఆ బిరుదును స్వీకరించి లార్డ్ లాతం ఆఫ్ హెర్ఫర్డ్ అని తన పేరు మార్చుకున్నాడు. 1918 వ సం.లో లాతం వివాహం చేసుకున్నాడు. ఒక్కకొడుకు, ముగ్గురు కూతుళ్ళు ఈయన సంతానం. లార్డ్ లాతంతో మాట్లాడటమంటే, సిగ్గుపడుతూ మితంగా మాట్లాడేవాడిని కలుసుకోవటమే. ఆయన పొల్లు మాటలేమీ మాట్లాడడు. తన కత్తి, సామర్థ్యాలను గురించి కాక, తన వినోదాలనుగురించి ఆయన ఎక్కువ మాట్లాడతాడు. ఆ వకాశం వున్నప్పుడల్లా, గ్రామప్రాంతాలకు వెళ్ళి, గుర్రపుస్వారి చేయటము, గోల్ఫ్ ఆడుతూండటము ఆయనకు సరదాలు.

దిబ్బాగాచార్యుడు

(8వ పేజీ తరువాయి)

"పెదవేగి" రాజధానిగా జేసికొని కాలం కాయన కంకణాలు పరిపాలనను సేయుచుండిరి. అచ్చట వారు రాజ్యముసేసిన కాలములో వేద వేదాంగవేత్తలయిన బ్రాహ్మణులకు స్వేచ్ఛ లేర్పడుటవలన వారు విద్యాప్రదానమున, దత్తవార ప్రబోధములకు, దమ జీవితముల సంకీర్తిముసేసెడివారు. వేదవిరులైన బ్రాహ్మణ పండితులేగాక బౌద్ధాగమపారంగతులైన విపర్ణ ద్వరులును ఆకాలమున బ్రభవిల్లుచుండిరి "పెదవేగి" దృష్టిపక్షమున బడినప్పుడెల్లను, ఉపాసించినప్పుడెల్లను, బండిత సారస్వభౌముడగు దిబ్బాగాచార్యుడు దృష్టిపక్షమున బడకపోడు. స్మృతిపథమునకు రాకదప్పదు. దిగ్గంతుల వంటి బౌద్ధమహాపండితులలో దిబ్బాగాచార్యుడగ్రసరుడు. అతడు "పెదవేగి" వాస్తవ్యుడు.

ఆ మృహమహాదు విరచించిన గ్రంథము లనేకము లున్నవి. "తిబెత్తు" (Tibet) దేశములో నితని గ్రంథముల కధికవ్యాప్తి కలదు. కాని భరతఖండమున, నందున మన తెలుగు దేశమున, నాతని గ్రంథములకు బ్రచారమేలేదు. ప్రచారము మాట యటుండనిచ్చి యన్యుహమహు డొకరు డుండెనీకాని, యతనిగ్రంథము లివి యనికాని, యొక్కనికేనియు, డలియదు.

ఇట్టి యజ్ఞానదశ కనున్మున కీ ప్రాజ్ఞాని గుఱించి తెలిసికోదగు విషయము తెన్నియొకలవు. "తిబెత్తు" దేశములో నిమ్మహమహుని శిలావిగ్రహములు (Statues) గలవు. "కాని మనదేశమున మచ్చుకైన నొక్కటియు లేదే! అతడెట్టివాడు? అతని యావ, గుణ, లావణ్యాలి కయము డెట్టివి? ఇట్టి జగద్విఖ్యాతాంధ్ర బౌద్ధ పండితుని సందర్శింప నధికౌతాహముతో కలకలాడు ముఖికాసములతో, అతురతను వెలిబుచ్చు జిజ్ఞాసాకృతహృదయములతో, జానోదయ శృంగారమున్న యంతఃకరణములతో, దేశదేశములనుండి వేసకుమేలు తెల్పికు లరుడెంచి, తిలకించి, తృప్తిజెందుచుండిరి. అతనివలన ధర్మ సంకీయముల నివారణ చేసికొనుచుండిరి. "సంకీయాత్మా వినశ్యతి" యన్న నూక్తికి బాల్కుడక శంకానిశ్చిత్తి గావించికొని వెడలుచుండిరి.

ఇప్పుడపురముకు జన్మించి పునీత మొనర్చిన "పెదవేగి" పుణ్యభూమి యనక తప్పదు. సాలంకాయనుల రాజవంశమును భక్తబృందమును సమభావముతో వీక్షించి సంగ్రహించిన దయామయుడు శ్రీ నారాయణారాయణమూర్తి. చిత్రరథస్వామి యను పేరుతో శ్రీ నారాయణారాయణమూర్తి సాలంకాయనరాజవంశావలి కిలువేలుపు. "పెదవేగి" కానాదా కర్మ సాక్షియే పరమహైవతము.

ప్రతిభా జీవితాలు :

లార్డు లాథు డేవిడ్ కర్మక్

లండన్ లోని రవాణా సౌకర్యాల వశ పరచుకుని లండన్ రవాణా సౌకర్యసంస్థ స్థాపించి, ఆపం స్థవారా రవాణాసౌకర్యాల సాధించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. కొత్తగా ఏర్పరచిన లండన్ రవాణాసౌకర్యాల సంస్థ కార్యకర్తలకి లార్డ్ లాతం అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడినాడు. రవాణా విషయాలలో అనుభవము, ఉత్సాహము, దగ్గరవుండి సమలు చేయించటానికి అతనిని ఓపిక కావలసిన ఈ పనికి లార్డ్ లాతంకన్న అగ్గడు మరెవ్వరూ లేరని చెప్పవచ్చును.

తన తల్లి కన్ను సంతానం 10 మందిలో, జీవించి వున్నవారిలో కడగొట్టువాడు లార్డ్ లాతం. గణితశాస్త్రంలో ఈయన ప్రతిభ గణనీయమైనది. కాని ఆ ప్రసక్తి వచ్చినపుడల్లా "ఆ. విముందిలెండి, చిన్నప్పుడు, చదువుకునే రోజుల్లో నాకు లెక్కలంటే పరమాసహ్యంగా వుండేది. వాటివలనే నేను తప్పేవాడిని" అని ఆయన నమ్రతతో అంటాడు. ఈ నమ్రత, లెక్కలలో తెలివి కలసి ఆయనను లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ ఖజానా సంఘానికి అధ్యక్షుడవని చేకూర్చాయి.

ఈ పదవిలో వున్న వ్యక్తిని లండన్ నగరానికి ఖజానా మంత్రి అని చెప్పవచ్చును. తన విజ్ఞానము, ఉత్సాహము, చాకచక్యము ఈ పదవి నిర్వహణలో లార్డ్ లాతం వినియోగించాడు. ఈయనకాలంలో లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ చేసిన కోటిపానుల అప్పుపాద 68 వేల పానుల వద్దే ఆదా చేశాడు. లండన్ నగరంలో యిండు చొనుక్కనేవారికి యిచ్చే అప్పుపై పడ్డి సూటికి రెక్తి కు ఈయన తగ్గించాడు.

తల్లిదండ్రులు : చదువు
జడిచదువులో రాణించలేకపోతినని కన్ను తాను నిందించుకోవటంలో లార్డ్ లాతం కొంచెం

తొందరపడతాడు. ఈయన తన 14 వ ఏటనే బడికి స్వస్తి చెప్పాడు. ఆ కుటుంబంలో డబ్బు ఎంతకక్కోవో సంతానం అంత ఎక్కువ. అందు చేత చదువుకోవటం, బహుమతులు పొందటం లార్డ్ లాతం నోచుకోలేదు.

లార్డ్ లాతం అసలు పేరు చార్లస్ లాతం. ఈయన 1888 వ సం. డిసెంబరు 23 వ తేదీన జన్మించాడు. ఈయన తండ్రి వార్నిస్ పట్టణంలో ఒక తోళ్ళుపావులో కార్మికుడు; తల్లి హల్వా జీనాట్ (ఫ్రెంచి) జాతికి చెందినది. తన వంశము 14-వ లూయీ రాజా సమయంలో ప్రాప్త్యనుండి వచ్చి ఇంగ్లండులో స్థావర మేర్పరచుకున్నారని ఆమె సగర్వంగా చెప్పుకుంటుండేది.

"కార్మికుల జీవనవేరిసితులు నాకు చిన్నప్పటి నుండి బాగా తెలుసును. చదువుకోవటానికి డబ్బు గాని, సమయంగాని వుండేది కాదు. కైగా నాకు ఉపకారవేతనంకూడా దొరకలేదు. ఏదో ఒక పనిచేసి, డబ్బు సంపాదించుకోవాలే, ఇంట్లో చాలమంది పస్తుండాల్ని సాచ్చేడి" అని ఆయన తమస్థితిని జ్ఞాపకం చేసుకుంటూంటాడు.

పదమూడు ఏండ్లు గింజీ నాలుగు నెలలైనా కాకతూర్వమే, లాతం చగువుమానేసి గైల్స్ లెఫీసులో ఒక ఉద్యోగం సంపాదించాడు. క్రమేణా అక్కడి ఎకాంటెంట్ కాలంలో ఒక గుమాస్తా గిరి సంపాదించుకున్నాడు. లెక్కలు రాని, అంకెలంటేనే అసహ్యించుకునే తనకు ఎకాంటెంట్ కాలంలో ఉద్యోగం ఎట్లా వచ్చిందో ఆయనకు ఆశ్చర్యమైంది. లెక్కలలో తనకు చాకచక్యం వుందని అప్పటి నుండి ఆయన గ్రహించుకున్నాడు. "ఆ రోజు లలో నాకు వారానికి 5 పిల్లలను జీత మిచ్చే వారు (పిల్లలకు దాదాపు 12 అణాలు) ఒక పిల్లలను నా స్వంత ఖర్చులకు, వారికి 90

“అలాగ అనుకుంటున్నాను. చూడండి, మీలాగ కాలేజీలో చదువుకోవాలన్నా సేనా కాస్తా మాస్టర్ ఆఫీసరు గిరి చేసే పింఛను పుచ్చుకున్నాను. ఒక డిపార్టుమెంటువాళ్ళింకనకా. చదువుగా వుంటున్నాం గనకా మంచిచెడ్డ వివరంగా అనుకోవాలి మరి...” అతి మెలకువతో నాగన్నగారి ముఖవికాసాన్ని కనిపెట్టి అంటున్నాడు జోగిరాజు పంతులు.

“మీరు యెన్ని చెప్పండి పంతులుగారూ, రోజులు మరిపోయినాయి. అమెరికనుకంపెనీలో వుద్యోగులని చూడండి. రక్తం పీల్చేస్తారు. ఇచ్చిన జీతానికి నీక్కచ్చిగా పని రాబట్టుకుంటారు. కాస్త అక్రమ చూపించేదా అంటే మర్యాదనుంచి వాడికి దేవిదీ మన్నయే. వాళ్ళు దాచుకోకుండా పనిచేసేనే నెక్కువరావడం అక్కడ. ఇంకా మన ఆఫీసుల్లోనా? పైలు యెడరగా పెట్టుకుని వెంకట్రావు వాసాలు తెళ్ళ పెడుతూ కూర్చుంటాడు. సుబ్బారావుని సువ్యం చేస్తున్నా పని అడిగితే వెంకట్రావుకి సాయం చేస్తున్నానంటాడు. ఏమయినా కాస్త చర్య తీసుకుందామంటే మీలాంటి పెద్దలు వుండనే వున్నారగా, యింటికి వచ్చిరావడం తోనే పట్టుకోవడానికి?” — నాగన్నగారి యీ ధోరణి చూసే కొంచెమయినా లాంటిబట్టు కనపడదు. “కాని జోగిరాజు పంతులు కళ్ళలో ఏదో ఆకాశం యింకా మెరుస్తూనే వుంది. నాకు తలాతోకా తెలియడంలేదు. సీసపుమద్దల గా బుర్ర బర్ర వుండిపోయింది. అక్రమాలకి అందరాని దుశ్శం సజ్జయి చేసేసింది. ఇమ్మడిగా చుట్టముట్టించి జోగిరాజు పంతులు మళ్ళీ అందుకున్నాడు—

“లోకోత్తలు ఒకటే వుంటేదు. తా నొకటి తలిస్తే దైవమొకటి తలచిందని ఎంత అనుభవం మీద అన్నారో చెప్పాల... పాపం, వాడికి మతి పోతోంది.”

“పోతోందికాదు, మతి పోయిందని అనండి. లేకపోతే అంత అలాగ కళ్ళు నెత్తికి రావు” అని గిరినూ ఒక్క పొడుంపట్టు ఘాటగా పీల్చేడు నాగన్నగారు. అసలే కండగడలాంటి మొహం దాంతో యింకా యెర్రబారింది. రెండు పెది మలు నొక్కిలోపలికి ఆపురించి ముక్కు తుడుచుకుంటా—

“పంతులుగారూ, మీకూ నాకూ వుండు కన్న అంతర్యామి బట్టి యీ విషయం మీరు సంప్రదిస్తూ వుంటే పోనీకదా అని వూరుకున్నాను. అసలు ఎస్తాబ్లిమెంటు వ్యవహారాలు ప్రాసేక్యూటివ్ గాడా తెలియనివ్వను. అందులోనూ మొదట్లో ఖచ్చితంగా చెప్పి పంపినప్పటికీ యింత నిర్లక్ష్యంగా ప్రవర్తించిన పిడి విషయంలో ఎక్కరిమటా వినదలచుకోలేదు. హా! తుమ్మట, తుమ్మర్రాజాను. అవ్వ! ఇలా ప్రతీ దానికి ‘పోనీలే’ అనేనే బాచిగాడి తప్పులయి పోవూ? ప్రతీవాడూ తలతల పెద్దలయి పోరా? ఇంక డిస్మిస్ అక్కడ ఏడిసింది? నేను గాడిద నయి యీ కుర్చీలో కూర్చోనా?”

“అది సరే లెండి. కాని పూర్వాపర సందర్భాల...”

“ఏ సందర్భంలేద — అసందర్భంలేక.”

మర్నాడు యిదే తీర్థయాత్ర. నేను కూడా వుంటే నాగన్నగారు మరి రుద్రుడయి పోతాడని జోగిరాజుపంతులు నన్ను మరి రావొద్దన్నాడు అక్కే. తమ్మడి వ్యవహారం తలచుకుంటే కడుపు తరక్కుపోయింది నాకు. గత వైశాఖంలో అయింది వాడి వెళ్ళి; పెట్టిన పదిరోజులు సెలవు రాను పోను నైలుప్రయాణం పోగా ఆయాడు రాత్రిళ్ళూ జరగడానిమాత్రం సరిపోయింది. బరువెక్కిన కళ్ళతోనే నైలెక్కి పోవచ్చేడు వాడు. ఏడాదికి తిరిగి యింటికి వెళ్ళినా మళ్ళీ ఆ పదిరోజులు సెలవే. పోనీ ఓసారి కంటబడ్డాడు గదా అదే పదివేలమకుంది తల్లి. భార్యని తీసుకువళ్ళే ప్రయత్నంలో వచ్చేడనే సరికి విన్నవాళ్ళూ సంతోషించేరు. చిలకాగోరంకల్లాగ చిన్నవార్ల కొంతకాపరం ఆత్మమంజులంగా వుంటుంది మరి. సక్రవారం వాడు బయలుదేరితేనేగాని ఆదివారం నాటికి చేరుకోడు. సోమవారం విధిగా దుర్బటిలో కల్లాలి. అసలే వాడి ఆఫీసరు కర్కొటకు డని పత్తి. అందులోనూ వాడు సరిగా పడకోండో

కథానిక :

నాటికి వస్తానంటేనే ఆ పదిరోజులు సెలవయినా శాంతును చేసేడు. ఇంకా ఇక్కడ తప్పుతుందా?

సక్రవారంపూటా అడపిల్లని యిల్లు కంట దీస్తూ అని తల్లి, అత్తగారు కొంచెం కించపడారగాని, బాబయ్య మామగారు అందరూ కలిసి, ఉద్యోగానికి ఆవాయితులకి సమన్వయం కుదరదనీ, ఏ యెండకి ఆ గొడుగుపట్టి యెలాగో సరి పుచ్చుకోవాలని చెప్పేసరికి ఆడి వాళ్ళుగూడా సరే ననక తప్పిందికాదు.

అత్తగారికి అమ్మకి నచ్చని పని చేస్తున్నానని తమ్మడూ వ్యవహారంపోలేదు. అయినా, నాగన్నగారి ఖరాఖండి వ్యవహారం తలచుకునే సరికి గుండె విచ్చిపోయి, కింపం పుట్టుకొచ్చింది. ఆయన మాటకి ఎదురతిరిగి ఏమాత్రమయినా అవకతవక పనిచేసేదా ఉద్యోగానికి తిలో దకాలు వదులుకోకలసిందే. అది కాస్తా పోయేక యింక చేసే దేముడి? ఉద్యోగం పలిగిస్తన్నా నన్ను గర్వంచేతనే కన్నా యిన్నానయి విముఖుడిగా వున్నవాడు వెళ్ళి చేసుకున్నది, బాక్యని సుఖపెడదామని తీసుకు వ్యవహారం సరి? ఆ ఉద్యోగమే తనప్పుడు తన జీవద్ధానం చాల నట్లు యీ సంసారభారం కూడా యెండకూ పెత్తిన చేసుకోవడం? ఇలాగ తల్లి న భర్త న చేస్తూన్న కొద్ది మర్లమీద వున్న బ్రింపించింది వాడికి. మామూలుగా నలుగురితోనూ మాట్లాడుతూ తిని తిరుగుతున్నాడన్న మాటేగాని, యేవో కచేరీ కాయ తాలు రుట్టకర్రా సిరాబడ్డి వగైరా తతంకం మనశ్చలంపుకి కనిపిస్తూనే ఉంది. తోడి క్రార్కుడ గడమాయిస్తూ నాగన్నగారు తెలిఫోన్ లో చేసే సింహనాదం చెవులలో మారుమోగింది. హాడిలిపోయిన ఆఫీసు బంట్లోతు, “దొరగారి సెలవయింది” అని తనతో చెప్పి “యమధర్మరా జరి తెలిసివుండి కూడా అలగ్నం చేసుకున్నారేం బాబయ్య, నిన్నటికే రాలేక పోయినారా?” అని యెంతో విచార హృదయంతో అన్నట్లు అనిపించింది. అనిపించడంమిటి? తాను స్వప్నం విన్నట్లే అయినాగన్నగారి కేకలు చెవుల్లో గింగురుమనేసరికి కంటికోలకులు చెయ్యగిల్లేయి.

ఆదివారం ఉదయం బండిలో వాడు రాలేదు. అదే, రాత్రిబండిలో పస్తాడు కాబోలు ననుకున్నాం. మా డిక్టమాలిన స్టేజ్ లో బండి అయిదు నిమిషాలన్న ఆగదు. వచ్చే మహారాష్ట్ర రాత్రి బండిగంటన్నరకి. బస్ లో డిపార్టు లుండవు. స్టేటుఫారం మీద నయినా అతననే కోడలెట్టి నట్లుంటావు! అక్కడికి వెళ్ళిరి లయిటువేసుకుని ముమ్మారు తిరిగేం యీ చివరి నుంచి ఆ చివరివరకూను. “హిందూచా” వాడి కేక కంటే “తమ్మడూ, క్యామలా” అన్న నా కేకలే యెక్కువగా ప్రతిస్పందించాయి. అక్కడక్కడ కంపార్టుమెంటుల్లో ప్యానింజర్లు విసుక్కున్నారూకూడాను. కళ్ళలోకి తెల్లని వేసి నందుకూ, నిద్రాభంగం అయ్యేట్లు కేకలు వేసి నందుకూను. ఈ అనంతవిశ్వంలో ఎవరిగొడవ వాళ్ళది అని నైలు వెళ్ళిపోయింది చూస్తుండగానే. సోమ మంగళ వారాలు కూడా వాడు రాలేదు; ఉత్తరమూ లేదు.

బువారం ఉదయం వాడి ఆఫీసుకి వెళ్ళేన. సెలవు దరఖాస్తు అయినా పంపేదేమో నని. నన్ను చూస్తూనే అక్కడి క్రార్కు సుందరావు— “దయచెయ్యండి. మీవాడు యిప్పుడే ఒంటిలో దిక్కు స్టేషనునుంచి పోకచేశాడు”

“పోవచ్చేదా?” అన్నాను ఆత్మతగాను. “ఏం, మీకు తెలియదా? తెలిగ్రాం పంపించేదేమకూ మీకూ గూడాను.” “నాకూనా? మీ కలాగ తెలుసా?”

బ్రదుకువాట

శ్రీకృష్ణి లక్ష్మి

“రెండు ఎడమలకి ‘మేటుమె సెజి’ లెంకి, నేనే రిసేపుచేసుకున్నాను”

“వచ్చే సేను మొన్న కని వారం నా నె ఆయిల్లు మార్చేను”

“అంగుకే మీకు తెలియక పోయివుంటుంది. తెలిసిమాత్రం ఏం ప్రయోజనంలెండి?”

“అదేమిటి అలా అంటున్నారో? మరెం పుట్టి ములకలేకుదా?”

“మా కంసరాజ్యంలో ఎప్పుడు ఉపద్రవం లేకుండా వుంది బాబూ!” అన్నాడు సుందరావు దీనకదనంతో.

సోమవారం ఉదయం ఆఫీసుకి వస్తూనే తమ్మడి కుర్చీ మానేట్ట నాగన్నగారు. వాడు లేకపోవడంతోనే రుద్రుడయిపోయినట్లు. మా వాడు యిచ్చిన తెలిగ్రాం యెడరపెట్టేసరికి మరి అంతులేని ఆగ్రహం వచ్చి బంట్లోతులనీ, మిగతా గుమాస్తాలనీ నానాతిట్టాతిట్టి “డిస్మిస్” చేసే సరి మా నాడికోతంతి యిచ్చేట్ట. ఏకారణం చేత ఆగిపోయినాడో వచ్చినతరవాత నాకబు చేస్తే బావుంటుందని సుందరావుంటే, యింక ముందు యెప్పుడయినా అలాగ ఆఫీసు వ్యవహారాలు తనకి “నేర్చు” బోయేడంటే అతనికి అది గతి పడుతుందని గట్టిగా వార్షింగు పారేసేడు.

“లోపల వున్నాడా యేమిటి? నే నయినా వెళ్ళి కాళ్ళూ కడుపులూ పట్టుకుంటాను.”

“ఇంకా వున్నాడా? ఆవేళే కేంపు తరులడాడు సంగతంతో మీతోచెప్పి వాడిదిగిరికి పంపుదామనుకున్నాను. ఎలా గ్రహించేది? దిక్కుమాలూడు! కూడా ఏడవ మున్నాడు నన్ను కేంపుకి. నేనే తెలివారయ్యూమనే వచ్చేను. తాను రాత్రి బండిలో అవతరిస్తాట్ట!”

మర్నాడు నేను వచ్చేసరికి జోగిరాజుపంతులు స్నానం చేస్తున్నాడు; ఏదో గొణుక్కుంటూన్నట్టు వివపడింది. జపం చేస్తున్నాడనుకోవడానికి యెంతమాత్రం వీలేదు. ఈ నలభై యారేళ్ళ జీవితంలోనూ అత నెప్పుడూ ఆచమన మయినాచేసి యెరగడు. కేకవనామాలు మొదలే రావు. అంతరాత్మప్రమాణంగా బ్రతికేవాడికి జపతపాలతో ప్రమేయం లేదంటా దాయన. మరేమిటి చెప్పా యీ సణుగూ అని మందువాలోకి వెళ్ళేను. “రావోయి” అంటూ వోళ్ళు తుడుచుకున్న గావంచా నడికి చుట్ట కొని, బట్టి పిగిలేలా ను పలు చుట్టి తడిబట్టిపెడేడు. ముక్కుపుటాలూ కనిపించుటూ మాటిమాటికి ఎగురుకున్నాయి. మనసి రౌద్రమూర్తి అయి పోతున్నాడు. పొడిపంచ కట్టుకుని మునివేళ్ళ మీద గావంచా మధ్యకి మడిచి పిమ్మని చప్పు పయ్యేట్లు దులిపేడు. పచ్చడి రుబ్బుతూన్న కోడలు ఆ చప్పుడికి ఉలిక్కిపడి తల వైకెత్తి చూసింది.

“వాళ్ళ క్యామలని తెలియదా నీకా? నిన్న మనయింటికి వచ్చింది?” అన్నాడు ఆమెవైపు చూస్తూ.

“తెలియకే! బొబ్బర్లంకట వాళ్ళది. దూరా భారానికి పోవచ్చేనయి ద వుతూ వుంటే, యిక్కడా తెలుగువాళ్ళున్నారని మనవాళ్ళ నలుగురి యిళ్ళకి తీసుకెళ్ళి, పరిచయం చేసేను. చిన్నపిల్లయినా మాంచి పెద్దమనిషితరహా వుంది ఆమెకి” అంది కోడలు.

“మేటున్నావా, లక్ష్మి యేమందోనా? హృదయ మనేది కుసుమాదపి పేళలంగావుండాలి. B. E. ప్యాస్యయి ఆఫీసరు అయినంత మాత్రాన్ని లాభంలేదు. విజ్ఞానమని అనిపించుకుని అజ్ఞాత్యంలో పడిపోతే యె దుకొచ్చిన చదువు! నలుగురికి ఉపాధి కల్పించడం ఉద్యోగిత్వం కాని ఉన్నది ఉండే కయ్యడం గాదు.”

“ఇంతకూ యేమయింది పంతులుగారూ? పండానాయ?” అన్నాను.

“ఆ. పండకపోతే కావు వేయించి మరి మొగ్గు జటిస్తాను. నేనూ పంథగొట్టు ముందావాణ్ణి, తెలుసా?”

జోగిరాజుపంతులు యింటి ముందు శరవేగంతో వచ్చి ఆగిడి నాగన్నగారి కారు. పంతులుగారి రెండు చేతులూ పుచ్చుకొని “తమతో అర్జంటుగా మాట్లాడాలి... యిచ్చేతులు గావు...” అంటూ నా మొహం కనిపించే సరికి సార్వకంగా వూరుకున్నాడు నాగన్నగారు.

“అలాగ కచ్చేరి గదిలో కాస్తేపు విశ్రమించండి. వీరిని పంపించి యిప్పుడే వస్తాను” అన్న పంతులుగారి మాటలకి “చిత్తం, చిత్తం” అంటూ వైగరుని పిలిచి కారు మా అధీనం చేసేడు. నామానం కిగ్గిములుపు తిరక్కుండానే మొదలెట్టేడు పంతులుగారు—

“చిల్కి చెప్పినట్టు చెప్పేను. ఓమాట గాదు; పదిమాట్లు, పదిర కొలు గానున్నా. వినుకుంటేనా? చదువులు చదువుకున్నాం, మనిషి తత్వం కనిపెట్టాడా? మీ తమ్ము డేమనుకుంటాడు? నాఖర్చుగడలయి ఏ ముహూర్తాన్ను చేసుకున్నానో యీ వెళ్ళి, మాడు రాత్రిళ్ళూ గడవకుండానే విడిచివేసుకున్నాంది. ఏడాదికి వెళ్ళి తీసుకొచ్చి నెలగపెడదామనుకుంటే యిలా మండిపోయిందా యిది! దీన్ని కట్టుకోక పోయినా యీ ఉద్యోగం నిలబడేమా! ఇంకా పరిపరివిధాలుగా పోతుంది అతని మనస్సు. ఇహ ఆ అమృతయో, ఆ మెరిసింది మరిదాయం. ఆవిధంగా అలాఅడుగుపెట్టేసరికి యాయనగారివున్నో గంయిలాకుక్కుముట్టుకుందని అమ్మలక్కలు అనేస్తారు. లోకాన్ని దాగరలో ముయ్యగలమా? ఈ పనికొనలేదన్నా గాకుంటే యింకెవ్వరి నయినా కట్టుకుని కలో గంజో తాగుతూ యేపట్ల టూళ్ళోనోపడి సుఖప గూడదా? నాకాతం యిలా వుందికాబోలు. సీతమ్మకోకలాగ కట్టుకున్నప్పట్టుంచి వియోగదుశ్ఖమే నాయది. ఇంక యీ చెప్పితో బతికవున్నాన్నాళ్ళూ యెత్తి పొడుచుకు తినేస్తారు కాబోలు ఆయనా, ఆడ పడుచులూను. వారవర్షాలు లేక్కచెయ్యకుండా సక్రవారం బయలుదేరడానికి ఎల్లాగా తయారయినప్పుడు, అదిమాత్రం పాటించి, నే యింట్లోకి వచ్చేదాకా ఆ మాన్నాళ్ళూ యెందుకాగిపోవాలి? అధికారి కర్కొటకుడని తెలుసుకుగదా! తురకలు కొడుతూవుంటే చుక్కలెదురా? నైలు కదిలితరవాత తగులడిలే యేంజేతురు? నా ఖర్చు యింతకి యిలా వుంది గాబోలు ఇలాగ అనుకుంటుందా అమ్మాయి. వాడు అలాగ, యీమె యిలాగ అనుకుంటే పండంటి కాపురం భగ్గం పాడు అయిపోయినట్టేనా? దీనికి కారణం ఎవరు? మనిషి అయిన తరవాత ప్రతీవాడికీ కొన్ని చిక్కు పరిస్థితులు వస్తాయి ఆమాత్రం ముందూ వెంకా అలోచించుకోవద్దా? అదేనా వాడికి చెప్పే వాడు లోకువగదా అని మొత్తే వ్యవహారం? ఎంతో చెప్పేనోయి యిలాగ. భార్య యింట్లోకి రాదని తెలిగ్రాంలో ఎలాగ ఏడుస్తాడు? వచ్చినతరవాత వివరాలు కనుకోగ్గ. యిది వరకటినుంచీ గమనిస్తూన్నవాట్ని బట్టి నిజంచెబుకున్నాడో, కోస్తున్నాడో నడవడినివిచారించు... అబ్బే... ఎంత చెప్పినా ససేమిరా అని కూర్చున్నాడు. ఇహ నాకూ ఒళ్ళు మండిపోయింది. కుక్క కాటుకి చెప్పు చెప్పే మందు!”

“ఏం చేసే రేమిటి?” అన్నాను.

“మారెండోవాడేకదా నాగన్న పై అధికారి? తలవని తలంపు గా వాడూ నిన్న తయారయ్యేడు. సంగతి యావత్తూ చెప్పేసరికి “వాడి పని పట్టిస్తానలెండి. నేనూ యింకా మించుగా అలాంటి వ్యవహారంమీదే వచ్చేను అంటూ” అల్లా కంట్రాక్టులో సొమ్ము తిన్న వ్యవహారం కడదీసి యిర్రవ నాలుగు గంటలలోగా సంజాయిషీ యిమ్మన్నాడు. లేకపోతే బర్దర్ ఫం. చేసుకున్నప్పటికీ చేసుకున్నంత తన ఉద్యోగానికే గాలి వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అసలు తన దాకా వస్తేనేగాని తెలియదులే. రేపు మామూలుగా మీవాణ్ణి ఆఫీసుకి వెళ్ళమను. అసలే సాయంత్రానికి మీకే కబురు వస్తుంది. వచ్చేడుగా కాళ్ళూ చేతులూ పట్టుకోదానికి?”

సినిమా సమీక్ష :

వింధ్యరాణి

జైజయంతీ ఫిల్మ్స్ వారు వింధ్యరాణి చిత్రాన్ని గతసోమవారం, కేసినాలో ప్రీమియర్ వీర్యచారు. సంక్రాంతిపండుగ నాటినుంచి ఆంధ్రదేశంలో ఈచిత్రం ప్రదర్శితమౌతుంది.

ప్రసిద్ధంగా తెలుగు ప్రజలలో పెరుబడి ప్రచారంలో ఉన్న నాటకాన్ని సినిమా తీసి ప్రదర్శించటంలో, ఈ చిత్రానికి, కొన్ని సార్ల కొన్ని బాధకాలాకూడా ప్రదర్శనారంభంలోనే విరివిగా వీర్యదాయి, వింధ్యరాణి నాటకం ప్రజాదరణను ఆమితంగా మారగొన్నది. ఆ నాటకంలో తమకు కలిగిన రసానుభూతి తూ, చాతకమండా, మరల తమకు చిత్రంలో కల్గాలని ప్రజలు ఎదురుచూస్తూ చిత్రాన్ని చూస్తారు.

నిర్మాతలుకూడా ఈవిషయాన్నే మనసులో ఉంచుకొనే చాలావరకు, చిత్రాన్ని తీశారు. నాటకంలో, ఉజ్వల ఘట్టాలుగా ప్రజల నాకరించిన ఘట్టాలన్నీటినీ చాలామటుకు యథాతథంగానే చిత్రంలో అమర్చారు. అమర్చటానికి కనువుగాని చోట్లు చాలా మిగిలక తప్పలేదు. కాని ఆస్థలూ చిత్రం నాటకంకన్నా, బాగున్నచోట్లకూడా, పూర్వరసానుభూతి నే నెమరు వేసుకో మొదలిడినవారి, చిత్రంలో ఆయాభాగాలు వివరతరంగా కనబడవచ్చును. కాని ఈ భేదము నాటకానికి చలన చిత్రానికి, నిర్మాణవిధానంలోనే ఉన్న ప్రాథమిక భేదమని ముచ్చటగా ఉంచుకొన్నచో, విడివిడి కథానిర్మాణాలుగా, రసానుభూతి సమకూర్చటంలో, ఎంతెంతవరకు, ఈ నాటకము, చలన చిత్రమూ, సమానంందుకొన్నది గ్రహించుకొని అనందించే ఆస్కారముంటుంది.

చిత్రంలోని కథకు, నాటకంలోని కథకు కథాసంవిధానంలో, పాత్రల కీలాలలో వీరు ఎక్కువ మార్పులేదు. వింధ్యరాజు ఒక ప్రత్యేక ఉగ్ర మానసిక తత్వము కలవాడు. స్వకార్య నిర్వహణముకై, నీతినియములు పాటించడు. ధర్మ పన్నులు, నీతిబోధలు అన్న విషయ, వంది మాగడ స్తోత్ర పాఠముల కుబ్బిపోడు. స్తోత్రముల యాధార్యమెంతయో, ఆమూల మెరిగినవాడు. కాని పనుల స్తోత్రములను ఆశించనంతటి అమాయకుడు గాడు. స్త్రీ ద్వేషికాడు. కాని స్త్రీలన్న గౌరవమే లేదు. ఉన్నత భౌతికకామలాలనుడు; భోగోచ్ఛాసరుడు.

కాని దార్శనికతేని స్త్రీ కీలములన్న రోత. తనకు తగ్గ ప్రతిస్పర్థియై, తన అధికార పరాక్రమమునకు, ఎదురు నిలిచి, బుసలు కొట్టుచు, విషము క్రమ్మకుపిత మహానాగాంగనా సమాన దార్శనికతయైన, యువతీరత్నాన్ని చేజిక్కించుకొని చెట్లాటలాడి, లొంగిదీసికొనుటలోనే అతనికి మహదానందము. అట్టి నారీరత్నము వింధ్యరాణి అతని పాల బడినది. ఆమె నుడికించి రెచ్చగొట్టి, తోకద్రొక్కి, ఆమెలో ఎంత వి

మున్నదో అంతయు క్రక్కించువరకాతనికి నిద్ర పట్టదు. ఆమె తనను నిద్రలో బాకుపోయి పొడిచినకూడ అతని కామ సాహసదైర్యానికే మెప్పుకోలే తప్ప ద్వేషములేదు.

ధర్మములముగానున్న వీరప్రకృతిని అతను సహించడు. అల్లాటి ధర్మభీరువును వీరికిపండుగా జమకట్టి, వారి నుడికించి, వారిలోని వికటోద్రేకాలను వెలిగ్రక్కించి, అంతలోనే వారి నెత్తివైచరిచి, మళ్ళీ వారి యథాస్థానంలోకి కుంచుకుపోయేటట్లు చేయటం అతని విలాసం. శివశ్రీని ఈ విధానంలోనే ఉడికించాడు. కాని శివశ్రీ అతని ధర్మమార్గంలోనే అహింసా విధానంలోనే తాను చంపదగినయట్టి శత్రుడై, అసహాయంగా చేత జిక్కినప్పుడు, హింసించకుండా తనూ నామంతో విడిచిపెంచి, పరితాపాగ్నిలో ముంచెత్తి విడిచాడు. ఆ పరితాపాగ్ని అతని కీలంలోని, కృత్రిమభాగాన్ని దహించి, అతని కీలంలో సహజంగా ఉన్న దృఢత్వంతో మంచి మార్గంలోకి అతన్ని త్రొక్కి, పరకల్యాణాపేక్షకుడైన యోగిగా అతన్ని మారుస్తుంది.

వింధ్యరాజు కీలము నాటకంలోనూ, సినిమాలోనూ కూడా, ఈ ప్రాథమిక బల సంపత్తితోనే ప్రకాశించింది.

ఈ పాత్రపాదం, రంగస్థలమీద నిర్వహించినంత సామర్థ్యంతోనూ, తెరమీదకూడా సుబ్బారావుగారి నటనలో సాగింది. అవంతి సమక్షంలో మొదటిసారి వింధ్యరాజు ప్రవేశించిన ఘట్టము సినిమాకథలో మార్పుచెందింది. కాని వింధ్యరాజు, ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కుతూ అవంతిసహనసంవరకూ ఆ రోహదగతులు చూపటంలో, నాటకరంగమీద అవంతిప్రవేశ సమయంలో వింధ్యరాజుగా సుబ్బారావుగారు చూపించిన నటనాశీలంకన్నా చాల విస్తృత నటనావకాశం గలిగి, వింధ్యరాజుపాత్రపాదంకు వన్నె తెచ్చింది. అయితే నాటకంలో అవంతికి సినిమాలో అవంతికి రూపగుణాశీలసాదృశ్యాల్లో భేద ముండబట్టి, ఇక్కడ అవంతిపాత్రకూడ వింధ్యరాజుతో సమానమైన, దార్శనికతందుకోలేకపోయినందువలన, నాటకం చూచి, మననం చేసుకొంటూ కూర్చున్నవారికి, ఈ దృశ్యము, సంపూర్ణముగా రసానుభూతి కల్పించలేక పోవచ్చును.

తరువాతి ముఖ్యపాత్ర అవంతి. సినిమా కథనానికై, ఈ పాత్రలో మొదలు తెచ్చిన మార్పు, అవంతిశీలపాదం నాటకంలో కన్నా మెరుగు తేలేదనే అనిపిస్తుంది. నాటకంలో అవంతి "స్వయంవేషస్త్రియారంభం"; స్వతంత్రురాలు. వింధ్య రాజుసామంతరాజు కూతురుగా వింధ్యరాజువద్దకు పోవటంలో, ఈమె స్వతంత్రురాలానికొంత బెప్పు తగిలింది. తక్కిన కీలపాదములంతా, నాటకంలోనూ సినిమాలోనూ ఒకేమాదిరిగా జరిగాయి.

అవంతి పురుషద్వేషిణి. పురుషఅహంకారానికి చిహ్నంగా నిలచిన వింధ్యరాజును పాదాక్రాంతుని చేసి, వింధ్యరాజ్య స్త్రీలను, స్వతంత్రవ్యక్తులుగా ప్రతిష్ఠించి, వింధ్యరాణిగా ప్రకటించుదామని, వీరసాందర్యగుణపూరితమైన గర్వంతో బయలుదేరింది. వింధ్యరాజు సహనాసంలేకుండా ఈ ప్రణాళిక నెరవేరుగలనని ఆశించింది. అంతవరకు స్త్రీత్వపు కోసులత్వము, కామవాంఛ, ఏకపురుష నిష్ఠితమైన పవిత్రప్రేమ ఇత్యాదు లామెలో లేవు. కేవలం, ధర్మనిష్ఠురమైన ఉగ్రస్వభావము, పీడిత వ్యక్తులపట్ల వికార సాహద్యము, అచంచలమైన ఆత్మనిశ్చయము ఇత్యాది విరళస్వా సహజగుణాలే ఆమెలో అంతవరకు భాసిల్లాయి. శివశ్రీని చూచేదాకా ప్రేమ స్వరూపమెరుగదు. ఆపుటిసుంచి స్పృహయం మార్గమై, అతని ప్రేమకోసం, వింధ్యరాజును హత్యచేయబూసేటంత క్రూరము కూడా ఓతుంది. ప్రతినిత్యము వింధ్యరాజుతనను,



శ్రీమతి సాదామిని

శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామిగారితో భరతనాట్యంలో పాల్గొంటూన్న నటీమణి.

శివశ్రీని తన పరిహాసానికి గురిచేస్తుంటే, రక్తముడికిపోయిన, అతక్త కోపము ప్రజ్వలించుతుంటుంది. (ఈ ఘట్టాలలో సుభాషణలకున్న పటిమ, ముఖభంగిమలలో తెరమీద జెలుపడలేదు. చివరికి వింధ్యరాజును హత్య చేశామను కొని శివశ్రీ వద్దకు వచ్చి నిరాకరింపబడటంలో, ఆమె దెబ్బతిన్న త్రాచులాగ అవుతుంది. ఇక్కడ ఈ ఇద్దరి వ్యక్తుల మనస్సంఘర్షణ లేమో ఉద్రేకాశేమో, అవి తెరమీద సంభాషణల మూలానే ప్రేక్షకులు అగ్రం చేసికోవలసిన అవసరం కల్గింది. నటీనటుల ప్రజ్ఞకు మహదవకాశమిచ్చే ఈ ఘట్టం, సంభాషణలతో వ్యక్తం చేసుకురావటం, అక్కడి నటీనటులకు, చిత్రకథా నిర్మాణానికికూడా, ఏమంత ప్రతిభాస్ఫూర్తకంకాదు. శివశ్రీ, అవంతిపాత్రలు, తక్కిన చిత్రములతో నడిచిన స్థాయి అందుకోలేక పోయినవి.

శంప, వజ్రభట్టు, మంథుడు, పండితరావు, శతమిత్రుడు, మొగలైన నాటకంలోనూ సినిమాలోనూకూడా, ఉన్న పాత్రలు నాటకరంగం మీదకన్నా, తెరమీదే ఎక్కువ బాగా చిత్రకాని కనువైనట్లు తోచాయి. ఈ పాత్రల వేషధారలందరికీ సమకూర్చిన ఘట్టాలుకూడా, చిత్రమ్యుత్సాహికి చాలా దోహదమిచ్చాయి. శంపవేషం నాటకంలోనే ప్రేక్షకులను మరులు గొల్పింది. అంతేకన్నాకూడా తెరమీద చిత్రంలో శంప వేషధారి, స్త్రీజన ప్రకృతిలోని, ఒక ప్రత్యేక సాహసాన్ని సౌజన్యాన్ని బహుజనమ్యుత్సాహిగూడా, అవ

గానాన మొర్రుకొని ప్రేక్షకులను రమణీయంగా చూపగలిగింది.

వింధ్యరాజు కుంచిన పద్యములు, సామాన్యంగా ప్రతిమనీ స్వగతంలో కూనిరాగాలు తీసుకొని పాడే పద్యాలూ ఉద్దేశించినవై యుండవచ్చును. కాని ఆ ఆభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరచటంలో కృత కృత్యత రాలేదు. నాటకంమీద ఉన్న ప్రేక్షకులు, వింధ్యరాజు పద్యాలు చదవటం విలాసంలాశేమో ననే తీసికట్టున్నాయి. శివశ్రీప్రతిజ్ఞ కూడా పద్యం నీని మూలలలో పద్యాలుండవచ్చుననే వాదానికి దోహదంగా లేదు.

అవంతి స్వప్నం, తెరమీద చక్కని స్వప్న సీమ భ్రమకల్పించగలిగింది. కాని శివశ్రీ జైలులో పెట్టినతర్వాతి, ఆమె మనోభయాలను, తలారి శివశ్రీని నరకిచేసినట్లు చూపటం, అది, అవంతి భ్రమగా, ప్రేక్షకుల కగమకటంకన్న, ప్రేక్షకులనే అనుమానంలో ముంచేట్లుగా ఉన్నది.

ఇవి చాలా స్వల్పమైన నెరసులు. అనుభవింపించటానికై నా అగ్రతలేని సీతిలో ఇంత వరకూ చాలా తెలుగుచిత్రాలు గడిచాయి. ఈ చిత్రం అల్లాగాక ఇంతవరకు వచ్చిన తెలుగు చిత్రాల్లో స్వర్ణవిధాల్లో ఉత్తమశ్రేణిలోని చిత్రాల్లోకే చెందుతుంది.

గాఢశీలతగల స్త్రీ తుల్యవ్యక్తుల, సమాకర్షణ సంఘర్షణలను, చూపే కథావస్తువు చిత్రవస్తువుగా తీసుకోవటంలో, చిన్నిచిన్ని నెరసులెన్ని ఉన్నా చిత్రం ప్రజానీకానికి ఆకర్షణీయంగా తయారవగలదని చెప్పుకోటానికి ఈ చిత్రం తార్కాణంగా ఉంటుంది.

భారత లక్ష్మీ బ్యాంక్ లిమిటెడ్.,

సెంట్రల్ ఆఫీసు: మద్రాసు 1.

బ్రాంచీలు : బెజవాడ, బొబ్బిలి, కాకినాడ, గుడివాడ, గూడూరు, గవర్నరుపేట, (బెజవాడ) కావలి, మచిలీపట్నం, మద్రాసు, నరసాపూరు, నూజివీడు, రామారావుపేట, (కాకినాడ) రాజోలు.

చేర్మన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు :

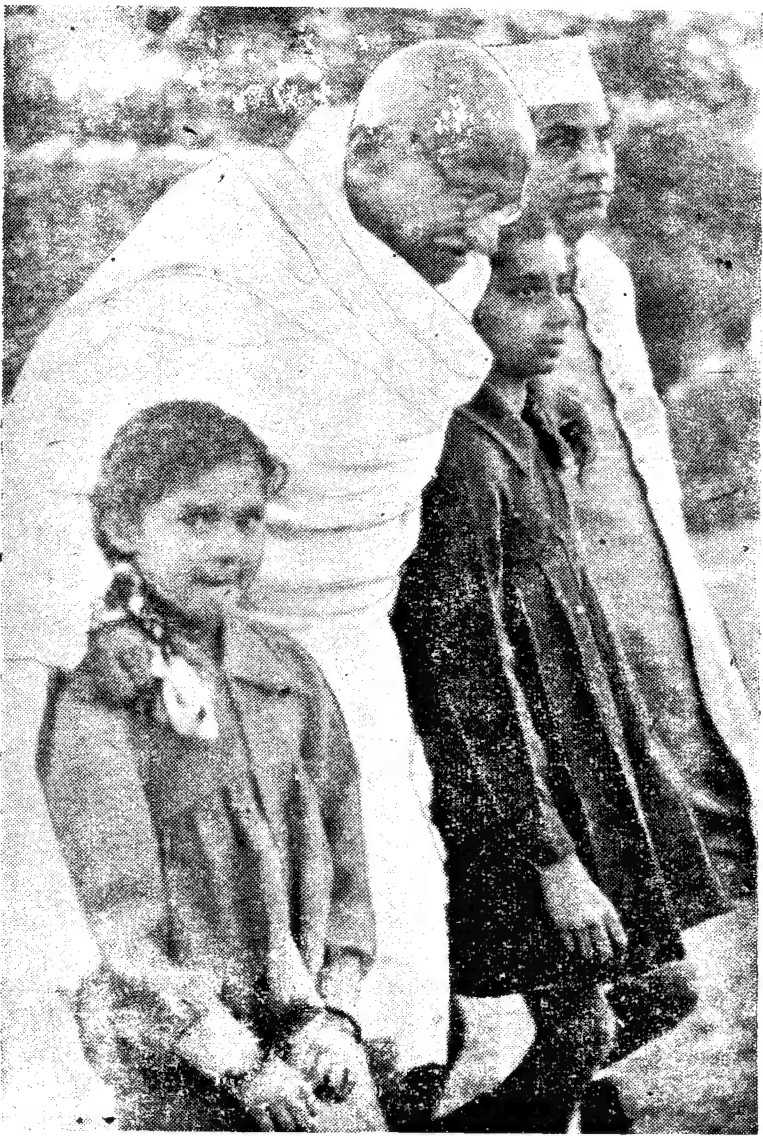
శ్రీ బొబ్బిలి రాజు.

మాడు మొదలు తొమ్మిది నెలలవరకు అన్ని బ్రాంచీలలోనూ సీజ్ డిపాజిట్లు తీసికొనబడును. వడ్డీ 2 1/2% మొదలు 3 1/2% వరకు యవ్వబడును. వివరములకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

భోగరాజు వెంకటరత్నం, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.



పుష్పవల్లి



24 గంటల ఉపవాసం తరువాత గాంధీజీ బిర్లా భవన్ లో ఉదయపు వాహ్య భోజనాన్ని కొనసాగించుతూ ఉన్నారు.

యుగ పురుషుడు గాంధీజీ మరల ప్రాయోపవేశానికి సిద్ధుడై, విశేష పరిపాలనా పీఠానలో కీటకములవల్ల అణగారిన పంటను తన సోదరప్రజలలో రాజకీయ చైతన్యమును రేకెత్తించి, సర్వోత్కృష్ట నాగరికతాచిహ్నములగు సత్యము, అహింసలద్వారా తన దేశమునకు స్వరాజ్యము సంపాదించి యిచ్చిన ఆ మహా నీయుడు, కష్ట పరంపరా జనిత స్పృహలను వలన పశుప్రాయులై పోయిన తన సోదరు ప్రజల నుద్ధరించుటకు తన 79 వ ఏట, తన జీవితములో 15 వ పర్యాయము ప్రాయోపవేశానికి వహించారు. రాజకీయముగ భారతదేశము విభజింపబడినను, దేశభక్తుల హృదయ పీఠికలలో భారతదేశమే మున్నటికి అవిభాజ్యమే! భారత యూనియన్, పాకిస్తాన్ లలో ఎక్కడ, ఏ ఆకృత్యము జరిగినా అది తన గృహములోనే జరిగినట్లు గాంధీజీ విచారించును. కన్యాకుమారినుండి, పెహావర్ వరకు భారత భూమియంతయు గాక ఆయానకు మరే ఇతర స్వగృహమున్నది! దేశవిభజన సాధించుట కొరకు, దేశవిభజన కారణముగను ప్రబలిత మత కల్లాలము భారతీయులను పశుప్రాయుల నొనరించినది. విదేశీ పరిపాలననుండి విముక్తులగుటకు తామే విధానము నవలంబించి భారతీయులు విస్మరించిరి. అట్టితరి వారికి కర్తవ్యబోధ యొనర్చుటకు గాంధీజీ తన ప్రాణమును పణముగా నొడ్డి కృషిచేయుటలో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు. నశించిపోయిన మతసామరస్యమును పునరుద్ధరించి, ఇంగ్లీషు-పాకిస్తాన్ లమధ్య గుహ్యద్ధా

వమును నెలకొల్పుటకే గాంధీజీ ఈ ప్రాయోపవేశం ప్రారంభించారు. మనదేశములో మత సామరస్యము గతదశాబ్దమునుండి క్రమేణా నశించిపోవుటకు బాహ్యత నీనాడు ఏదో ఒక వర్తము రిపై రుద్దుటవలన ప్రయోజన మేమియు లేదు. కాని దేశవిభజన సాధించుట కొరకు ముస్లిం లీగ్ ప్రారంభించిన ద్వితీయస్థానాంత ప్రచారము దేశవిభజన జరిగినతరువాత ముస్లిం లకే వినాశదాయకముగా పరిణమించి, మత సామరస్య మంతయు పూర్తిగా నశించిపోవుటకు కారణమైనది. దేశవిభజన జరిగినతరువాత ముస్లిం లలో కు వర్గాలము భారతీయునియన్ లోనే పుండిపోయినారు. ఇందుకు భారతీయుల ఆత్మపణగాని, అసమర్థిగాని ఏమాత్రము వుండి యుండలేదు కాదు. కాని దేశవిభజన తరువాత ఉభయ అధిపత్యములలోను జరిగిన మతసంక్షోభము, తర్వాత ప్రారంభమైన జనాభామార్పిడి ప్రజలలో మతోద్రేకమును రెచ్చగొట్టినవి. పాకిస్తాన్ లో, ముఖ్యముగా పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి ముస్లి మేతరులందరు బలవంతముగా తరిమివేయబడుట, భారత యూనియన్ లో గొప్ప సంఘటనము కలిగించినది. ఇచ్చటినుండి ముస్లింల నందరినీ కూడ తరిమివేయవలెనను భావము కాందిశీకులుగా వచ్చినవారిలోనేగాక, స్థానిక ప్రజలలో కూడ ప్రబలితది. తత్ఫలితముగా తూర్పు పంజాబ్, ఢిల్లీ, అజ్మీరులలో సంక్షోభము జరిగినది. భారత ప్రభుత్వము ఈ సంక్షోభమును చల్లార్చ గలిగినది గాని, ముస్లింల పట్ల ప్రజలలో

గాంధీజీ ప్రారంభించిన

కాశ్మీర్ నుండి భద్రతామం

వ్యాపించివున్న అనుమానము, ద్వేషము రూపు మాసి పోలేదు. పరిస్థితి ప్రకాంతముగా కైకిగోచరించినా, ఏనాడైనా ప్రమాదము వాటిల్లగల అవకాశము లేకపోలేదు. ఇట్టి అవాంతరము జరుగుటకు అవకాశం లేకుండా చేయుటకు ప్రజల మనస్సులలోని భేదభావమును రూపుమాప వలెను. ప్రజలలో ఈ మార్పు, వారి విజ్ఞానము, విశాల భావము, ఆత్మపారిశుధ్యతల వల్ల నైనా జరుగవచ్చును; లేదా భారతముస్లింల చర్యల వల్ల నైనా జరుగవచ్చును. భారతముస్లింల కృత్యములెట్లున్న వను ప్రసక్తిలేకుండా, మన మనోభావములలో మార్పు జరిగినచో అది కాశ్మీరముగా నుండను. ప్రజలహృదయములలో అట్టిమార్పును తెచ్చుటకే గాంధీజీ ఈ తపశ్చర్యకు ఉపక్రమించినారు.

దేశవిభజనకు, పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి ముస్లి మేతరులను తరిమి వేయుటకు కారకులని భారత యూనియన్ ప్రజలు త మృనుమానించుచున్న సంగతి భారత యూనియన్ లోని ముస్లింలకు తెలియును. ముస్లిం లీగ్ ద్వితీయ స్థానాంతము తత్ఫలితముగ జరిగిన దేశవిభజన తమకే అనర్థకమని కూడ భారత ముస్లింలు ఇప్పటికి గ్రహించినారు. ఏనాటికైనా తాము భారతదేశమునకే అంటిపెట్టుకుని వుండవలసినవార మని కూడ వా రెరుగుదురు. కాని, దేశవిభజన పూర్వపు సంగతిని విస్మరించినను, దేశవిభజన జరిగిన తరువాత కూడా భారత ముస్లింలు చర్యలు వారి సోదర ప్రజలలో జనించిన అనుమానమును పోషించేటట్లు పోయినవి. దేశమందంతటా ముస్లింల గృహములలో ఆయుధములు, మందుగుండుసాముగ్రి విరివిగా దొరికినవి; దొరుకుచున్నవి. ముస్లిం లీగ్ ను త్రోసిరా జనవలెనని లీగ్ నాయకులు చాలమంది ప్రకటించుచున్నను, లీగ్ ను భారతదేశములో కూడా కొనసాగించుటకే లీగ్ అధికారవర్గము నిర్ణయించినది. తాము భారత యూనియన్ పట్ల వినయవిధేయతలతో వ్యవహరింతుమని భారత ముస్లింలు పదేపదే ప్రకటించినను, వారా మాటలు మనఃపూర్వకముగా ఉచ్చరించుచున్నట్లు గోచరించుటలేదు. లీగ్ సంస్థను రద్దు పరచుకుని, జాతీయసంఘము కాంగ్రెస్ లో ముస్లింలందరు జేరిపోయినచో, వారిపట్ల ఇతర ప్రజలు తమ వైఖరిని మార్చుకొనక తప్పేది కాదు. మాలానా అజాద్ నాయకత్వమున పనిచేయున్న జాతీయ ముస్లింల ఎడ ఎట్టివారికి భేదభావములుండటకు ఆస్కారము లేదుగాని, ముస్లిం ప్రజానీకమును జాతీయ ముస్లిం పక్ష పాతముగా నొనర్చుకొనుటలో పీ రెంతమాత్రము సఫలం లయ్యెదరో చూడవలసియున్నది. కాశ్మీర్ ముస్లింలపై, పాకిస్తాన్ దుండగులు జరుపుచున్న ఆకృత్యములను ఖండించుటకే జాతీయ ముస్లింలు సంకోచించినారు. కాబట్టి భారత ముస్లింలు తమ చర్యలపట్ల ఇతరుల మనోభిప్రాయములను మార్చు లేకపోయినారు సరికదా, ముస్లింల మనోభిప్రాయములను మార్చుటకే ఇతరులు పూనుకొనబోసి వచ్చుచున్నది. అటు ముస్లి మేతరుల మనోభావములను, ఇటు



గాంధీజీ పండ్లర

ప్రారంభించిరి. ఇది కేవలము ఆ సత్యముస్లింల పూర్వకృత్యము నెట్లున్నను, భారతదేశములో నిశీనించుటకే యధ్యంతరేదనీ, వారికి ఇతర ప్రజలతో సరిసమాన హక్కులు, రక్షణ లభించితిరునని భావించుట ఇదివరకే స్పష్టపరచినారు. కాని ముస్లింలు, వైన జెప్పినట్లు, తమ ప్రవర్తన పరివర్తన తెచ్చుకొన లేక, తమతోటి ప్రజలను అనుమానమునకు గురియగుచు, ప్రభుత్వ వ ఆయుధబలముచే రక్షింపబడుచున్నారు. నిజముగా అసత్య పితకమును పరిస్థితిని పరిస్థితిని సర్దార్ పటేల్ హరించలేదు. ఉన్నదున్నట్లు చెప్పే స్వభావము కల ఎవరిలో ఎట్టిలోపము కనుపించినా, వచేయకాన వలసిందని ఆయన చెబుటనే తేల్చును. భారత యూనియన్ పట్ల భక్తి ములు పైకి మాత్రము ప్రకటించుచు, తవర్తనలో పరివర్తన తెచ్చుకొనే ముస్లి ఆయన సమయానుకూలముగా మంపరించినది వారెంతయు హర్షించ వలసినది వారి హృదయ మాలిన్యము వారి చి! పరిభ్రమింప జేయుచున్నది. నిజమాడిన మున్నట్లు, సర్దార్ పటేల్ తమకు విరోధి వారు భావించి, పండిట్ నెహ్రూనూ, జీనీ ప్రశంసించుచువచ్చిరి. వాస్తవము



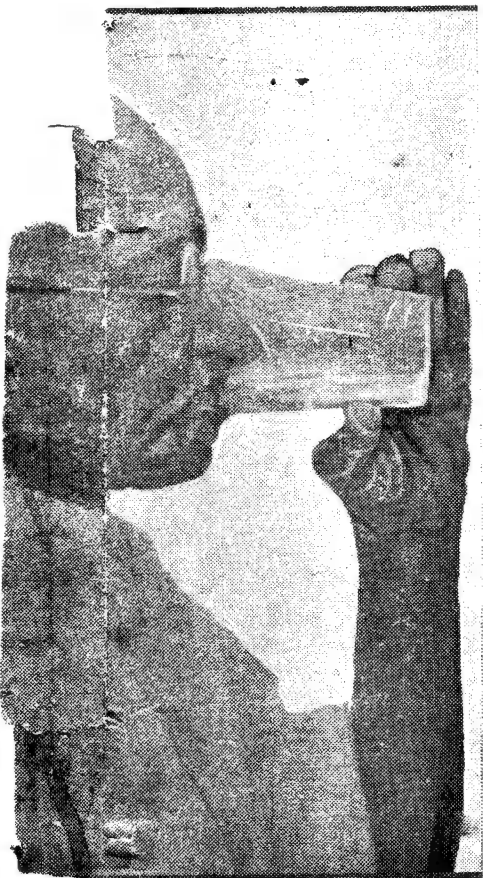
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని భారత ప్రభుత్వవైఖరిని విమర్శిస్తూ పాకిస్తాన్ ఆర్థికమంత్రి నెసిన ప్రకటనకు ఉపప్రధాని, సర్దార్ పటేల్ ఆర్థికమంత్రి మణ్మోగిం వెట్టిగార్లు ఢిల్లీపత్రికా విలేఖరుల సమావేశంలో సమాధానమిస్తున్నారు.

సా పవే శ దీక్ష :

మంచి

ఘటనలకై తెలిలోచర్చలు

ధీతీ, పండిట్ నెహ్రూ, సర్దార్ పటేల్ లు
పట్ట అనుసరిస్తున్న విధానము కాంగ్రెస్
నమే కదా! వీరిలో ఒకరు మంచి వారు,
ఒకరు కాదని భావించి, గాంధీజీకి ఫీర్మాను
మంత్రివర్గములో భేదభావములు కల్పించ
వని ముస్లిం లీగ్ భావించినారు. అంత
తమున సర్దార్ పటేల్, పండిట్ నెహ్రూల
విభేదము లున్నవనిగాని, వానిని గట్టట్ట



యొచ్చుకుంటున్నారు.

ము, గాంధీజీ తన 79వ ఏట ఈ కఠోరదీక్ష వహించి
నాడని గాని చెప్పజూచుట ఆనమంజనము.
గాంధీజీ ప్రాయోపవేశము సత్వరమే, జయ
ప్రథముగా ముగియవలెనని, అనేకు హిందూవుల
ప్రభుత్వము భారతప్రజానీకము అంజలిబద్ధమై
తనమును ప్రార్థించినది. ఢిల్లీలో మత
సామరస్యమును సెలకొల్పుటకై అన్నివర్గముల
వారు నిరంతరము కృషి చేస్తున్నారు. ఢిల్లీ
ముస్లింలవద్దనుండి దోచుకొనబడిన ఆస్తులు, ఆక్ర
మించుకొనబడిన గృహములు, మసీదులు తిరిగి
యిచ్చివేయుటకు ప్రజలు సిద్ధముగా నున్నారు.
నాడు ఢిల్లీలో కాండికీకులు చాలమంది నివ
స్తున్నారు. పాకిస్తాన్ లో తాముపడిన బాధలకు
పుటి ముస్లింలపై ప్రతీకారము జరపవలెనని
యే భావించుట సమంజసముకాదు; సమర్థ
ముముకూడ కాదు. ఈ కాండికీకుల మనస్సు
యెట్లు కొంచెము కష్టము కావచ్చును; కాని
యెటులందరు ప్రయత్నించిన సాధ్యముకాక
దు. లందరికి నీరనివాసము లేరవ్వచి, జీవనో
ధికి కృత్రులు లభింపజేసిన వారిలోని అసం
ప్రీతి చాలవరకు తగ్గిపోవును. ఈ ఏర్పాట్లు
తనంతిత్వము చేయుటకు భారతప్రభుత్వము
ప్రయత్నించుచున్నది గాని, అది అంత త్వరలో
సాధ్యమగుననికాదు. కాండికీకుల నందరను ఢిల్లీ
ండి బయటకు పంపి, వారికి కావలసిన

సౌకర్యము లేర్పాటుచేయుట సత్వరమే జరుగ
గల పని.

మహాత్ముడు వెంటనే ప్రాయోపవేశమును
విరమింపవలెనను తమ కోరికకు చిహ్నముగా
భారతయునియన్ పాకిస్తాన్ కు ఒక గొప్ప
సాకార్యమును కలుగజేసినది.
ఇండియా పాకిస్తాన్ ల మధ్య జరిగిన ఆర్థిక
ఒడంబడిక ప్రకారం భారతప్రభుత్వం పాకి
స్తాన్ కు రూ. 50 కోట్లు యివ్వవలసి వున్నది.
కాశ్మీర్ సమస్య సక్రమముగా పరిష్కార మగు
వరకు ఆ ఒడంబడికను అమలు జరుపుటకు భారత
ప్రభుత్వం నిరాకరించినది. ఈ నిరాకరణవలన
ఇండియా, పాకిస్తాన్ సంబంధాలు మరింత
వివమించినవి. పాకిస్తాన్ డబ్బుకొరతను చాల
ఇబ్బంది పడుతున్నది. పాకిస్తాన్ పట్ల సాహర్ద
భావనూచకముగా, భారత ప్రభుత్వం ఈ ఒడం
బడికను వెంటనే అమలు జరుపుటకు అంగీకరిం
చినది. భారతప్రభుత్వ మంత్రివర్గము ఏకగ్రీవ
ముగా చేసిన నిర్ణయమును సడలించి, పాకిస్తాన్
పట్ల భారత యూనియన్ చూపిన సాహర్ద
భావమునే పాకిస్తాన్ భారత యూనియన్ పట్ల
చూపగలినచో, ఇండియా పాకిస్తాన్ మధ్య
భేదభావము లన్నియు త్వరలోనే సమసిబో
గలవు. పాకిస్తాన్ ప్రజలలోగాని ప్రభుత్వ
ములోగాని గాంధీజీ ఆశించుచుండిన మార్పు
ఏ మం త జ రు గ లేదు. ఈ మధ్య
కరాచీలోను, పశ్చిమ పంజాబ్ లోని గుజ్రాత్
పట్టణంలోను జరిగిన దారుణ వధలు మరపురా
కున్నవి. కరాచీపట్టణములోని ముస్లింమేతరుల
నందరిని తరిమివేయుటకు ముస్లింలు తలపెట్టి
నారు. హిందువుల ఇండ్లు దోచుకొనుట, ఆక్ర
మించుకొనుట దాదాపు పూర్తి అయినది. కరాచీ
నుండి ముస్లింమేతరులు దినమునకు రెండువేలమంది
చొప్పున కాండికీకులు గావచ్చి
వేస్తున్నారు. పశ్చిమ పాకిస్తాన్ లో
ఇంతవరకు, ముస్లింమేతరులు ఏదోవిధముగా
జీవించగలుగుచున్నది సింధురాష్ట్రంలోనే.
ఇప్పుడు సింధునుంచికూడా ముస్లింమేతరులందరు
తరలిరావటంతో, పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి
ముస్లింమేతరులనందరిని తరిమివేయుట పూర్తి
యగును. సరిహద్దురాష్ట్రమునుండి వచ్చివేస్తున్న
కాండికీకులను పరాక్ ముష్కరులు గుజ్రాత్
రైల్వేస్టేషన్ లో చేసిన చిత్రవధలకు చరిత్రలో
సాటియే దొరకదు. ఆ రైలులోనున్న స్త్రీ
లందరిని ఎత్తుకుపోయినారు; పురుషులు పారిపోవ
టమో, మరణించటమో జరిగినది. దాదాపు
1,500 మంది మరణించినట్లు తెలుస్తున్నది.
పాకిస్తాన్ ప్రజల ఆ న్యాయ మిట్టండ్ గా,
పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వ వైఖరి మారినట్లు
నూచనలు కూడకనిపించుటలేదు.



పండిట్ నెహ్రూ, సర్దార్ పటేల్ లు సాగిస్తున్న బ్రిటిష్ భారతప్రతినిధివర్గ
నాయకులు సర్ జెర్మి రెయిన్స్, వి. నరహరీరావుగారు.

దీక్ష వహించుటకు కారణములు వారెరుగుదురు.
పాకిస్తాన్ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు
గాంధీజీ ఎంతవరకు బాధ్యుడో వారెరుగుదురు.
తాము నిర్లక్ష్యముచేసి, భారతదేశంలో వనలి
వేసి వెళ్ళిన ముస్లింల రక్షణకు గాంధీజీ చేస్తున్న
అమూల్యమైనప్పటి వారు మరచిపోలేరు.
తమతో సాహర్దభావముతో వెలగుటకు నూచ
నగా భారత ప్రభుత్వము ఆర్థిక ఒడంబడికను
అమలుజరుపుటకు అంగీకరించుట వారికి తెలి
యను. కాని ఒక్క గజ్జా ఫరాశీఖాతపు తది
తర ఏ మంత్రికూడ గాంధీజీ ప్రాయోపవేశము
పట్ల వ్యధ జెందలేదు.

ఢిల్లీలో మతసామరస్యమును కాపా
డుటకు అన్నివర్గముల నాయకులు,
కలకత్తాలో అన్నివర్గముల నాయకుల
వలెనే, పూచీపడి ప్రాయోపవేశ దీక్ష
విరమించమని గాంధీజీని ప్రార్థించినారు.
ఢిల్లీనగరములో మతసామరస్యమునకు
జరుగుచున్న ప్రచారమువలన మంచి
ఫలితము కనిపించినది. అందువలన
గాంధీజీ ఆదివారంనాడు మధ్యాహ్నం
ప్రాయోపవేశ దీక్ష విరమించగా
ఢిల్లీలో అన్నివర్గముల నాయకుల
వలెనే, ఇండియా-పాకిస్తాన్ నాయ
కులుకూడ, ఉభయ అధినివేశములు
సంపూర్ణ సామరస్యముతో వ్యవహ
రించుకొనవలెనను నిర్ణయమునకు
వచ్చి, గాంధీజీ మరల మరల ఇట్టి

కఠోరదీక్షకు పూనుకొన నవసరము
లేకుండ చేయుట సమంజసము.

భద్రతామండలిలో చర్చలు
కాశ్మీర్ విషయమై భద్రతామండలిలో
చర్చలు జరుగుచున్నవి. భారత ప్రతినిధి వర్గ
నాయకుడు గోపాలస్వామయ్యంగారు, పాకి
స్తాన్ ప్రతినిధి వర్గనాయకుడు సర్ మహమ్మద్
జుఫ్రెల్లాఖాన్ గారు తమతమ పక్షముల వాదము
లను తెలియజేసిరి. చట్టబద్ధముగా భారత దేశ
ములోజేరి, భారతదేశములో భాగమైన కాశ్మీర్
సంస్థానము పైకి దండెత్తి వస్తున్న దుండగులకు
పాకిస్తాన్ సర్వసహాయములు చేస్తున్నదని భారత
ప్రతినిధి ఆరోపించాడు. కాశ్మీర్ పైకి దం

భారత రాజకీయాలు

కనున్న దుండగులలో పాకిస్తాన్ సైనికోద్యో
గులే ఈ దండయాత్రను నడుపుతున్నారు; దండ
యాత్రకు కావలసిన ఆయుధసామగ్రి, ఖరీద
ములు, పెట్రోలు పాకిస్తాన్ సహకారా చేస్తున్న
దను విషయములు సహేతుకముగా గజువుచేయు
టకు భారత ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉన్నది. సరి
వాద్ధ జాతుల ప్రజలు భారత యూనియన్ పై
దండెత్తడం జేయుటకు తానశక్తమనీ, వారి
దండెత్తు ఆయుధసామగ్రి కాశ్మీర్ లో వారు
వశపగుచు కొన్నదేననీ పాకిస్తాన్ వాదిస్తున్నది.
కాశ్మీర్ పరిస్థితిని స్వయంగా పరిశీలించి,
భారత, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వాలకు సలహాయిచ్చేం
దుకు, ముగ్గురు సభ్యులతో ఒక ప్రత్యేక సామ
రస్య సంఘాన్ని భద్రతా మంత్రి నియమించ
నున్నాడు.



భద్రతామండలిలో కాశ్మీర్ సమస్యపై భారతప్రభుత్వం తరపున వాదించేందుకు యన్. గోపాలస్వామి ఆయ్యంగారి
నాయకత్వన మ్యాయర్కుకు బయలుదేరి వెళ్ళిన ప్రతినిధివర్గం.

౨౬

సముద్రపొడ్డుకి రాగానే పినాకరావు సముద్రంలో తిమింగిలం ఎక్కడందో చూశాడు. సముద్రమంతా పెద్ద వెండిఅద్దంలాగ మెరిసి పోతోంది. “వదత్రా, తిమింగిలం?” అని తన స్నేహితుణ్ణి అడిగాడు. “భోజనానికి వెళ్లిందేమో!” అని ఒకడు నవ్వాడు. “లేదు. ఒకవేళ కాస్తేపు నిద్రపోతోందేమో!” అని మరొకడు మరీ నవ్వుతూ అన్నాడు. ఈ నవ్వులూ, వేళాకోళాలూ చూస్తే అసలు తిమింగిలం లేకుండా వట్టి కబుర్లతో తన్ను మోసగిస్తున్నారనుకొన్నాడు పినాకయ్య.

“ఏమిటా! తిమింగిలం అని పెద్ద కథ చెప్పి నన్ను మోసం చెయ్యాలనుకొన్నారా? ఇదేమన్నా వేళాకోళం అనుకొన్నారా?”

“వేళాకోళమే!”

“ఇందులో వేళాకోళం ఏమిటి?”

“నీకు స్కూలు పోయింది. మాతోటి తీసుకొని వచ్చే శాంతి అస్తమానమూ వేళకు స్కూలికిపోయి పాఠాలు సరిగ్గా అప్పగించడం ఇదంతా చేస్తూవుండటం నీకు సిగ్గుగా లేదా?”

“నేను శ్రద్ధగా చదివితే మీకు?”

గుకాకపోతే మరెవరికి? చదివి మేం చదవకపోతే ఎవరికి మేం వెట్టి వెధవలకింద సరిస్తాం! మాకూ మానమర్యాదలున్నాయి?”

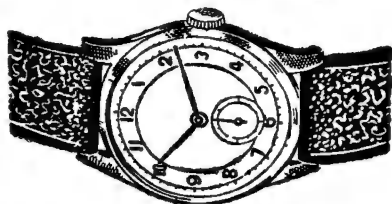
“అయితే నన్నేం చెయ్యమంటారు?”

“మాలాగే మేష్టారన్నా, స్కూలులోన్నా; పాఠాలన్నా అనవ్యం చూపాలి. ఈ మూడూ శత్రువులు మాకు”

“నేను చదువుకొంటే?”

“అయితే నీకూ మాకూ ఇంతే. శత్రువులం వచ్చినపుడు నీ పని బట్టుతాం”

యుద్ధానికి పూర్వపు దరలికన్న తక్కువ



స్విస్ రకం. సరిగా టైం చూపును. ప్రతీదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటీ. రాళ్లు అమర్చబడినది. గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియం కేసు రు. 20/-
.. మేరికం రు. 25/-
ఇల్ల వరుపు ఆకారం క్రోమియం కేసు రు. 30/-
.. మేరికం రు. 38/-
రోడ్డుగోల్డ్ (10 వం|| గ్యారంటీ) రు. 55/-
రెక్టాంగ్యులర్. టాను. లేక వంపుగలది బ్రైట్ క్రోమియం కేసు రు. 42/-
రోడ్డుగోల్డ్ (10 వం|| గ్యారంటీ) రు. 80/-
15 రాళ్లు రోడ్డుగోల్డ్ రు. 90/-
రోడ్డుగోల్డ్ 15 రాళ్లు. రు. 75/-

అలారం టైం పీసు

దర రు. 20/-, రు. 22/- మేరికం రు. 28/-
రోడ్డేజీ. ప్యాకింగు రు. 0-12-0
UNIVERSAL WATCH Co., (A.P)
Post Box No. 11401, Calcutta 6.

పిల్లల నవల:



“పని బట్టావు. నిజంగా నాకు నవ్వు వస్తోంది”

“ఏయ్! పినాకం, మమ్మల్ని వెక్కిరిస్తున్నావా? చూడు, ఏం చేస్తామో! మేం ఏడుగురం. నువ్వు ఒక్కడివి.”

“ఏడుగురూ నవ్వుకట్టవెధవలు!” అని నవ్వాడు.

“పినాకయ్యా, ఏమిటి! మేం నవ్వు కట్ట వెధవలమా? చూడు ఏం చేస్తామో!” అని “క్షమా ర్పణ చెప్పు కుంటావా, తడాఖా చూపించమంటావా?”

“ఓహో!”

“తన్నుతాం! జాగ్రత్త”

“ఆహా!”

“చంపి ముక్కు పగలగొట్టుతాం”
“పూహూ!”

“ఏమిటా పూహూ?” అని ఒకడు తలమీద పిడికిలితో దెబ్బ తీశాడు. వెంటనే పినాకయ్య బదులు తీర్చివేశాడు. ఏడుగురూ కలియబడ్డారు పినాకయ్య ఒంటరి అయిపోయి నవ్వుటికీ మొండిగా దెబ్బలాడాడు. కొయ్యముక్కల్లాంటి కాళ్లతో తన్నేటప్పటికీ, యీ కుట్టవాళ్లు గోడకి పికారై పోయేవారు. ఎక్కడ ముట్టుకొంటే అక్కడ వాళ్లకి బలమైన గాయాలు తగిలాయి. ఇంక లాభం లేదనుకొని యీ పిల్లవాళ్లు చేతులో ఆయుధాలు విసిరారు. పలకలూ, సిరా బాడ్లు, అడుగుబద్దలూ అయినతర్వాత పుస్తకాలూ డిక్షనరీలూ, జాగ్రఫీ పుస్తకాలూ, గణితాలూ, వినరటం మొదలుపెట్టారు. పినాకయ్య ముందే కనిపెట్టి తల వాల్చి తప్పించుకొనేవాడు. అవి తగలకుండా సముద్రంలో పడిపోయేవి.

ఇంక సముద్రంలో చేపల ఆశ్చర్యం చెప్పాలి. ఇవేవో తినేవి అనుకొని చేపలు పైకి వచ్చి యీ పుస్తకాల్లో ఒక్కొక్క పేజీ చవి చూచాయి. కాని వెంటనే ఉమ్మివేసి “యిదేం తిండి; మనం యింతకంటే మంచి వాటికే అలవాటు పడ్డం లేండి” అని లోపలికి పోయేవి.

ఇంతలో యుద్ధం తీవ్రమయింది. ఇదంతా చూస్తూవున్న ఒక పెద్ద పీత సముద్రంలోంచి పైకి ఎక్కి ఆ కుత్తూళ్లని చూచి బూరాలాంటి బొంగురు గొంతుకతో యిలాగ అంది:

“అయింద్రా! ఇంకా ఉందా? ఇలాంటి ముష్టి యుద్ధాలు అపుడే ఏమయ్యాయి? ముందున్నది ముసళ్ల

పండగ. ఉండండి మరి” అని చెప్పి పోయింది. ఏం ప్రయోజనం! ఆ పీత మాటలు వినేవా రెవ్వరు? గాలికి చెబితే ఎంతో, వాళ్లకి చెబితే అంత. పినాకరావుకూడా పీతని చూచి వెక్కిరింపుగా అన్నాడు.

“వెధవ పీత పు చెప్పొచ్చావు, బొంగురుగొంతు వేసుకొని! ఆ బొంగురు గొంతుకతోభో రు మనక పోతే ఆ రొంపకి ఏదైనా మాత్ర వేసుకొని అఘోరించ కూడదా?” అన్నాడు.

మిగతా పిల్లలదగ్గర పుస్తకాలూ, పలకలూ అన్నీ పోయాయి. వాళ్లు పినాకరావు నంచి తీశారు. అందులో పలక గణితం కనిపించాయి. గణితం ఎంత లావుంటుందో నే వేరే చెప్పనక్కరలేదుకదా! అది తీసి ఒకడు పినాకరావుకణతలమీద గురిచూచి కొట్టాడు. అది వాడికి తగలడానికి బదులు ఆ పిల్లలలోనే తమ జతగాడికి ఒకడికి తగిలింది.

“అమ్మోయి! చచ్చానురా దేవుడా!” అని వాడు నేలమీద పడి పోయాడు. నిజంగా చచ్చిపోయాడు అనుకొని మిగతాపిల్లలు కాళ్ల సత్తువ కొద్దీ పారిపోయారు. కొద్ది దిశలలో ఒక పిట్ట లేదు.

పినాకరావు అలాగే నిలుచుండి పోయాడు. పడిపోయిన పిల్లవాడిని చూచి భయం వల్లా విచారంవల్లా నగం చచ్చినట్టయింది; కాని జాలి ఆపుకోలేకపోయాడు. సముద్రంలో చేతిరుమాలు తడిసి ఆ నీళ్లు తీసుకొని వచ్చి, ఆ పిల్లవాడి కణతలమీద పిండాడు. ఇంక లాభం లేదని ఏడుస్తూ ఆ పిల్లవాడిపేరు పెట్టి గట్టిగా పిలిచాడు “గోపాలం! గోపాలం! చూడవూ? నేను కాదురా నిన్ను కొడతా? నీకళ్లు తెరవవూ? నువ్వు చచ్చిపోతే నేనూ చచ్చిపోతాను. అయ్యో! గోపాలం! నిన్ను చంపి నే నింటికి ఎలా వెళ్లను? అమ్మను ఏముఖం పెట్టుకొని చూడను? నా గతం కాను? నే నెక్కడికి పోను? అయ్యో నేను స్కూలికి వెళ్లితే ఎంత బాగుండిపోను. ఈ దొంగవెధవల మాటలు ఎందుకు విన్నాను? వాళ్లు నన్ను నాశనం చేస్తారు. ‘చదు నహ వాసం చెయ్యకు’ అని అమ్మ ఎన్నో సార్లు చెప్పింది. మేష్టారుఎన్నో సార్లు బోధించారు. నేను ఎందుకు వింటాను? మొండిబండశిఖండిని. చేసి వదానికి అనుభవించి తీరాలి. అదేం జన్మో! పుట్టినప్పటినుంచి ఒక్క పాపుగంట నేపూ సుఖంలేదుకదా! అయ్యో! నేనేమైపోతాను? నా గతేమవుతుంది?” అని పినాకయ్య వెక్కివెక్కి ఏడ్చాడు. మొత్తుకొన్నాడు. గోపాలం, గోపాలం అని విలిచి చేతులతో నత్తి కొట్టుకొన్నాడు.

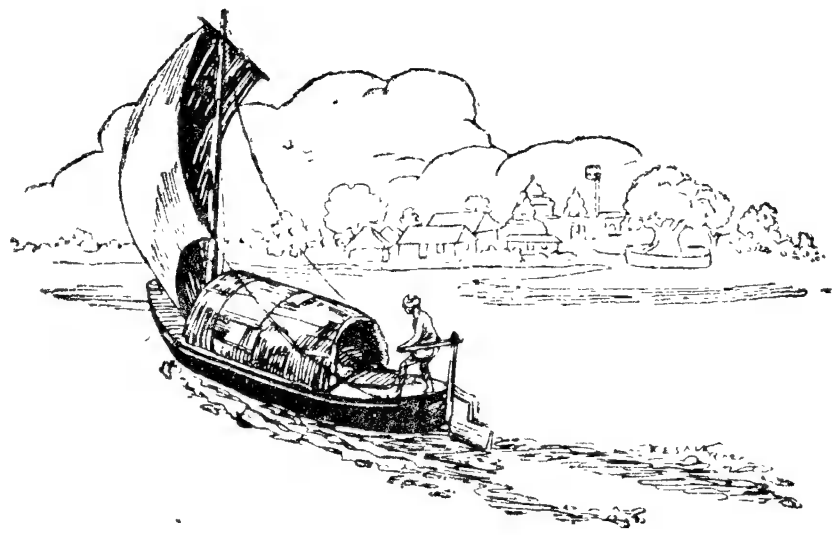
ఇంతలో ఇద్దరు పోలీసు భటులు వచ్చారు.

పినాకయ్య చూచి నిలబడ్డాడు. పినాకయ్యని చూచి “అలాగ పడుకుండి ఏం చేస్తున్నావు నువ్వు?” అని అడిగారు.



హైదరాబాదులో భారతదళభుత్వ ఏజెంటు జనరల్ గా నియమితుడైన శ్రీ కె. యం. మనీగారు జనవరి 5 వ తేదీ హాకిం పేట విమానాశ్రయంవద్ద దిగినప్పుడు భారత సైనిక దళాధికారులు సంస్థానప్రజలు గొప్పస్వాగతం ఇచ్చారు.

“నా సహాధ్యాయికి సాయం చేస్తున్నాను”
 “ఏం? చెప్పి తగిలించా?”
 “తగిలినట్టుగా ఉంది”
 “తగిలినట్టుగా ఉందని అంటున్నావు, కణత పగిలిపోతేను. ఎవరు కొట్టారు వాడిని?”
 “నేను కాదు” అని పినాకయ్య తడబడ్డాడు.
 “నువ్వు కాకపోతే మరెవరు కొట్టారు?”
 “నేను కొట్టలేదు. వాళ్లు!”
 “దేనితో కొట్టారు?”
 “ఈ పుస్తకంతోటి” అని బయిందు చేసిన పెద్దగతంపుస్తకం చూపించాడు పినాకరావు.
 “ఈ పుస్తకం ఎవ్వడి?”
 “నాది”
 “అయితే... మాకూడా రా!”



“నేను.....”
 “రా, మాకూడా రా”
 “నే నేమీ ఎరగను”
 “రా! మాకూడా, రా చెబుతాం”
 అని పినాకయ్యను పట్టుకొన్నారు. ఇంతలో సముద్రంబిడ్డన ఆగిన బెత్త

విల్లల కథలు

నీతి నియమం

విల్లలుగా ఉన్నప్పుడు ప్రపంచంలో సరిగ్గా ఆదరణ లేక పోవటం మూలాన్నే, చాలామంది విల్లలు అల్లాగే లోకంమీద అక్కసు పెట్టుకొని, క్రూర కృత్యాలూ, పాపపు పనులూ చేస్తూ భయంకరంగా తయారవుతారు. కాని అల్లాంటివాళ్లు కూడా మళ్ళీ అప్పటి కైనా ఏ చల్లని తల్లైనా దయ, ఆదరణ, అతఃకరణ చూపించి లలిస్తే, ఆవిడకోసమైనా వాళ్లు నీతిగా ప్రవర్తించారు.

ఒక ఊల్లో ఒక జైలు ఉంది. ఆ జైలులో ఇల్లా హత్యలూ అవీ, పెద్ద పెద్ద నేరాలు చేసినవాళ్లని పెడతారు. సామాన్యంగా ఆ జైలు కాపలా మనుష్యులు కూడా తుపాకుల్లాంటివి లేకుండా వాళ్ళ గది కటకటాల దగ్గర కెళ్లటానికికూడా భయపడేవారు.

ఆ జైలు అధికారి భార్య మాత్రం వైసిలంటి ఏమీ భయం లేకుండా వాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళి మాట్లాడేది. వాళ్ళ కుటుంబం లెక్క ఉన్నాయో, ఆ కుటుంబం పరిస్థితి ఏమిటో, ఎంత బీదవాళ్ళో, అన్నీ వాళ్ళతో ఆస్థా యంగా మాట్లాడుతూ, వాళ్ళ తమ వాళ్లకు ఏం సహాయం కావాలంటానో కనుక్కొని, తను స్వయంగా ఆ సహాయం చేసినాచ్చి, వాళ్ళతో చెప్పి, వాళ్ళకు మనస్సుత్పత్తి ఇచ్చేది. అంతవరకూ రాక్షసులలా ఉండే వాళ్ళు తా, ఆవిడదగ్గర పసిపిల్లలై పోయేవారు. ఆవిడపలుకు వింటేనే తల్లి పలుకులాగ సంతోషించేవారు. ఆవిడ ఎప్పుడు ఉన్నదా, ఏమి మంచి పని చేశామని చెప్పుకొందామా అని రోజూ కాచుకొని చూస్తుండేవారు. ఇల్లా తల్లి పిల్లల్లాగా పదిహేడేళ్ళు ఆవిడ వాళ్లతో గడిపింది.

ఒకనాడు ఆవిడ అకస్మాత్తుగా చని పోయి దన్నవార్త జైలులో, జైడి లందరికీ తెలిసింది. ఆ హంతకులూ, దొంగలూ, అందరూ విచారంలో మునిగిపోయారు. ఎవళ్ళ ముఖానా నెత్తురు చుక్క లేసంతగా, లోపలి దుఃఖంతో మొగాలు వాడిపోయాయి. ఆవిడ శవాన్నేనా చివరిసారి చూద్దామని ప్రతివాడికీ కోరిక కల్గింది. ఒక జైడు గదిలోంచి మరొక జైడు గది లోకి సంజ్ఞలద్వారా ఈ వార్త తెలుపు కొని, ఒక్కసారి ఆవిడ చివరి దర్శనం చేసుకొనేందుకు తమకు అవకాశ మియ్యవలసిం దని అధికారికి కబురు చేశారు.

అధికారి యిల్లు జైలుకు చాలా దూరాన్నుంది. వాళ్ల విన్నపం వినగానే ఆలోచించాడు.

జైలు తలుపు తెరిచారు. వైసిలంతా లైనులో ఒకళ్ల వెనుక ఒకళ్లు ఆవిడ ఇంటికి జైలుదేరారు. జైలుగోడలనుధ్వ లేరు. వాళ్ళ పారిపోదలచుకొంటే కావాలాజనం అడ్డం దుకు చాలరు. విచ్చలవిడిగా రోడ్డుమీద పారిపోవచ్చు. కాని, ఒక్కడికీ ఆ బుద్ధి పుట్టలేదు. లైనులోంచి ఒక్కడూ పక్కకు తప్పుకో లేదు. ఏ ఒక్కడూ తప్పుకో ప్రయత్నించినా పక్కవాళ్ళు వాళ్లని నిలుపునా ప్రాణం తీసేవాళ్లే. అంత నీతి అందరిలోనూ అప్పుడే వచ్చింది. ఆవిడ యింటికిపోయి, ఒక్కొక్కరే శవంచుట్టూ ప్రదక్షిణంచేసి నమస్కరించి, మళ్ళీ లైనుగా ఏర్పడి, జైలుకు పోయి ఎవళ్ళ గదికి వాళ్లు పోయారు. ఒక్క తల్లి దయతో చూసేటప్పటికీ వాళ్ళతో అంత నీతి నియమం భక్తి ప్రబలాయి.

(ఇది నిజంగా జరిగినకథ)

నావలోపల్లవాళ్లు దిగితే వాళ్లకి గోపాలాన్ని అప్పగించారు. “రేపటిదాకా మీ కిప్పిల్లవాడిని తీసుకునిపోయి మీయింట్లో ఉంచండి. రేపు వచ్చి మళ్లా చూస్తాం” అని గోపాలాన్ని పల్లవాళ్లకి వప్పగించారు పోలీసువాళ్లు. పినాకరావుని ఇద్దరూ చెరొక రెక్కా పట్టుకొని “వదలుముద్రకి. రాకపోతే ఏం చేస్తామో తెలుసునా” అన్నారు. ఇంకలాభం లేదనుకొని రోడ్డుమీదుగా పినాకరావు చెప్పకట్టు పెడుస్తున్నాడు. తనెక్కడ ఉన్నాడో తెలియదు. ఇదంతా పీడకలలాగ ఉంది. భయం వేస్తూవుంది. పట్ల గిట్టకరుసుకొన్నాయి. నాలుక బయటపడింది. కాళ్లు వణికి పోతున్నాయి ఎంతసిగ్గు! తిరిగి అమ్మ యింటి ప్రక్కగా తాను యీ పోలీసు వాళ్ల వైదీగానడచి వెళ్లాలి. ఎంత అవమానం! ఇంతకంటే చస్తే నయం.

ఊరిలోకి వచ్చారు. పెద్దగాలి వచ్చి పినాకరావు టోపీ పది గజాలదూరంలో ఎగిరిపడింది.

“నాటోపీ కాస్త తెచ్చుకోనిస్తారా?” అని బ్రతిమాలాడు పోలీసువాళ్లని. “త్వరగా” వెళ్లిరా అన్నారు వాళ్లు. బొమ్మగాడు వెళ్లి టోపీ తీశాడు. అయితే, అది తీసి తలమీద పెట్టుకొనే బతులు పల్ల మధ్య బిగించి తిరిగి సముద్రంవైపు నత్తువ పూర్తిగా పరుగెత్తాడు. తా మెలాగా వాడి పరుగు అందుకోలేమని తెలిసి పోలీసువాళ్లు ఒక్క వేటకుక్కని వెంట పంపారు. ఆ కుక్కకి పరుగు పండేలలో బతు మతులు వచ్చినరకం. పినాకయ్య

పరుగెత్తాడు కాని అంతకంటే వేటకుక్క పరుగు ముందయింది. ఇదంతా వీధిలో జనమంతా విరగబడి చూస్తున్నారు, జాగిలం ముందా, పెళ్లాడే బొమ్మ ముందా అని. కాని వాళ్ల పరుగువల్ల వచ్చిన దుమ్ము మేఘంలాగ క్రమ్మి వేయడం వల్ల జనానికి సరిగా కనిపించనేలేదు. కుక్క, పినాకరావు అదుమ్ములోకి మాయం అయిపోయారు.



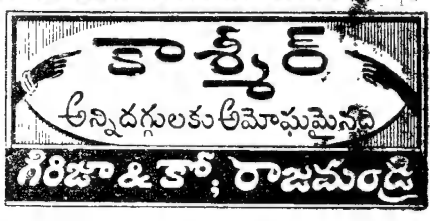
నది నబాలగేయాలు

శ్రీమతి సుందరపు వెంకటయామిని

1
అందరీ మామూలు మేనమామాయిలు
అమ్మాయిమామాయి చందమామాయి
చిలకలు బెదిరితే జీడికొ మ్మెక్కు
అమ్మాయిబెదిరితే మామ భుజమెక్కు

2
దాయి దాయి దస్తాగిన్నె
ఊరుకోవె పుగ్గిగిన్నె
ఆడుకోవె ఆలుచిప్ప
పండుకోవె పనసపండు.

3
ఆయమ్మ, ఓయమ్మ, అరటివండమ్మ
అమ్మాయి దొడ్డమ్మ ఉల్లిగడ్డమ్మ



జీవితమునకు
తొత్తకాంతి!

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతము

ఈ ఆనంద సంసారం
ఒక ఆరోగ్యచిత్రం. జీవామృతము బలవర్ధకౌషధం.
 స్త్రీలూ, పురుషులూ నేవింపవచ్చును. ఇది జీవితమునకు తొత్తకాంతినిచ్చును.
 దేహమునకు చురుకుదనమునిచ్చి దేదీప్యమానమైన ఆరోగ్యమును ప్రసాదించును.
 ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్ మద్రాసు 17

భారతదేశానికి సహజమైన రాజభాష సంస్కృతమే

భృతఖండం, ఆర్యావర్తం ఇత్యాది పదాలచే కృతహరింపబడే అనేకులనుగల విషయం చింతించుచు ఈ కేలలో నివసించే ప్రజలు ఈనాడు ఏకంగా తమకు తాము పరిపాలించుకొనడానికి సమావేశమయినట్లుగా ఇదివర కన్నడూ కూడింది లేదు. కనుక చరిత్రలో ఇది అపూర్వం. నిజమైన భృతఖండం ఏకంగా రాజ్యానిర్మాణం చేసుకొనే ఈ సమయం ఒక యుగాంతంభవే. భృతఖండం భృతరాజ్యానికి విభిన్నంగా విలసిల్లినట్లు విన్నాం. ఇప్పుడు ఏకైకరాజ్యంగా ఉండటం కాబోతున్నది. ఒక రాజ్యం ఏర్పడడానికి కొన్ని ప్రధానలక్షణాలను రాజ్యాంగ తేలిక గుర్తించారు. జాతీయతతో కూడుకున్న రాజ్యంగా ఉండాలన్నాడు. జాతీయత అంటే ఏమిటి? ఒక ప్రజానీకంలో మనమంతా ఒకటిఅనే ఆతరంగికమైన సమ్మేళనభావం.

- ఈ జాతీయతకు లక్షణాలు:
1. ఒకే రకం. 2. ఒకే భూమి. 3. ఒకే భాష. 4. ఒకే మతం. 5. ఒకే చరిత్ర, అచారం. 6. ఒకే విధమైన సాంఘిక రాజకీయబంధాలు. 7. ఒకే రాజకీయ ఆదర్శం.

ఇట్టి సమస్త లక్షణాలను విభులంగా సమన్వయం చేయడానికి ఏళ్ళన్నీ ఈ భారతీయలలో ఉన్నాయి. మనకు ప్రస్తుతం అవసరమైన భాష అందులో ఒకటిగా పరిగణింపబడింది. దాని ముఖ్యమైన విచారం గనుక సమస్త భారత ప్రజల భాషావిషయాలు కేంద్రీకరింపబడే సానాన్ని సూచి పరిశీలిద్దాం.

అదిలో మనస్ఫూర్తియొక్క ఉత్పత్తి భారత భూమిలోనే అనే సిద్ధాంతం ఒకటి ఉన్నది. ప్రపంచమంతా అజ్ఞానంలో బడి మూఢంగా ఉన్న కాలంలో భారతదేశం వాగరకతతో నాట్యమాడింది చరిత్రకల్ప విలువన్నాం. అది నుండి ఆశీషునదాకా సంస్కృతం వాడుకలో ఉంది. అతడు బుగని ఆదేశాలను ప్రాంతీయ భాషల్లో ప్రయోగించాడు. సంస్కృతానికి ప్రాధాన్యత తగ్గింది. జాద సిద్ధాంతాలు ప్రతి భాషలోకి అనువదించబడ్డప్పుడు మూలభావం అనగా ఒకటి అభిప్రాయం సరిగా కృతకపరప బడటంలేని, వాటిని సంస్కృతంలో సునిబద్ధం చేస్తే ఎవరెట్లా చెప్పకున్నా ఆలంబనంగా మూలం చెడకుండా ఉంటుందని ఆశీష పడ్డాడు. 'రాజానుమతో ధర్మః'. అయినా, గ్రంథాలు సంస్కృతంలో వ్రాయబడి నాటిప్రజల పరిస్థితులను బట్టి ఇప్పటికీ మనకు చెప్పుతున్నాయి. కాగా, ఏ రాష్ట్రంలోనివాళ్ళకు ఆ భాష స్వభావ అయి అందులో నిత్య కృతహారాలు జరుగుతూ ఉన్నా విశాలమైన విషయాలు ఆ

శ్రీ అంజటిపూడి వెంకటరత్నం

దీనిభాషలోనే వ్రాయబడడం ఆచారమైంది. ఆర్యావర్తంలో అనేక భాషలున్నాయి. అన్నీ సంస్కృతాన్ని వాడుకుంటూనే ఉంటాయి. సంస్కృతంలో పురాణం చెప్పితే భృతరాజ్యాల ప్రజలకు చాలవరకు అర్థమవుతుంది. సమానమైన అనందిం కలుగుతుంది. అది తల్లి. అన్నీ బిడ్డలు. దాయాదులేమో. వేదాలు, స్మృతులు, పురాణేతిహాసాలు, కావ్యనాటకాలు, నాటి నుండి నేటిదాకా ఈ కేలమీద కాలయొక్క క్రమ గతులను బోధిస్తున్నాయి. భారత పుత్రుని హృదయం సంస్కృతమంటే తల్లిప్రేమతో ప్రజానామచేసి పరించడానికి సంసిద్ధ మౌతుంది.

కాలపురమని ఆహూతం వలన విదేశీయులకు లోబడదీ దేశం. వాళ్ళ భాష, వాళ్ళ అచారాలు భారతీయులకు అలవడతాయి. ముఖ్యంగా రాజధాని నగరం ఢిల్లీ కావడంతో ఆ కేలాన్ని చుట్టుకున్న వాళ్ళకు త్వరగా అంటి త ముతా ము మరచేటట్లు లీనమై పోయింది. మహమ్మదీయులు పాలకులైనా. వాళ్ళ భాషలోని, ఆచారంలోని కట్టుబాట్లు జైత్రరాహులు వాగరకత అనుకొని స్వీయం చేసుకున్నారు. ఆ 'మైజూ' ఆ 'మెర్యాదీ' ఆ భాషా భారతీయను సహజ లక్షణాలు కావు. పూర్వ గ్రంథాలలో భారత ప్రజలు భిన్న భాషలవాళ్ళు వర్ణించబడ్డారు. వాళ్ళకు ఏళ్ళకూ వహించారం. కాబట్టి ఆర్యావర్తములో ప్రజాపాలన జరగడానికి ఆరంభం కాబోతున్నప్పుడు విదేశీచ్చాయలు ఏమాత్రం లేని భారతీయ సహజ భాష రాజభాష కావడం అవసరం; ముఖ్యం ధర్మం. ఈ ఆశాన్ని గుర్తించడానికి చరిత్రలో వెనక్కు వెనక్కుపోయి చూచుకుంటే అగమ్యతీయం. అలా కొదవకున్నాడు, అనగా ఏమాత్రమయినా విదేశీ చిహ్నం లకు అవకాశం ఈయడానికి సమర్థించే పక్షంలో, దేశంలో అలవాటయి, అందరికీ అన్ని విషయాలలో చలామణీ అవుతున్న ఇంగ్లీషును విడిచిపెట్టడం ఎందుకో అర్థం లేదు. ముందుకు పోదలచుకున్న ఒక కృత్తిగాని, ఒక ప్రజానీకంగాని, తన పూర్వాన్ని పూర్తిగా అగం చేసుకోవాలి. తన కృత్తిత్వం ఎక్కడ ఉన్నదో గమనించాలి. చరిత్రను పరిశీలిస్తే గాని ఈ పనికాదు. పో. చరిత్రకొం వెనక్కువచ్చాడు. భారతదేశ చరిత్ర ఎక్కడున్నది? సంస్కృతం రాని ఏ చరిత్ర కారుడైనా చెప్పేటట్లు అర్థమౌతాయి, అప్రమాణాలు. ప్రతాపరుద్రయ్య చివరకపోతే ఆ కాకతీయ ప్రతిభను ఏ చరిత్రకారుడూ సరిగా చెప్పలేడనే అనుకోవాలి.

మొగల్ పాదుషాలకూడా సంస్కృతంలో వ్రాయించుకున్నారు తమ చరిత్రను కాశ్యరూపంలో. భారతదేశంయొక్క సర్వసహజమైన మాతృభాష సంస్కృతమని పాదుషా గుర్తించి అదరించబట్టే జగన్నాథుడు ఢిల్లీ దంపరులో పండితరాయలు లై వాడు.

కొందరు మతాన్ని భాషకు అంటగట్టి హిందువులది సంస్కృతం అనేమాట తొందరపడి అంటారు. ముక్త్యుల్లర్ ను వినండి:

"ఒక వెయ్యి, రెండు వేలా, డేక మూడు వేలా ఏండ్లక్రిందటి భారతదేశాన్ని—కాదు, నేటి భారతదేశాన్నికూడా—మీరు చూడవలసివలచుచు గ్రహించేటట్లు చేయవలసింది. ఈ పంకొమ్మిదో శతాబ్దంలోని యూరప్ దేశవాసులకూడా, అక్కరకు వచ్చే అనంతమైన జటిలవిషయాలకు సమాధానాలు అక్కడ దొరుకుతే". సంస్కృతంలో ఉన్న గ్రంథాలను ఉద్దేశించి వరికాడతాడు.

భూగర్భశాస్త్రం, వృక్షశాస్త్రం, జంతు శాస్త్రం, చైతన్యశాస్త్రం, అగ్నిశాస్త్రం, రాజనీతిశాస్త్రం, జ్యోతిశశాస్త్రం, వాస్తవశాస్త్రం—ఇంకా అనంతశాస్త్రాలు యుగాలకిరబడి ఈ నేలలో కనిపెట్టబడతాయి. వృక్షి చేయబడతాయి. మన పూర్వులు ఏ ఏళ్ళులో విహరిస్తూ ప్రయాణాలు సాగించారో, ఎక్కడ ఆగారో, మనం ఆ ప్రయాణాలను ముందుకు తీసుకపోవాలంటే, అవి తెలియకుండా పోవడం గుడ్డి పోకడం లోకం

అడుగుతుంది. మనం విభులంగా భారతీయ జైలక్షణ్యతతో చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. స్వామివివేకానందు డన్నాడు—"మన పిల్లవానికి అతని మతాతపేరు తెలియదు. అంగ్ల ప్రభువుల అరచితరాల జాబితా తారీఖువారిగా అప్పగిస్తాడు." ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వంలో నల్లిగి ఉంటున్నప్పుడు అది తప్పనిసరి. కాని, నేడు మన పిల్లవాడు తన పూర్వుల గ్రంథాలను చూచుకోగల కన్ను అయిన దేవభాషను అతనికి ప్రసాదించకపోవడం అన్యాయం; ఘోరపాపం.

మక్త్యుల్లర్ అన్నాడు "స్వర్గం ఎక్కడ? అని నన్నెరన్నా అడిగితే అదిగో, అని భారతదేశంపై చేయి తీయవలెను" విదేశీయుడైనా ఆ పురుషవర్ణ్య ఆత్మ ఈ దేవభాషకు పరవశమౌచుంది. ఇది మృత భాష అంటే సహించడమే. మహాద్భుతమైన భాష (The most wonderful language) అన్నాడతడు.

"సంస్కృతం మృతమైనట్లు కనబడ్డ సమస్త ఆర్యద్రావిడభాషల్లో లీనమై నాటికి ప్రాణంగా, అత్తగా విరాజిల్లుతున్నది"

"వేదకాలంనుంచి నేటిదాకా సంస్కృత వాగ్దయం అనేకవేలసంవత్సరాలలో ప్రపంచమూడి సాగుతూనే ఉంది. ఇట్టి సాహితీ విశ్వ సాహిత్యంలో ఆత్రుతమం అనన్యం.

"సంస్కృతం ఆదిలో నేగ్నకోడానికి భయం గొప్పగా, క్రమశిక్షణవల్ల అనతికాలంలో నీ కొక జ్ఞానేతాన్ని ఇస్తుంది. దాన్ని విప్పి చూడు. అనేక కవిత్వాభంగి మయీ, అనేక సాం దర్భ చిత్ర కాల లా నీకు దృగ్గోచరమౌతాయి. ఇప్పటికీ ఎరుకపడని అనేక అంశాలు నీ వివేకానికి పరుసు పెట్టి మనుష్యసృష్టయంలోని నూత్నమైన అనభవ రహస్యాలను నీకు కైకపం చేస్తాయి. అనంతమైన భూతాన్ని నీకు చూపించి అనంతమైన భవిష్యత్తుకు నీకు వరమానంలో విజ్ఞానపథాన్ని అందిస్తుంది ఆ భాష."

—ఇత్యాదికంగా అతని 'What can India teach us' అనే పుస్తకంలో భారతదేశానికి రాజభాషాన్ని వహించడానికి వచ్చే సివిల్ సర్వీస్ విద్యార్థులకు అతిడిచ్చిన ఉపన్యాస సంపుటిలో ఘోషించాడు. భారతీయపాఠుడు ప్రతిదా—భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలల్ల ఏ రాష్ట్రీయుడైనా—నేను భారతీయుడను అనుకొని సమస్తీలో కృష్టిగా, కృష్టిలో సవస్తిగా ఒక్క సంస్కృతం రాజభాష అయితేనే అనకోగలడు గాని మ రద్దానివలగకాదు.

ఇంగ్లీషును తొలగిస్తే ఆ లాక్షరల్ల బీరునాలు, ఈ డాక్టర్ల గ్రంథరాజాలు, ఈ సాహితీపరమ పుస్తకాలలోవాణాలు కృష్ణంకాక తప్పదు. దానిసానే హిందీ వచ్చుందా? కలకత్తా మొదలు కొని నేరుపునరకు ఉన్న ప్రజలకు మొగలుల పరిపాలన వచ్చినట్లుంటుంది. ఆ ఉచ్చారణ పీళ్ళకు అలవడటం కృత్రిమంగా ఉంటుంది. సారాంశం ఉత్తరాదివాళ్ళు దేశాన్ని పరిపాలిస్తున్నట్లుగా ఉంటుందిగానీ, ప్రజలంతా తిమ్మతాము పాలించుకుంటున్నట్లుగా భావించతరు. ఇంగ్లీషుకుబడులు హిందీని చాక్షిణాక్ష్యల పిల్లలు నేర్చుకోవాలి. ఉత్తరాదివాళ్ళ ఉచ్చారణను అనుకరించాలి, ఎంతైనా అన్యభాషను నేర్చుకున్నట్లే ఉండకతప్పదు. గ్రీటివీవులనుంచి మనకు దిగుమతి అయ్యే తెల్ల దొంగలనువలనే జౌత్ర రాహులను మనము భావించవలసిఉండటం అని వాద్యం.

మరొకశ్రమ. హిందీలో సంస్కృతపదాలు ధారాళంగా వాడబడతవి. నాటిని ఎట్లా వాడాలో, ఆ పదాలకు నిజమైన అర్థమేమో తెలుసుకోడానికి సంస్కృతం అవశ్యపర్యాయం. చక్కగా హిందీ వచ్చునంటే అతనికి సంస్కృతం వచ్చునన్నమాట. చక్కగా ఆంగ్లం వచ్చునంటే సంస్కృతం వచ్చునన్నమాట. కాని, చక్కగా సంస్కృతంవచ్చినా హిందీ రాదు. చక్కగా హిందీ వచ్చినా ఆంగ్లం రాదు. కాబట్టి సంస్కృ

తం వాడినా ఫార్మీ అరబ్బీభాషలు జీర్ణించి ఉన్న హిందీ విదేశీయమేకాని దేశీయం కాదు. ప్రత్యుత్, కేవలం హిందీపరిశ్రమచేసిన విద్యార్థ ఆ భాషలోనే తప్ప ప్రాచ్యవిజ్ఞానగ్రం. భాండారంలోకి ప్రవేశించ అన్నాడు కాడు. విద్యాలయాలలో కొన్ని దౌబాాలు గడపి వచ్చిన విద్యార్థి ప్రత్యేకంగా సంస్కృతం నేర్చుకోడానికి అవకాశం లేక, ఇంగ్లీషు విద్య నేర్చుకొనే రోజుల్లో పడే బాధనే తిరిగి పడతాడు. తన జన్మసూమిని గురించిన అంశాలను వాటి నిజస్వరూపంలో చూడలేని అంధుడౌతాడు ఎన్నడిగ్లీలు సంపాదించినా.

మరొకటి: హిందీ రాజభాష డౌతుంది. కళాశాలలో శాస్త్రము లన్నీ హిందీలోకి అనువదించబడాలి. ఆ అనువాదం ఎట్లా ఉంటుంది? అన్ని దేశభాషలవలనే హిందీ సంకుచితమైన భాష. కాబట్టి సరియైన పారిభాషికపదాల సృష్టి చేయడానికి అనువైన సంస్కృతంలోనుంచి అనేకపదాలు దిగుమతి చేసుకోవాలి. కేవలం పారిభాషికప్రయోజనం కోసం తెమ్మకున్న పదాలయొక్క పుష్కత్తి, యాడియైన అగం ఈ హిందీవిద్యార్థులు స్పష్టంగా గ్రహించలేని స్థితిలో ఉంటారు. అందుచేతనే వీరి జ్ఞానం యావత్తూ అస్పష్టం (Vague) గానే ఉంటుంది. కాలం కొవలసినంత కృతమేకాడా యథారజ్ఞానం సమకూడినవిశ్వ ద్రావిడప్రాణాయామమే డౌతుంది. ఇంగ్లండు షేక్స్పియర్ నూ, మిల్టన్ నూ, టెన్నిసన్ నూ మొదలయిన వాళ్ళకు తన భాషలో మహామహులుగా చెప్పకొని గరిష్టస్తూ, ఇంకా షేక్స్పియర్ వంటి వాళ్ళను పుష్టించుకుంటున్నది.

ఇండియా తలయెత్తి ప్రపంచదృష్టిలో నిలబడి ఇరుగో మా సాహితీచక్రవర్తి లని చెప్పుకొని చూపుకోడానికి హిందీకపిటే లెవరో ప్రసిద్ధులైన వాళ్ళను దాక్షిణాత్యు లెరుగరు. ప్రపంచమే మెరుగునో మన మెరుగం. కాని, కాలిదాసు, భవభూతి, నాటికీ, వ్యాసుడు—ఇత్యాది సంస్కృత సాహితీ సమాఖ్యలను ప్రపంచం ఏ నాడో గుర్తించింది. వాళ్ళ రచనలను అనువదించుకొని ఆందిస్తున్నది. ఈ యేడు అమెరికా శ్రేష్టమనకు కాలిదాసుని శాకుంతలను వెండి తెరమీద చూడడానికి మోజాపడ్డ దంటే ఆ కవిచంద్రునివై ఎంత మమతగన్నదో చెప్పవలసికాదు. అట్టి మహాకవుల తత్వాలను గ్రహించడానికి ఆ భాష పరిశ్రమ చేసి ఆ రచనలలోని మకరందాన్ని తప్ప త్రాగి పుకాశుష్టి కేళాడు గనుకనే రవీంద్రుడు Nobel Prize ను పొంద గలిగాడు. ఉపనిషత్ కవుల దిగ్వికృతులను అనువాదంచే శాడని ఎందుకు గ్రహించారు? వేద ఋషుల భావాలకు భాష్యంగా తన కవిత్వాన్ని నిర్మించుకున్నాడని ఎవరు చూచారు? ఆ మూలాలను కనుక్కున్న వాళ్ళే కనుక్కున్నారు. కాని దేశం పరల పాస్త మలో లేకుండా ఉన్నట్లుయితే, భారతదేశం స్వపరిపాలన చేసుకుంటూ సంస్కృతాన్ని రాజభాషగా స్వీకరించి ఉన్నట్లుయితే, రవీంద్రుడు కొన్ని ఉపనిషత్తులను గ్రాసి ఉండేవాడు. కొన్ని సంస్కృత కావ్యాలను, నాటకాలను రచించి యుండేవాడు. అందుకు కావలసిన సర్వసామగ్రి ఉండి కూడా మనరోజులు కావని ఎంత దుఃఖించి విరమించుకున్నాడో ఆ పనులు చేయక. పురాతన విజ్ఞాన భాండారం జీర్ణం చేసుకోక పోయినట్లుయితే ఆ సితికి వచ్చేవాడు కాదు రవీంద్రుడు. ఇప్పుడు ఆ నేను హిమాచలం ఆ మహాకవి రచనలను ఇంగ్లీషునే చదవక తప్పకం లేదు అతడు భారతీయుడైనా. ఉపనిషత్తులను చదవకపోతే అవి సరిగా అర్థమయినట్లు కాదు.

హిందీలో వాడబడే పదాలు అనేకాలు సంస్కృతంయొక్క అపభ్రంశాలు. మూలం ముచ్చటగా మన ముందు ఉంటే ఈ నకలుకు ఆశీషవలసిన కర్మమేమి? ఎట్లయినా శ్రమ తప్పనప్పుడు బంగారుగని వదలి ఇనుపగని త్రవ్వే పని ఎందుకు? ఛత్రీ, ఆమ్, నూరజ్, కరీతాహు, నారియార్, ఇధర్, ఉధర్, క్యా—ఇటువంటి

రాళ్లు అమర్చిన లివరు వాచీలు

అన్ని వాచీలు స్విట్జర్లాండులో తయారైనవి. సరిగా టైం చూపును. గట్టి మెషిన్ రి, మన్ని కలవి. అందమైన ఆకృతులు. ప్రతీదీ 7 ఏండ్లు గ్యారంటీ. క్రొవీయం కేసు రు 18/- మేలరకం రు 21/- 4 రాళ్లు రెక్టాంగుల రు 22/- క్రొవీయం కేసు రు 25/- 7 రాళ్లు రు 28/- మేలరకం రు 41/- 15 రాళ్లు క్రొవీయం కేసు రు 61/- రోల్ల గోల్డ్ రు 10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 7 రాళ్లు రు 48/- మేలరకం రు 12/- ఆడవాళ్ళకు రు 66/- 15 రాళ్లు రోల్ల గోల్డ్ రు 82/- పాస్టేజి 12 అణాలు. రెండు వాచీలకు పాస్టేజి ఉచితము. క్యాటలాగులు అయిపోయినవి.

యు. ఎస్. ఎ. ఫౌంటెన్ పెన్సు అనేకరంగులలోను డిజైనులలోను దొరకును. ధర రు 3/- మిడియం రు 4/- సుపీరియర్ రు 5/- టెప్ రు 7/- గోల్డ్ పే పెన్ పాల్ ఎక్స్ప్రెస్ 6 అణాలు. సుపీరియర్ రు 1/- 14 క్యారెట్ రు 2/- క్యాటలాగులు అయిపోయినవి.

THE MODERN WATCH CO., (A.P)
Post Box No. 12220, Calcutta 5.

లేవనీ ఆమెకొక వైద్యసంఘ పత్రిక తెలుపుకొంది!

సాధారణంగా ప్రతి వారికీ ఏడాదికి ఆధునిక ఒకటి రెండు సార్లు అయినా, జలుబు, పడిశం, తాగుతగలక తప్పదు. "జలుబు ఏదో ఒకటి" అని భయపడక కలనాన్ని గుర్తు సామాన్యంగా చెప్పుకొంటారు. అంటే, ఏమీ లేదు; జలుబనేది అంత సాధారణమని.

అయినా, ఇంత పరివ్యాప్తంగా ఉన్న సామాన్య రుగ్మతకు, యధార్థానికి మందు అనేది, ఇంతవరకు వైద్యంలో లేనే లేదని అతి సవినయన ఆమెకొక వైద్యసంఘపత్రిక తెలుపుతుంది. వివిధంగానూ, జలుబు, పడిశము, వేడి దగ్గు, సాధారణంగా వచ్చే ఇన్ఫ్లూయెంజా, పిల్లల కాల పరిమితిని గాని ఉధృతాన్ని గాని తగ్గించ గల మందు లేదని. మరేవైద్యులు, తమ దగ్గర కొచ్చే రోగుల్లో ముప్పాతిక మూడు వంతుల మందికి, పిల్లలకు మందు తగ్గి ఉండి, మందు తగ్గిన ఉన్నారు. విశేషాల కియ్యటం, ఒక్క చెమట పట్టించటం, గొంతునుంటికి పుక్కిలింతకు కనా యాలు చెప్పటం, దగ్గు మూత్రాలు, ఇవన్నీ మంత్రాలు చెప్పేట్లు ఇవన్నీ ఉంటారు.

జలుబు, ఇతర ఈ కాల జలుబున్న ఒక ముదిరి 'విరస్'తో వచ్చే అంటువ్యాధి నంటారు వైద్యులు. కాని ఈ విరస్ ప్రకాశించకుండా చేయటానికి సల్ఫా మందులు, పెన్సిలిన్ కూడా ఇయ్యటం రాజవైద్యంగా అలవాటు పోతోంది. అసలే రెండు కాల మందులు ఎక్కువెక్కువగా పుచ్చుకొంటే—బలుబులు లేవు డెరుగును, దగ్గుం పిట్టకు అలవాటుపడి తక్కిన అంటు వ్యాధుల జయించే బలం కూడా పోగొట్టుకొని, రక్తంలోనే జనించే కొత్త క్రిమిజాడ్యాలకు తా విస్తరించును.

పుణానైద్యం ప్రకారం, జలుబు, పడిశం, పిటితో వచ్చే దగ్గు, పిట్ట, వెంటనే, ఆ తర్వాత

ఆ, యా, కబుర్లు :

జలుబుకు మందు ఉందా?

మూలన వచ్చాయంటూ, కడుపులో ఉండే మాంద్యాన్ని, దుష్టపదార్థాన్ని కాలీ చేసేందుకు శేదుల కియ్యటం అలవాటు. కాని, కారణం ఇదే నని గాని, ఇందువల్ల నివారణ ఉంటుందని గాని తగిన నిదర్శనలే లేవు.

అసలు దేహమంతా ముచ్చెముటలు పోస్తే, పడిశం, జలుబు తగ్గిపోతాయని ఆవిరి పట్టడం కూడా ఉంది. కొందరి కొందరికి, (అందరికీ మాత్రం ఎప్పటికీ కాదు) వేడివేడి పానీయాలు ఆపి తాగినప్పుడు, వేడివేడి నీళ్లు పోసుకొన్నప్పుడు చిరుచెమట పొయ్యటంతో, కొంత సామ్య నిలిన చెమట దనంతో హాయిగా పడిశం పడిపోతుంటుంది. ఈ పేరుతో కొద్దిగా బ్రాంచి నేమించేవారు కూడా ఉన్నారు. కాని ఈ చిన్నపద్ధతుల్లో, ప్రయోజనము, ఉన్నా లేకపోయినా హాని ఎక్కువ ఉండదు.

ఒక దగ్గును, జలుబుకు మందులంటూ అమ్మే పేటెంటు మందులన్నీ తియ్యతీయ్యగా ఉండే సుగుణంకల్ల ఇంత అమృతమృతమైనా తప్ప, వైద్యరీత్యా జలుబుకు పనిచేసే మందు లయి ఉండటంవల్ల కాదు.

ఈ పేటెంటు మందు లన్నిటిలోనూ సామాన్యంగా జ్వరం రాగానే ఇచ్చే క్వినైన్ మిశ్రమంతోపాటు, వారింజ, నిమ్మ, సిరప్లు తియ్యతీయ్యగా పుంటానికి కలుపుతారు. ఈ జలుబులకుండి నూత్న ప్రమిషావకత్వంమీద (Infectious Process) మీద వాటి కేమీ ప్రభావం లేదు. పైగా ఇలాంటి ఇన్ఫెక్షన్లు ఆపేందుకు వంటింకట్టం ఎక్కి, రోగికి టెంపరేచరు రావటమొచ్చింది. అల్పాంటప్పుడు కేరలం టెంపరేచరు

తగ్గించే మందులే ఉపయోగమవటం కష్టం.

అతిసామాన్యంగా కాకపోయినా, ఒక ముదిరిగా మాత్రే ఈ ఇచ్చే మందులవల్ల ప్రయోజనం కన్నా హాని ఎక్కువగా ఉంటుందట. "సరియైన మోతాదుకూ, మితిమించిన మోతాదుకూ, ప్రమాణభేదము చాలా తక్కువ. అదే కాకుండా, టెంపరేచరు కాస్త తగ్గగానే, జలుబు దగ్గి పోయిందనుకొని తిరగటం మొదలు పెట్టి మర్నాడు, రెట్టింపుబాధతో పడ కేసిన రోగులు చాలామంది ఉన్నారు."

అసలు పడిశంతో ఉండేదగ్గువల్ల గొంతుకమంట మొదలైన ప్రత్యక్ష బాధలు పడవలసి రావటంతో, రోగి దగ్గుకు మందియ్యమనో, లేక దగ్గుకని పేరు పెట్టుకొన్న పేటంటు మందు కొన్ని పుచ్చుకొంటాడు. పేటెంటుమందులు, తయారు చేసేవారూ, వైద్యులూ కూడా, రోగుల్లో ఉండే ఈ తత్వాన్ని ధారం చేసుకొని, రాసులురాసులు సంపాదించుకో గలిగారు. కాని అసలు ఈ జలుబులంటి రోగాలు తగ్గేందుకు ఆ దగ్గుండటమే చాలా అవసరం. అది ప్రకృతి సహజ సిద్ధంగా, ఏర్పరుచుకొన్న రోగ నివారణ విధానం. అది కాస్తా అపటంలో వైద్యుడు రోగాన్ని పెంచు తున్నాడేగాని తగ్గించటం లేదు.

ఈ దగ్గుమందులు కూడా, నొప్పి తెలియనీయకుండా వస్తునందుకు కలిపి ఉంటాయి. ఆ మత్తు మందుల విషయం, వైద్యుడు గమనించక పోతే తప్పకుండా హాని చేస్తాయి.

మరికొందరు పొడిదగ్గునూంటే, యూజ్ లిప్స్, డెకానాయిక్—ఈలాంటివి కలిపిన ఉడుకునీళ్ళ ఆవిరి పట్టుతారు. పిల్లల్లో దేహం

లోకి పోయే మందు మోతాదు చాలా తక్కువ కాబట్టి హాని ఉండదు. నోట్స్ లాబెంకోలు, (నాగే బిళ్ళలు) ఉంచుకోమని వైద్యులు అంటారు. అవికూడా, బిల్లకత్తిని కొంత పాడు చేయవచ్చు.

ఇక పుక్కిలింతకు, ఫీనార్, ఆయోడిన్, సిల్వర్ నైట్రేటు లాంటి ఘాతైన ఆంటిసెప్టిక్ మందులు కొందరికిస్తారు. పీనివల్ల గొంతులో పొరలు, పచ్చిచేసి, పుండయి ఇన్ఫెక్షను తగ్గుటానికి బదులు ఉధృతంగా పొచ్చటమే జరుగుతుంది.

ఇక ముక్కుదగ్గర పెట్టుకొని పీలు మూతూర్పునే గొట్టు మందులు, ఏమాత్రం జలుబు తగ్గించేందుకు పనికిరాకపోయినా తమ అమృతం మాత్రం విరివిగానే జరుపుకొంటున్నాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు పిట్టతో ముక్కు దిబ్బ పుట్టడం తగ్గుటం మాని పొచ్చటమూడా జరుగు తుంటుంది.

ఇక తిండిలో పథ్యాలతో దగ్గు తగ్గిస్తామనే వైద్యుల విషయమూ ఇంతంతమాత్రమే నట. ఈ పథ్యాలు సామాన్యంగా వైద్యుడి కేమరలు సయిస్తాయో అనే తప్ప వేరేమీ నాడు. వైట మిస్ట్ పొచ్చించినా, తగ్గించినా ఈ ఇన్ఫెక్షన్లు (అంటువ్యాధి) రావేనేందుకు నిదర్శనాలు లేవు. ఇతరత్రా మామూలు ఆరోగ్యంలో ఉన్నవాడికి, తిండిలో ఈ మార్పులులేస్తే రోగనివారణకై పొచ్చేది ఏమాత్రమూ లేకపోగా, పథ్యంపేట నోరు కట్టేసి, సహించని వాట్లని తినిపించి, రోగిని రోగంకన్నా నరకం అనుభవించేవటమే తప్ప మరేంకాదు.

జలుబులు రాకుండా టీకాలంటూ, (మన దేశంలో ఇంకా లేకమా) కొత్త కేలాంవెట్టి బయలుదేరావటం...కాని గొంతుకు, రొమ్ముకు పట్టే, అంటువ్యాధుల క్రిమిరూపా లేని ఇంకా (21 వ వేడి చూపుడు)

వదాలు సోపుకోమని ఉన్నప్పుడు, స్వచ్ఛమైన అనంతవిధములను ప్రాచీన విజ్ఞానాన్ని అందించడానికి సాధనాలైన ఛత్రం, ఆర్రు, నూర్లు, కరోమి, నారికేళ: ఆర్రు, తత్ర, కిమ్—ఇత్యాది గీర్వాణవదాలు సేర్పకోవడం ఏమైనా కష్టమంటే అర్థమందా?

'మామ' పేరులోనుంచి 'Mouse' వచ్చిందనీ, 'ఘృత' శబ్దంనుంచి 'Ghee' వచ్చిందనీ, 'సత్వ' శబ్దంనుంచి 'Sooth' వచ్చిందనీ 'హోరా' శబ్దంనుంచి 'Hour' వచ్చిందనీ—ఇట్లా అనేకాలు పాశ్చాత్య భాషాశాస్త్రజ్ఞులే అంగీకరించారు.

అంతర్జాతీయ సంబంధాలు నానాటికీ సన్నిహితావుతున్న ఈ రోజుల్లో, ప్రపంచంలోని నానాజాతుల ప్రజలు ఏకత్ర సమావేశమై పరస్పరం సాభాతిత్వాన్ని గమనించి వృద్ధిచేసుకొనే ఈ యుగంలో, ఒకలకలా ప్రజలు ఒక రొకరి భాషల్లో పోలికలు చూచుకొని ఒక నాడు విడిపోయిన అన్నదమ్ములు తిరిగి గుర్తుబట్టి ఒకరినొకరు కాగలిగింకొనే అవకాశాలన్నీ ఈ కేటి పరిస్థితుల్లో, భారతదేశం యొక్క రాజభాష సంస్కృతమైతే కలిగే లాభం మరే భాషవల్లా కలగదని దూరదృష్టితో మహానాయకులు గ్రహించవలసిన ముహూర్తమిది. ఆ బుర్రల్లో నిస్వార్థభావం, పూర్ణమైన జేతభక్తి ఉంటేనేతప్ప ఈ ఉద్దేశ్యం చండ నూర్యజేషుతో వాళ్ళ కళ్ళముందు ప్రకాశించలేదు.

సంస్కృతం రాజభాష కాకపోతే ఆంగ్ల ప్రభుత్వ మన్నుప్పుకు జరిగినట్లే పరిపాలన జరుగుతుంది. ఏమంత మార్పు ఉండదు.

భారతదేశంలో గ్రామాల్లో ప్రజలకు నివాస స్థానాలు మిక్కుటంగా అట్టి గ్రామాలు యొక్క ప్రకృతులను కట్టుబాట్లు, ఆచారవ్యవహారములను గుర్తించని ప్రభుత్వము సరియైన పరిపాలన చేయలేదు. ప్రస్తుత మన్ను న్యాయ మూర్ఖుల తీర్పులు అగ్గనసోతలను అసంబద్ధములనీ మన మెరగండికాదు. ప్రతిగ్రామం 'ని ప్రజలు విశ్వసిం కే నీతులు ధర్మాలు ప్రభుత్వ దృష్టులకు తెలుసుకొనిఉండాలి. ధర్మానిర్మలను వాళ్ళకు నచ్చేతీరున అవసరమైప్పుట్టా పాలకర్మం చెప్పగలిగిఉండాలి. ఒక దేవాలయం, ఒకచెరువు, ఒకధర్మశాల, ఒకధర్మ సందేహం—ఇటుంటి సంగతులలో భారతీయ

సాంప్రదాయాన్ని పూర్వపక్షితో తెలుసుకొని కొత్తనూర్తన ధర్మానిర్మలం చేయగల సమర్థత ఉండాలి.

ఇట్టికే భారతీయ ప్రజాపాలనకి కలిగే బంధుకు ధర్మాశాస్త్రం తెలిసి ఉండాలి. ప్రమాణహితమైన తీర్పును గ్రామాలు లంగీకరించరు ఈ నాటికేకూడా. కాబట్టి సంస్కృతం లేనిది ఆగ్రాధాలు అరంకావు. సప్రమాణంగా ధర్మార్థము ధర్మబోధ చేయగలిగిన అధికారి స్వతసిస్థింగా ప్రజలకు పాలకుడేకాక నాయకుడౌతాడు. అతని అడుగుజాడల్లో ప్రజలు నడవడానికి వెనుకాడరు. అప్రమత్తులై తమ విధ్య క్షాలను నెరవేర్చుకుంటారు. ఈ విధంగా ధర్మ శాస్త్రవేత్తలయిన ప్రభుత్వోద్యోగులు పీకముల నెక్కనంతవరకు ఈ లంచగొండితనం ఈ దోపిడి విధానం పైనుంచి క్రిందికా రహస్యంగా సాగుతూనే ఉంటుంది. ఉద్యోగులంటే ధర్మాధర్మ వివేకంలేని ఒక క్రూరజాతిగా గ్రామాలు భావిస్తూనే ఉంటారు. పూర్వవాసలు వదలి ఉద్యోగుల తదనుగుణంగా వర్తననే ఉంటారు. గ్రామాల హృదయాన్ని ఎరగని ప్రభుత్వం సింహాసనంనుండి ఏకాసనం చేసినా అది సక్రమంగా అమలుకాదు. అమలవుతున్నట్లే ప్రభుత్వ ప్రకటనలు వెలువడినా సేతివీరకాయ మాదిరి అయి ఊరుకుంటుంది వ్యవహారమంతా.

స్వతంత్ర భారతదేశంలోకూడా, స్వస్థలంలో అధ్యయనో అనేకమూలికలతో చికిత్సలను కనిపెట్టిన చుక్క సుశ్రుత వాగ్దాదులను చదవని వైద్యులంటే,—ప్రజలవిశ్వాసాన్ని చూరగొన్న ఎన్నోవిధ యాజ్ఞవల్క్య విధి పంచతంత్రం హితోపదేశం చదవని న్యాయమూర్తులు న్యాయ వాదులు ఉంటే,—కాటి బ్యూని అర్థశాస్త్రం ముద్రారాక్షసం మహాభారతం కన్నెత్తి చూడని మహామృశులుంటే,—ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మ సూత్రాలు భగవద్గీత చదవని వేదాంత వివాదాభి పకులుంటే,—కాలిదాసుని, భవభూతిని, మురారిని, దండిని, చదివి గ్రహించని ఆచార్య భట్టాచార్యులుంటే,—మన కేరీరాలకు న్యాయత్రైలింగ వచ్చినట్లు భావించినా, మన సంస్కృతికి, మన మనస్సులకు, మన ఆత్మలకు దానిమే కాని, స్వేచ్ఛ రాకేదని ఘంటాపథంగా నేను చెప్పడం కాదు, దిగంతాలవరకు ఉన్న నానాదేశవాసులు మనను నిలబెట్టి అడుగుతారు 'ఏది మీ స్వరాజ్యం' అని.

ఈ భాష అనేది యాదవ్యాగ్రత దేశానికి స్వత్యంగా ఉండగద్ది, అందరికీ బోధ్యతను సాధించేది, ప్రపంచవృష్టిలో భారతదేశం యొక్క స్వస్వరూపాన్ని చూపించేది. కాబట్టి భారత ప్రభుత్వ భాష సంస్కృతమేనని భాషానిర్ణయ సంఘనాయకులు గుర్తించాలి. వారు గుర్తించక పోతే ప్రజలు వారిని గుర్తించజేయాలి. దక్షిణ దేశీయులందరికీ ఇది ముఖ్యాతి ముఖ్యం, తప్పని సరి. మరొకమట. ఇప్పటికీ సంస్కృతంలో ఉపన్యాసాలిస్తే వాళ్ళు భారతదేశంలో చాలామంది ఉన్నారు. కొన్నిచోట్ల ఒకరితోఒకరు సంస్కృతంలోనే సంభాషణ జరుపుకుంటూ ఉంటారు. కుటుంబంలోని వారందరూ పిల్లలతో సహా సంస్కృతమే మాట్లాడుకునే గృహాలు కొన్ని ఉన్నయ్యే. కాబట్టి సంస్కృతం కష్టమయింది, అసాధ్యం అనకోడం పొరపాటు. కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయంలో సంస్కృతం తప్పని సరిగా ప్రతివిద్యార్థి చదువుకట్టు నిర్ణయించింది. ఇతర విశ్వవిద్యాలయములు స్వేచ్ఛగా కావలసినవారికే చెప్పేట్లు నిర్ణయించుకున్నవి. ఇవికాక కేరళసంస్కృత పాఠశాలలు, కళాశాలలు దేశమంతటా ఉన్నయ్యే. ఇట్టి చోట్లనుంచి ప్రతినిధులను రావించి సంప్రతించుకుంటే సంస్కృతం ఎంతమలుభంగా వ్రాయనూ, చదవనూ అభ్యాసం చేయవచ్చునో జటిలవిషయాలను తొలగించి వారు భాషను సుకరం చేస్తారు. కాలాన్ని గురించి చెప్పబడ్డ దశలకారాలు మనం వాడక్కలేదు. భూత భవిష్య ద్వర్తమాన కాలములు మూడింటి తోలే వ్యవహరించవచ్చు. సంస్కృతం యొక్క సౌభ్యం చూడాలంటే హిందోపదేశం, విక్రమార్కచరితం చదవండి. సంస్కృతం రాకపోయినా విషయం తెలుస్తుంది. ఆంగ్లనీతిపండితకంత్రం కష్టం, కాదు సంస్కృత హితోపదేశం. ప్రస్తుతనాయకులకు సంస్కృతం రాకపోవచ్చు. అదికారణంగా వారువెనుకాడకుండా ఈ పనిచేస్తే ఒక దశాబ్దం లోనేసంస్కృతం బాహుళంగా భారతభూమిలో వాడుకలోకి వస్తుంది. ఏ పత్రికలైనా సంస్కృతంలో వ్రాయబడవచ్చు. మూలమూలూ దేవ భాష ప్రతిధ్వనిస్తూ ఉంటుంది. మాక్స్ మ్యుల్లర్ అన్నట్లు భారతదేశం ప్రత్యక్షస్వర్గంగా రాణిస్తుంది. మరొకసారి ఆ విదేశీయుని వాక్కును వినిండి కర్తవ్య నిర్ణయించుకో—

"భారతీయ విజ్ఞాన ఝరీమూలానికి పొంది.

దీవిరహస్యపాఠాలు అక్కడ మొకు లభిస్తయ్యే. సంస్కృత మేమంత కష్టమైన భాష కాదు. ఆ భాషాసరిత్తలాన్ని అనుసరించరా? ఏ మురుగు కాలుల గట్టవై పోవాచినా మీ కా విజ్ఞానం లభించదు. మానవజాతికి విద్య కావాలంటే ఆ వాఙ్మయం వినా లోకాలన్నీ వెరకినా అట్టి మ రెక్కడా లేదు."

భారత ప్రశ్ని

Lodhru
UTERINE TONIC

శ్రీల ఆరోగ్య భాగ్యానికి లోడ్రు

కేసరికుటిరం లిమిటెడ్ మద్రాస్

ఓరిస్సా, నైజాం, హిందూస్తాన్, ఆంధ్రప్రదేశ్, మిళితాంధ్రం ఏకైకము ;

నీతారామ జనరల్ స్టోర్స్,
చరంపురం, విశాఖపాడు, రెణవోడ, మదర.
(Jai Hind Publicity)



బళ్ళారిజిల్లాలో కన్నడుల ప్రచారము ఆర్యా!

బళ్ళారిజిల్లాను కేల్ కార్ అనాధప్రకారం రెండు భాగాలుగా విభజించి రాయదుర్గం, ఆలూరు, ఆదోని తాలూకాలు ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరులాగున నిశ్చయింపబడినది.

అయితే కర్ణాటకులు ఈ మాడు తాలూకాలను సైతము కాజేయ జూగున్నారు. ఇవి మాడు మాత్రమేగాదు, అనంతపురం జిల్లాలోని మాడుతాలూకాలపై సైతము వీరు దృష్టిసాగించి యున్నారు. వీరు (కర్ణాటకులు) ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరబోవు బళ్ళారిజిల్లాలోని మాడు తాలూకాలను, మరియు అనంతపురం జిల్లాలోని మాడు తాలూకాలను కర్ణాటక రాష్ట్రములో చేర్చింపబడుటగాను వేల కొలది రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ప్రచారము జేయుచున్నారు. ఈమధ్యనారు ప్రచారము నిమిత్తం ప్రావగండవ్యాప్త సైతము ఉచయోగింపబడుతున్నది. ఈమధ్య ఆదోనిలో ఒక పెద్ద ధనవంతుడు తాను స్వంతము రెండు లక్షలు వెచ్చించి ఒక కన్నడ హైస్కూలు స్థాపించి యున్నాడు. ఆంధ్రనాయకులు ఈ సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో ఆంధ్రప్రచారమునిమిత్తము యేలాటి శ్రద్ధా ఇంతవరకు తీసికొనలేదు.

ఆంధ్రుల అనాదరణ ఫలితంగా, కన్నడుల తీవ్రప్రచారఫలితంగా ఆంధ్రరాష్ట్రములో జేరనిశ్చయింపబడిన బళ్ళారి జిల్లాలోని మాడు తాలూకాలు ఆంధ్రరాష్ట్రములో జేరజేమోయనిపించు విషయపరిస్థితి యిక్కడ యేర్పడినది.

వైవిధ్యములైన ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు అధ్యక్షులైన రంగాగారికి 28-8-47 న, మరియు 15-12-47 న శ్రీ ప్రకాశంపంతులు గారికిన్ని సేను ఖద్దుర విన్నవించి ఇకమిదట ఈవిషయమై శ్రద్ధ వహించుకన్న ప్రయోజనము లేదని సైతము తెలిపియున్నాను.

శ్రీరంగాగారు తాము ఈ సరిహద్దు ప్రాంతము ఇంతవరకు ఆశ్రద్ధ చేసినప్పటికి ఇక మాత్రుల తనశ్రద్ధతో ప్రచారమునకై యేర్పాట్లు చేయగల సని తెలిసిరి. మరి శ్రీ పంతులుగారు ఇంతవరకు తనకు ఈ విషయమై యేమియు తెలిసియుండలేదనియు ఇక మిదట తాను సైతము ఈ విషయమై తన కట్టుబాట్లు చేయుదుమననియు రాయదుర్గములో బహిరంగసభ నుండు వాక్రచ్చినారు. కాని వారు ఇంతవరకు ఆ విషయమై యేమియు ఏర్పాట్లు చేసినట్లు లేదు.

మా సరిహద్దు విషయమై యే ప్రముఖవారా పత్రికగాని శ్రద్ధ, బాధ్యత గలిగియున్నట్లు గానరాకున్నది. ఇందుకారణముగా యిక్కడ ప్రజలకు సామాన్యంగా ఆంధ్ర వారాపత్రిక లందు రోత, కన్నడ పత్రికలందు అభిమానము అభివృద్ధి యగుచున్నది.

ఇప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్రము రావాలంటే యే పెద్దపెద్ద నగరాల్లోను ఒక గంట తీవ్రంగా యువస్వస్థించి, ఇండ్లకేగి సుఖంగా ప్రార్థువుచు సమయం కాదని యెల్లరు గ్రహింపవలెను. ఆంధ్ర రాష్ట్రములోయుండు ప్రతిఅంగుళము ఆంధ్రులకు నీడించి తీరవలెనంటే యెంతమాత్రము ఆలస్యములేక తమకు అనుమానమున్న ప్రతిప్రదేశంలోనైన ఆంధ్రనాయకు లెల్లరు నిర్విరామంగా ప్రచారము సాగింపవలెను. ఇది యొక నాయకులేకాదు ఆంధ్రులలో ప్రతి యువతీయువకుడు విశాలాంధ్ర నిర్మాణానికి కృషి జేయాలి.

కె. ముష్టూర్ రెడ్డి.
బళ్ళారి.

సోదర ముస్లిములకు విజ్ఞప్తి

అయ్యా, ఇండియన్ యూనియన్ లోని ముస్లిములు -ముఖ్యముగా లీగ్ అనుయాయులు- పాకిస్తాన్ వలన మన ముస్లిముల కెట్టి ప్రయోజనమున్ను లేదని యిప్పటికయినను కండ్లు తెఱచి తెలిసి కొనగలిగినందులకు సంతోషింపవలసియున్నది. లీగ్ నాయకుడగు జిన్నా సామెలు గారు స్వార్థమును జూచుకొని ఇండియన్ యూనియనులోగల నాలుగుకొట్ల ముస్లిములను మోసము చేయుట గమనింపలేకయున్నది. ఈ సత్యమును గ్రహించి గుంటూరుజిల్లా ముస్లిం లీ సేవసల్ గార్డుస్ తరపున జనాల్ పేక్ మెహి యద్దీగారి ప్రకటనయున్నా, ఒరిస్సారాష్ట్ర లీగ్ నాయకులున్నా చేసిన పత్రికా ప్రకటనలూ కొనియాడదగియున్నవి.

ఇంతవరకున్నా మోసపోయి వీరును అనుసరించి పొందిన ప్రయోజనము లేకపోగా ఇండియన్ యూనియనులోని ముస్లిములవారు పంచమాంగదళముగా నెంచబడుచున్నందులకు మనము సిగ్గుపలసియున్నది.

కాన, ఇకనయినను లీగుపేరును ముడిచిపెట్టి 'ఇండియన్ యూనియనులోని మైనారిటీ సంఘముగానున్న ముస్లిము సోదరులందరున్నా జాతీయభావముతోగూడిన ఒక మాతన ముస్లిం సంఘము స్థాపించవలయుననినీ, దానికి కాఖలుగా ప్రతిగ్రామములోను ఉపకాఖలు ఏర్పరచి లీగుయెడల విముఖత్యమున్నూ, ఇండియన్ యూనియనుయెడల భక్తి ప్రపత్తులను ప్రదర్శింపవలయునననీ ముస్లిముసోదరులకు విజ్ఞప్తి చేయుచున్నాను.

పేక్ గాలిబ్

నండురు గ్రామముస్థిం సంఘాధ్యక్షుడు, గుంటూరుజిల్లా.

* * * *

ఇంటరు తరగతి:

విశ్రాంతి సదుపాయాలు

ఆర్యా, మన యం. యస్. యం. రైల్వేస్టేషన్ లో ఇంటరు తరగతి ప్రయాణీకులకు విశ్రాంతి సదుపాయాలు లేకపోవడం ఆత్యంతకొరవలయం. ఇతర రైల్వేలలో ఇ. వి. ఆర్. య్. డబ్ల్యు. ఆర్. ఓ. టి. మొదలైన నవాటి స్టేషన్ లో కొంచెం ప్రాముఖ్యత వహించిన చోట్లన్నిటిలోను ఇంటరు ప్రయాణీకులకు ప్రత్యేకంగా గదులున్నాయి. కలకత్తా, ఢిల్లీ, లాహోర్, రాబల్ పుడి, లక్నోలవంటి పెద్ద స్టేషన్ లోనే గాక బారబంకీ, కతిహార్లవంటి చిన్న స్టేషన్ లోనూ ఈ సదుపాయాలున్నాయి. కాని, ఇవి మన యం. యస్. యం. లో ఎక్కడా కనుపించవు.

ఒకటి, రెండు తరగతుల ప్రయాణీకులు హాయిగా విశ్రాంతి తీసుకోవడం, మాడవ తరగతి వారు వెంటింగురూము నెబడే వరండాలో నిద్రపోవడం జరుగుతోంది. కాని ఇంటరుక్లాసు ప్రయాణీకుడు-అధమం ఏ మోటుతనపు టికెట్టు కలెక్టరుకైనా వెరచి పై తరగతి గదికి పోడు. రుమ్మతో కూడిన వరండాలోనూ కూర్చోడానికి ఇచ్చగింపడు. ప్లాట్ ఫారంలో ఏములా నుంచుంటాడు. లేదా ఏ హోటలుకో పోయి ధనవ్యయం చేసుకుంటాడు. కనుక ఈ లోటును గుర్తించి అధికారులు ముఖ్యమైన స్టేషన్ ల అన్నిటిలోనూ ఇంటరు తరగతి ప్రయాణీకులకు విశ్రాంతి సదుపాయాలు కల్పిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

రాయచూరు,
12.1.48. జయంతి శ్రీరామమూర్తి.

గ్రంథభాండాగారోద్యోగుల దుస్థితి

ఇప్పటికీ సుమారు యిరువది సంవత్సరముల నుంచి స్థానిక సంస్థలు గ్రంథాలను నిర్వహణ బాధ్యత గుర్తెగి నడుపుచున్నను, పది సంవత్సరముల నుంచి ప్రభుత్వము వారుకూడ విరాళము లిచ్చి తోడ్పడుచున్నను, యీ గ్రంథాలయ నిర్వహణ సమస్య ఏకభావముతో నడపబడుచుండని లోపమును యిప్పుడు గమనించి ప్రభుత్వమువారి గ్రంథాలయ శాసనము ప్రవేశపెట్టి యితర దేశములలో వలెను, పొరుగురాష్ట్రములలో వలెను మన రాష్ట్రములో కూడ గ్రంథాలయోద్యమమును అత్యున్నత స్థానము నందించ దలంచినందులకు మా ధన్యవాదములు.

రాష్ట్రమున కేంద్ర గ్రంథాలయము నెలకొల్పి, పరిశీలనాధికారిగా డైరెక్టరును నియమించి సమగ్రము అనుభవశాలైన మహానియుల సలహా సంఘము నేర్పరచి, గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తికి ప్రజాభివృద్ధి తీర్పుచు చుండేకాని, గ్రంథాలయముల సక్రమ నిర్వహణ మునకున్నూ, సద్వినియోగమునకున్నూ మూలకారకులై ప్రజల విజ్ఞాన వికాసములకు దోహదమిచ్చు గ్రంథభాండాగార ఉద్యోగుల దుస్థితి గమనించి వారి జీవనభృత్తికి తగిన సదుపాయములు కలిగించు సూచన లింగు లోపింప బడినందుకు మా విచారము వెల్లివిచ్చుకొనుచున్నాము.

ఎన్నియోసారులు ప్రభుత్వోద్యోగుల యొక్క యొ, స్థానిక సంస్థల యుద్యోగుల యొక్కయు జీత భత్యముల పెంపుచేయబడుచు వచ్చినవి కాని, గ్రంథ భాండాగార ఉద్యోగుల దుస్థితి గమనింప బడుచుండుట లేదని ఎన్నియో మొర లిడుకొనగా తుదకు 1944 సం॥ లో డ్రైవేరి యన్నకు నిర్ణయించిన జీతముల స్కేల్స్ పెంపు చేయుచు యీ సంవత్సరము జూన్ నెల 27 వ తేదీగల నెం. 1361 రు. జీ.ఓ. ను జారీచేసినారు. గుడ్డిలో మెల్లయని సంతోషించుట కైనను వీలు లేకుండగా ఆ జీ. వో. ఫలితము కొన్ని స్థానిక సంస్థలకు మాత్రమే వర్తించునట్లు శాసించినారు. ఇది అన్నముపెట్టి ఆరు లాగి వైచినట్లుయినది. తమ తాజేదారులందరికిన్ని రివైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చుటకు తగినటువంటి ఆదాయము కలిగిన 16 జిల్లా బోర్డులకున్నూ, 42 మ్యూనిసిపాలిటీలకున్నూ ప్రభుత్వమువారు రివైజుడు స్కేల్స్ మంజూరు చేసియున్నారు. ఆ ప్రకారమే డ్రైవేరియన్ల స్కేల్స్ కూడ సదరు జిల్లాబోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలలో పనిచేయుచున్న వారికి వర్తించులాగున శాసించినారు.

ప్రభుత్వము వారు నిర్వచించిన 42 మ్యూనిసిపాలిటీలలో 18 మ్యూనిసిపాలిటీలలోను 16 జిల్లా బోర్డులలో 10 జిల్లాబోర్డులలోను అసలు గ్రంథాలయములే లేవు. తమ తాజేదారులందరికిన్ని రివైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చుటకు వేలమీద లక్షలమీద కర్చు అగునగునక ఆదాయ భ్యయ విచారణము క్షామలసి వచ్చినదిగాని, డ్రైవేరియన్లకు యిచ్చుటకు ఒక్కొక్క స్థానిక సంస్థలో ఒకరు యెద్దరు కన్న ఎక్కువ మంది వుండరు కదా? వీరికి రివైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చిన ఆ స్థానిక సంస్థ నష్టపడినదా! యిక నెందులకీ స్కేల్స్ అన్ని సంస్థలకు వర్తించుండునట్లు శాసింపవలసి వచ్చినదో తెలియకున్నది. ఇతరసమస్తాండరికి యివ్వకుండగా ఒక్క డ్రైవేరియన్లకి రివైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చినచో తక్కిన సమస్తా లూరుకొందురాయనుటకైనను, తక్కిన సమస్తాలందరికి ఏదో సమయము వచ్చినప్పుడు స్కేల్స్ రివైజు చేయుచునేయున్నారు. ఇంక డ్రైవేరియన్లకు ఏ విధు సంవత్సరములకో, పది సంవత్సరములకో యొకసారి గాని రివైజు చేయుటలేదు. కనుక తక్కిన ఆఫీసు సమస్తాలతో నిమిత్తము లేకుండ యీ రివైజుడు స్కేల్స్ అన్ని స్థానిక సంస్థలలో పనిచేయు

చున్న డ్రైవేరియన్ల కందరికీ వర్తించు లాగున వెంటనే ఉత్తరువులు జారీ చేయించవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాము.

ఈ విషయమును గురించియే మొన్న ఆగస్టు నెలలో జరిగిన మా గ్రంథభాండాగారోద్యోగుల రాష్ట్రీయసమావేశములో తీర్మానించి ప్రభుత్వము వారికి పంపు కొని యున్నాము. అన్ని అపూర్వ సంస్కరణలలోను అన్యరాష్ట్రముల కన్న ముందడుగు వేయుచు అసమాన విఖ్యాతి గాంచిన మన రాష్ట్ర ప్రజా ప్రభుత్వము వారు వెంటనే గ్రంథాలయ శాసనముతోపాటుగ గ్రంథ భాండాగార ఉద్యోగుల కష్టస్థితిగములను, నిర్వహణ బాధ్యతలను గుర్తించి సంస్కృత జీవనోపాధికి తోడ్పడుదురుగాక యని రాష్ట్రము నందలి గ్రంథభాండాగార ఉద్యోగులందరి పక్షమున ప్రార్థించుచున్నాను.

అమలాపురము
20-12-47 } పీ. అన్నాజీ శర్మ

జనరల్ సెక్రటరీ,
మద్రాసు రాష్ట్రీయ లోకల్ బోర్డు
డ్రైవేరియన్ల యూనియన్.

* * *

“మారిషస్ ఆంధ్రులు”

ఆర్యా, వందనములు—

ఈమధ్య తమ వారపత్రికలో మారిషస్ దీవులను గూర్చియు, అచ్చటి ఆంధ్రులనుగూర్చియు, ప్రకటింపబడిన వ్యాసమును జూదితిని అచ్చటికి ఆంధ్రప్రచారకులు కావలసియున్నట్లు గూడ సూచింపబడియున్నది.

నా కిటి విషయములయందు మిక్కిలి యుత్సాహముగలదు. ఇందుకొకటై యెట్టి త్యాగసముదైవ చేసెదను. ఆర్థికముగ నాకు పుష్కలముగ నెవ్వరైన సాయపడగలుగుచో నేను నాజీవితము నిందులకు వినియోగింప కుతూహలపడుచున్నాను. అచ్చట కాశ్యతముగ నుండియైనను మన తెనుగు భాషను మిక్కిలి యుత్సాహముతో ప్రచారమొనర్చును.

నాకు తమద్వారా సావకాశము గలుగుచో విచారించి తెలుపగోరుచున్నాను. లేక దీనికై యవరికి వ్రాసికొనవలసియుండునో వారి చిరునామాలైన నాకు వ్రాయించి పంపగోరుచున్నాను.

ప్రస్తుతము నే నిచటి హైస్కూలులో తెలుగు టీచరుగా పనిచేయుచున్నను, నాయుత్సాహము నకు తగినంత సావకాశముగాని, ప్రోత్సాహము గాని యిచట లేదు. ప్రస్తుతము అంతటి ప్రోత్సాహము వచ్చునట్లును లేదు. 30 ఏండ్ల ఈప్రాయమును భాషాసేవకై వినియోగించి ధన్యపరిపాలకై సంకల్పించితిని. దయయుంచి యట్టి సావకాశము తమకున్నచో నట్టి ప్రయత్నముచేసి నాకు తెలుపగోరుచున్నాను. లేక దానికి సంబంధించిన వారి చిరునామాను నాకు వెంటనే వ్రాయింప గోరుచున్నాను. తమ సమాధానమున కనురుచుచున్న నాకు దయతో మాత్రమీ సమాధానము వ్రాయింపగోరుచున్నాను.

ఇట్లు విధేయుడు,
మేడిచెర్ల ఆంజనేయమూర్తి,
తెలుగుపండిట్, నందిగామ.

[ఇట్టి వింకను కొన్ని లేఖలు మా కార్యాలయమున కందినవి. ఈ విషయములో ఉత్సాహము గలవారు “మారిషస్...” వ్యాసము రచించిన శ్రీ యస్. కె. రామస్వామిపెడయ్యగారికి, ఉషర్ డిప్రీక్రుకోట్టు, గ్రాండ్ పోర్టు, మారిషస్ దీవులు, దక్షిణాఫ్రికా, అన్న చిరునామాకు వ్రాసి వారితో సంప్రదించగోరుతున్నాము. సం॥]

వారపత్రికకు ప్రత్యేకముగా నుద్దేశించిన లేఖలను, “ఆంధ్రవారపత్రికకు” అని విశదముగా చిరునామాలో వ్రాసి పంప గోరెదము. (సంపాదకుడు.)



గ్రంథ పరిచయము

మృత్యుంజయులు

రచయిత: శ్రీ బొల్లిమంత శివరామకృష్ణ; ప్రచురణ: శ్రీ ప్రచురణాలయం, బెజవాడ. వెల రూ. 1-8-0.

ప్రజాజీవితం ప్రతిబింబించే రచనలే నిజమైన రచనలనే అభ్యుదయ సూత్రాన్ని అనుసరించి తయారైన నవల 'మృత్యుంజయులు'. నిరంకుశ పరిపాలనలో దుర్భర జీవితాన్ని గడుపుతున్న హైదరాబాదు ప్రజల తిరుగుబాటు దీని కథా వస్తువు. అందులో ముఖ్యంగా తెలంగాణలో జాగిర్దార్లు, డేజీముఖులు, పటేళ్లు మొదలైన వాళ్ల నల్ల అన్ని విధాలా పీడింపబడుతున్న ఆంధ్రుల చరిత్రదీనిలో వర్ణించారు. ప్రభుత్వోద్యోగుల దౌర్జన్యాలు, లంచగొండితనము, మానభంగాలు భరించలేక ప్రచండమైన పోరాటం సాగిస్తూ నైజాంనిరంకుశ ప్రభుత్వాన్ని క్రమంగా నిర్మూలించుకున్న విధానాన్ని సజీవంగా చిత్రించారు. సంస్థానంలో చాలమంది ముస్లిములు తాము పాలకర్తలనాటి చెందినామనే దుర్మహుడు గరి అయినారు. ఈ దుర్మహుల కారణం ప్రభుత్వమే. ప్రజలలో వికమత్యం లేకుండా ఉంటేనే గాని పరిపాలన నిరంకుశంగా సాగదు. అందువల్ల ఒక వర్గంమీద ఇంకొకవర్గాన్ని పురికొల్పటానికి సర్వదా ప్రయత్నిస్తున్న ఉంటారు. ఈ నవలలో హిందువులకు ముస్లిములకు నైజాం సమానుడైన శత్రువే అని, ప్రజాప్రభుత్వస్థాపనకు అందరూ కలిసి గోరిల్లా యుద్ధం జరిపి తిరాలని రచయిత ప్రభోధిస్తాడు. ప్రచారమే ప్రధానాశయంగా పెట్టుకొన్న రచనలు కొన్ని కొన్ని చోట్ల విసుగు పుట్టించక తప్పదు. గొప్ప సిద్ధాంతాలు మాలకాఫ్ వంటి రచయితలు తప్ప రసవంతమైన కథలను సృష్టించలేరు. ఇలాంటివాటిలో పాత్రపోషణ చాలవరకు దెబ్బతింటుంది. కాని ఎల్లరెడ్డి, నరసి రెడ్డి, నారాయణరెడ్డి పాత్రలు మాత్రము కొంతవరకు సజీవంగానే తయారైనవి. ఇటీవల ప్రతి పత్రికలోను, ప్రతి పుస్తకంలోను చదువుతున్న హైదరాబాదు సమస్య దీని కథావస్తువు కావటం చదవటంలో ఆసక్తి అధికంగా ఉండక పోయినా మొత్తం మీద చురుకుగా నడిచేసవలే మృత్యుంజయులు.

మా రిక్స జం : రాడి కలి జం

రచయిత: శ్రీ రాధాకృష్ణమూర్తి; ప్రచురణ: పరివర్త, తెనాలి. వెల రూ. 1-0-0

ప్రపంచంలోని అన్ని సిద్ధాంతాలకు సౌఖ్య ప్రదమైన మానవ జీవితమే పరిమాపధి. శాంతి, స్వాతంత్ర్యం, అభ్యుదయం ఈ జీవితానికి ముఖ్య లక్ష్యాలు. ఇవి సిద్ధించేందుకు ఒక్కొక్క 'ఇజం' ఒక్కొక్క మార్గాన్ని నూచిస్తుంది. వీటిలో ఒకటి మార్క్సిజం. తిప్పనమే కమ్యూనిజం. ఈ సిద్ధాంతాన్ని అవలంబించి చాలవరకు ప్రత్యక్షంగా అమలు పరచినది రష్యాదేశం. ఆ దేశాన్ని ఇహలోక స్వర్గంగా కొందరు, నరకంగా కొందరు భావిస్తారు. రాడికల్ పార్టీవారు ఈ రెండవ తెగకు చెందినవారు. వీరి నాయకుడు యం. యె. రాయి. ఒకప్పుడు ప్రపంచకమ్యూనిస్టు నాయకవర్గంలో ప్రముఖుడుగా ఉండి, దరి మిలా కారణంతరాల వల్ల బయటికి వచ్చి, లోక మరమ్మతు కోసమని రాడి కలి జాన్ని సృష్టించాడు. కమ్యూనిజంలో అనేక లోపాలున్న వన్నాడు. ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిస్థితులకు కారణం 'ఆరిక అసమానత్వం' కంటే ప్రజలలో వాచ్చుగావున్న అజ్ఞానం, మానసికదాస్యం, నైతికపతనమే ననీ, భావవిప్లవం లేని సాంఘిక విప్లవం నిరుపయోగ మనీ సిద్ధాంతీకరించాడు. ఎప్పుడో మార్క్సిస్టుల సిద్ధాంతాలు వేదం లాగా కలకాలం ఉపయోగించగల వని అనుకోటం పొరబాటనీ, పారిశ్రామికీయంతృత్వం

పనికిరాదనీ, ప్రభుత్వాన్ని ఒక వ్యక్తిగాని ఒక ముతాగాని ఒక పార్టీగాని హస్తగతం చేసుకోగూడదనీ, సంఘమే రాజ్యాంగయంత్రంగా పనిచేయాలనీ రాడికలిజం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం. ఈ సిద్ధాంతాన్ని నిరూపించడానికి ప్రయత్నించే ఈ పుస్తకం. మార్క్సిజాన్ని తిన్నగా అర్థం చేసుకొన్న వారి మీద ఈ పుస్తకంలోని తిరుగుబాటు తికమకలు నిస్పృహజన మని తోస్తుంది. మార్క్సిజంలో వీరు అనే లోపాలుగాని, రాడికలిజంలో ఉన్న విశిష్టతగాని ఎక్కడా కనికనిపించదు.

కాశ్మీర్

సంపాదకుడు: శ్రీ జి. కె. రామ స్వామి; ప్రచురణ: శ్రీ ప్రచురణాలయం, బెజవాడ. వెల రూ. 0-4-0

ఎప్పటికప్పుడు ప్రజల దృష్టిని ఆధికంగా ఆకర్షిస్తున్న సమస్యలను సమగ్రంగా వివరించే చిన్న పుస్తకాలను ప్రచురించటములో ప్రజాశక్తి ప్రచురణాలయంవారు మార్గదర్శకు లని చెప్పవచ్చును. ఈ పుస్తకము ఇందుకు నిదర్శనం. స్వతంత్ర భారతదేశాన్ని ప్రస్తుతం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలలో కాశ్మీర్ ప్రధానమయినది. ఇప్పుడు వికర్మరాజ్యసమితి రంగస్థలంలో కూడ ప్రకటించింది. కాని కాశ్మీర్ ను గురించిన పూర్తివిషయాలు చాలమందికి తెలియవు. అది హిందూదేశపు నందనోద్యావనమనీ, ఆసిల్

పండ్లకు, కాలవలకు ప్రసిద్ధమని మాత్రమే నలుగురికీ తెలిసిన విషయం. ఆ దేశ చరిత్రగాని, అక్కడి ఆరిక రాజకీయ సాంఘిక పరిస్థితులుగాని ఎరుగనివారికి ఈ చిన్న పుస్తకం ఎంతో ఉపయోగకారిగా ఉంటుంది. హిందూదేశంలోని స్వదేశ సంస్థానాలలో కాశ్మీర్ ముఖ్యమైనది. సహ్యాద్రిలరీత్యా మరింత ప్రాధాన్యత పొంది ఉన్నది. 84470 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణత, 40 లక్షల జనాభా, నాలుగుకోట్ల ఆదాయం, బొగ్గు, కలవ, పెట్రోలు, ఇనుము మొదలైన ఖనిజ సంపద ఉన్న దేశం కాశ్మీర్. కాని ప్రజాభావాల్యం దారిద్ర్యంలోనే ఉంటున్నది. దీనికి కారణాలు యేవో ఈ పుస్తకంలో సప్రమాణంగా నిరూపించారు. షేక్ అబ్దుల్లా నాయకత్వన నడుస్తున్న జాతీయోద్యమ చరిత్రను విపులంగా వర్ణించారు. వివిషయం చెప్ప వలసినచీనా సూటుగా చెప్పవలసిన సామ్యవాదుల ఆచారాన్ని అనుసరించి తీవ్రభోరణిలో రచన ఉన్నప్పటికీ కాశ్మీర్ కలాపాన్ని గురించి తెలుసుకోదలచిన వారికి ఈ కరపత్రం ఎంతో ఉపయుక్తంగా ఉంటుంది.

“గెలుపు మనదే”

రచయిత: శ్రీ పర్వా దుర్గాప్రసాదరావు; అభ్యుదయప్రెస్, గవర్నరుపేట, బెజవాడ. వెల రూ. 0.8-0

మహాభారత ముద్రణం

భండార్కర్ ప్రాచ్యవిజ్ఞాన పరిశోధక పరిషత్తువారి మహాభారత ముద్రాశాఖ ప్రకటనము నకు నేపాల్ సంస్థానంలోని అతి పురాతన లిఖిత ప్రతిపరిశీలనకై పరిషత్తుకు భారత ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తోంది.

నేపాల్ సంస్థానంలో చాలా పురాతనమైన మహాభారతపు వ్రాతప్రతి ఒకటి ఉన్నది. దాదాపు 800 ఏళ్ళనుంచీ సంస్థాన ప్రభువంశం ఈ ప్రతిని అమూల్యమైన నిధిగా సంరక్షించుకుంటోంది. ఆ సంస్థానంలో ప్రతిమాత్ర ప్రభువు పట్టాభిషేకమహోత్సవ సమయంలోనూ ఆ మహాభారతం పఠించడం ఆచారంగా ఉంటోందట.

పూనాలోని భండార్కర్ ప్రాచ్యవిజ్ఞాన పరిశోధక పరిషత్తువారు మహాభారతానికి దేశంలో లభించిన అన్ని ప్రతులనూ పరిశీలించి స వి మ ర్క మైన నూ త్త ము ద్ర ణ వ యోగ ల ని చాలా కాలం నుంచి కృషిచేస్తున్నారు. ఈ మహాభారత ముద్రణంలో ప్రథమ సంపుటలు వెలువడిన తర్వాత ఈ పరిషత్తు చేస్తున్న కృషిని ప్రపంచమంతా హర్షించింది. ఇప్పుడు వారు శాంతిపర్వం ప్రకటించవలసి ఉన్నది. దీనికి నేపాల్ ప్రతిని పరిశీలించవలసిన అవసరం వచ్చింది. పరిషత్తుండితులు సంస్థానంలోకి వచ్చి భారతప్రతిని పరిశీలించడానికి సంస్థానప్రభుత్వం అనుమతించినందువల్ల పరిషత్తుండితులు డా॥ ఎన్. కె. బేల్వాల్కర్ గారు తమ సహచరులతో త్వరలోనే నేపాల్ వెళ్లనున్నారు. తమ పరిశోధన సాగించడానికి ఈ ప్రతికి చాయాచిత్ర ప్రతి ఒకటి తీసుకోవలసి ఉన్నది. దీనికి దాదాపు రూ. 5000 లు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేశారు. ఈమాత్రం ద్రవ్య సహాయం లభించడంతోనే బేల్వాల్కర్ గారు నేపాల్ వెళ్తారు.

ఈ మహాభారతముద్రణకు ప్రధాన సంపాదకులుగా నున్న బేల్వాల్కర్ గారు ఈ మహాభారత

హాసంలో శాంతిపర్వ నిర్ణయమే చాలా కష్టమైనదని అంటున్నారు. శాంతిపర్వానికి దేశంలోని ప్రముఖరాజకీయ పరిణామాలకూ వీధి సంబంధం ఉంటూరు ఉంటుందని భారతీయులు విశ్వసిస్తూ ఉంటారే. తదనుగుణంగానే భారతదేశం స్వతంత్రప్రతిపత్తి నందుకొన్న 1947 ఆగష్టు 15 వ తేదీనే బేల్వాల్కర్ గారు స్వయంగా శాంతిపర్వపరిశోధన ప్రారంభించడం తలపించింది. ప్రాచ్యులలోని జాతీయపుస్తక భాండాగారంలో ఉన్న 'శారదా' ప్రతికి చాయాచిత్రప్రతి లభించినందువల్ల ఈకృషి ఆనాడు ప్రారంభించడానికి వీలయింది. ఈ ప్రతి తెప్పించడంకోసం బొంబై ప్రభుత్వం రూ. 1500 లు ప్రత్యేకంగా మంజూరు చేసింది.

ఈ వారంలో జరిగిన పరిషద్వార్షికోత్సవ సందర్భంలో భారతప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ పరిషత్తుభ్యులకు సందేశమిస్తూ వారు చేస్తున్న మహత్తర కృషిని అభినందించి శాంతిపర్వ ప్రకటనకు తమ ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా విరాళమిస్తుందని వాగ్దానం చేశారు. మహాత్మాగాంధీ, శ్రీ అరవిందభూష్, సర్దార్ పటేల్ మొదలైన మహనీయులకూ ఈ మహోత్సవానికి సందేశాలు పంపి వీరు చేస్తున్న కృషికి సంపూర్ణ విజయం లభించాలని ఆశీర్వాదించారు.

ఈ వార్షికమహోత్సవంలో పరిషత్తువారు భీష్మపర్వం ప్రకటించారు. ఈ సంపుటి వెలువడడానికి 12 ఏళ్ల కృషి జరిగింది. దాదాపు వెయ్యిపేజీలున్న ఈ సంపుటిలో అమూల్యమైన భగవద్గీత గూడా ఉన్నది.

వీరు ప్రకటించిన సంపుటల సభినందిస్తూ అరవింద భూష్ గారు ఇలా అన్నారు:

“మహాభారత ముద్రణ లన్నింటిలోనూ ఇది ఉత్తమోత్తమమైనది. ఈ ముద్రణ పరిషత్తువారికి భారతీయ పాండితి విశేషానికి గూడా అనంతమైన కీర్తిప్రతిష్ఠలు తెగలదు.”

ఇది ఒక కథల సంపుటి. హైదరాబాదు మొదలైన స్వదేశ సంస్థానాలలో జరుగుతున్న ప్రజాపోరాటం ఘట్టాలవీటిలోని కథావస్తువు. 'గెలుపు మనదే' అనేది ఈ పుస్తకంలోని మొదటి కథ. రమణరావు అనే ప్రణయకవి ఊహాప్రకటనలో విహారంచేస్తూ స్వాతంత్ర్య సమరంలో రక్తము ధారపోస్తున్న ప్రజాప్రవాహంలో కలిసి పోయి కళ్లు తెరుస్తాడు. విలాసవంతమైన ఊహాగానానికి స్వస్తి చెప్పి వికాస చైతన్య పూరితమైన జయజయధ్వనులలో తనకంతాన్ని గూడ సమ్మర్శించేస్తాడు. దాదాపు ఇదే శోక జిల్లో ఉంటుంది 'కవి దరిద్రుడు' అనే ఇంకొక కథ. తక్కిన కథలు చాలవరకు సంస్థానాలలో ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజలను బాధపెట్టే హింసాకాండను వర్ణించుతవి. ఇవిగాక అబ్బాస్ వ్రాసిన ఇంగ్లీషు కథకు అనువాదమయిన 'వియ్యం గింజలు' అనే కథగూడ దీనిలో చేర్చబడది. దీనికి బదులు మరి ఒక స్వంత కథనే ఉంచినట్లయితే బాగుండేది. 'గూండాలరాజు' అనే హిందూ మహామృదీయ అంతః కలహాల సన్నివేశం మిగతాకథలకంటే వాచ్చుస్థానాని అందుకున్నదని చెప్పవచ్చును. చిన్న కథల రచన అందరికీ నులభంగా లాంగేడికాదు. దాని తెక్నిక్ ను అవగతం చేసికొన్నవారు చాల కొద్దిమంది మాత్రమే ఉన్నారు. ప్రథమ ప్రయత్నమైనా రచయిత కొంతవరకు కృషిచేసినట్లే కనిపిస్తుంది.

“రవి”

దేవీగానసుధ

ఓగిరాల వీరరాఘవకర్క, రైలపేట, రేపల్లె, గుంటూరు జిల్లా. వెల 2-0-0.

బ్రహ్మశ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవ కర్క గారు శ్రీదేవీగానసుధను పుస్తకరూపముగా ముద్రించి దానురాలి కొనగిరి, దాని పాడియు చూపించిరి. నిజముగా వీరి రచన, పదముల గూర్చి యుండు తెలి, సంతనాయ స్వరకల్పనలే వాదస్వరూపిణీయగు శ్రీగాయత్రి అనుగ్రహపాత్రులగుటకు సాక్షి. మరియు స్వార్థపరులై క్రమం తులకు ఈ దిగ్వివాదమందిరిని కృతిరూపముగా సమర్పించక సంగీతబోధనాచార్యులైన శ్రీ వాగ్గేయకారరత్న బ్రహ్మశ్రీ హరినాగభూషణంగారి సాక్షాత్ పరమేశ్వరి శీతిగా కృతి ముద్రించటయే వీరి నిజమైన గురుభక్తికి సాక్షి.

కవిత్వమన 'నెట్టివో' సాహిత్యమనగ 'వేదా' తెలియని వీరు గానవిద్యాభిరంగులు సాహిత్య పరలుగూడ మెచ్చుకొన గానభజననుగా నము కలిగియుండుట సీతావర, సంగీతజ్ఞానము, భావనాయవలెరాయను శ్రీ సుధుర త్యాగ రాజన్యామలవారి ఉపనివత్సరమైన కీర్తన సారకమయ్యెనని అనుయారహితులైన విజ్ఞు ద్భక్తిగాయకమణులకు దోచకపోదు అనుట వా అభిప్రాయము. మరియొక మనవి: వీరు లక్ష్మీనాథులకు పాత్రులు కాకపోయినను ధ్యేయంతో దేవిని సర్వశ్రమముల కోర్చి నమ్మి పొందియున్నాడు. వీరికి 'పత్రం పుష్పం ఫలంతోయో' అనునటుల ఏమి సమర్పించినను శ్రీకామేశ్వరీ దేవి ఆనందించి సత్పాత్రఫలమహిమను కట్టాడించి భక్తల ఇష్టారీతి సొసగును.

బెంగుళూరు. నాగరత్నం.

గ్రంథస్వీకారము.

పద్మపూర్ణామము
నాటకము. శ్రీ తాడేపల్లి సాంబశాస్త్రి శాస్త్రిగారి రచన. వెంకట్రామా అండ్ కో., బెజవాడ. వెల 1-12-0.

మన్యంలో
రచన—శ్రీ నావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. వెల పావలా.

కుందమాల
శ్రీ బులుసు వెంకటేశ్వర్లు బి. ఎ., రాజురావుపేట కాకినాడ వెల 2-0-0. (డిప్లొమెట్ సంస్కృతకృతి కాండ్రీకృతి.

చైత్ర పూర్ణిమ
నవల. శ్రీ గరిమెళ్ళ సత్యగోదావరికర్క. ప్రకాశకులు శ్రీ అంబికాబ్రదర్లు, మైలూరు, మద్రాసు. వెల 4-2-0.



బొంబాయి రాష్ట్ర సూతనగర్నరు సర్ మహారాజసింగ్ గారు జనవరి 6 వ తేదీ అధికారం స్వీకరించిన నాడు సైనిక విన్యాసముల పరిశీలున్నారు.

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

తెన్నైయి అప్పుడప్పుట లభించును. కాన నట్టివి కొనుగోతుక కలవారు అక్కడ కూడుదురు. కష్ట సాధ్యములగు సాధనాదులు లేకయే సులభముగా మహాఫలములు పొందవచ్చునని పెద్దల మనుజులు ప్రచురించుచుండగా అలసులగు సామాన్య జను లాఘవత్వవచ్చే నీ యుత్సవములకు వచ్చుటలో నాశ్చర్యమేమి! అందును వినోదము కలిగించుచు పుణ్యసంపాదన చేయు సులభసాధన లీ యుత్సవములు! జనహృదయ మవగతము చేసి కొనిన వారు జాడుశ!

బుద్ధాత్మకములకు వెళ్ళువారిని ప్రధానముగా నాకర్షించునవి ప్రభలు. వీవుల పై న ను బండ్ల మీదనే కావు అవి వెళ్ళునది; నావలమీదకూడ వవి వెళ్ళుచుండును. సమున్నతములగు నా ప్రభల దర్శనము చూపరుల మనోనేత్రమున చిరకాలము మరపురాక నాటుకొనిపోవును.

ఈ సంవత్సరము భ్రమరకోట్య సమీప గ్రామములవారు నావలపై గొంపోవుటకు సమున్నతముగ ప్రభలు ఆయత్నపరచిరి. అంత పెద్ద ప్రభలు పైకెత్తినప్పుడు ఆ నావలు తలక్రిందులై పడిపోక యెట్లుండునో ఊహింప సాధ్యము కావండను. అవి పెద్దనావలపై తెరచావలపై గెత్తుటకు దింపుటకు ననువుగా నేర్పరపబడెను. అవి యద్భుతముగ వర్ణములతో చిత్రింపబడి యున్నవి. కాని యా ప్రభలు పైకెత్తుట కష్ట సాధ్యమైనందున తరచుగా నావలపై పండుకొన జెట్టియే యుండెను. అట్టి ప్రభలున్న నావ లనేకము ఇంద్రవిహారమున కుత్సవమునకు వచ్చినవి.

జాడల యుత్సవము లతిమనోజ్ఞములు. చిత్ర కారులు, శిల్పిలు, రంగులు వేయువారు, వస్త్రములు వేయువారు, మరియు నెన్నోవిధములగు చికిరిపనివాండ్లు జాడభిమానులు. అందుచే వా యుత్సవముల కోభ బహుముఖముల ప్రకాశించుచుండెను. భూలోకములోవలె కేవల దేవేంద్రవైభవము ఇంద్రవిహారమున కుత్సవము చూడవచ్చినవారు తిలకింపగలుగుచుండిరి.

ఈ రాత్రి కంత కోత్సవము! కాక్యగౌత ముడు విరక్తుడై వెడలిపోవ నిశ్చయించెను. ఆనాడే యతని ప్రియపత్ని యశోధరాదేవి ప్రథమ పుత్రుని ప్రసవించెనను వార్త వచ్చెను. మరియు రాహులము—సంకెల—పుట్టిన దని యుపలికెను. ఆ రాత్రియే యశోధరను

హులుని తండ్రి శుద్ధోదనుని రాజ్యమును విశ్వ ర్యమును సమస్తమును వదలి లోకోద్దరజార్ణము ప్రయాణమయ్యెను. అతని సారథి ధన్యు డొక్కడె యతని గొంతదూర మనుసరించెను.

గౌతమునికి ప్రేమపాత్రులగు నశ్వము కంఠ కము. ఆ కంఠకము నెక్కియే ఆతడు కపిలవస్తు నగరము దాటిపోయెను. చాల దవ్వుపోయినంత తనకు ప్రేమపాత్రులందరు నవ్వుడు ముఖ నిద్రలో మునిగియున్న కపిలవస్తు నగరమును కడసారి చూడవలెనని వాంఛ కలిగెను. వెంటనే గౌతముడు కంఠకాశ్వము నొక్కసారి వెనుకకు మళ్ళించి దూరమున వెన్నెలలో కనుపడుచున్న కపిలవస్తునగరమును కన్నులపండువుగా గాంచెను. అదియే కంఠకనివర్తనము, కంటకనివర్తనము, కంఠకనివర్తనము నని బహునామములతో జాడ్యులనేక కాశ్వములు వ్రాసిరి, పాటలు రచించిరి, చిత్రములు చిత్రించిరి.

కంతకోత్సవమునకు కీలుగుర్రము నుపయోగించుదురు. ఇంద్రవిహారమున నుపయోగించు నా యశ్వవిగ్రహము మహోన్నతమైనది. దానిపై రంగులు ఆకర్షకముగా నున్నవి. నాలుగు యక్ష విగ్రహములు ఆ అశ్వపాదములు పూనియున్నవి. గౌతమాశ్వము పదధ్వనిచే జనములు మేల్కొన కుండజేయుట కానాడు నలుగురు యక్షులు కంఠకపాదములు తమ చేతులపై వహించిరిని జాడ్యభలు వర్ణించుచున్నవి.

ఇంద్రవిహారమునుండి యొక్క కోశము దూరము ఉత్తరముగా ఇంద్రావతీనదీతీరము ననుసరించియున్న రాజమార్గముపై నావాహ నము నూరేగింతురు. ఆ యశ్వముపై బుద్ధుని యుత్సవ విగ్రహమును ప్రక్కను నిలిచిన ధన్యుని విగ్రహము కలవు. ఆ సమయమున జన సమూహములు భూమిమీదను నదిపై పడవల మీదను కోలాహలము చేసికొనుచు ఆవాహన మును వెంటించును. గమ్యస్థానము చేరినతరువాత నొక్కసారి యంత్రనియంత్రితమై యా యశ్వవిగ్రహము వెనుకకు మరలును.

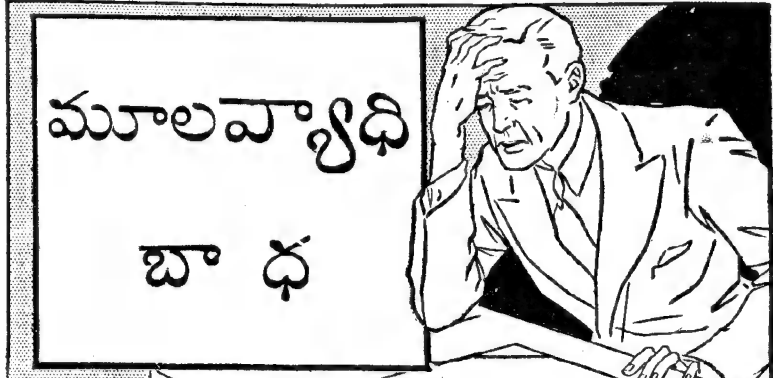
అప్పుడా యుత్సవ జనములు చేయు సందడి కంతముండదు. భక్తులావేశముతో కేకలు వేయుదురు. కొందరు పాటలు పాడుదురు. మరి కొందరు స్తోత్రములు చేయుదురు. పలవురకు కన్నులవెంట నేకధారగా బాష్పజలములు ప్రవహించును. కన్నులయెగుట గౌతముని వినిర్తమ నము మరల చూచినట్లే వారు భావించి యా భావావేశ మనుభవింతురు. సమస్త వాద్యము లొక్కపెట్టున మ్రోగును. ఆ సంఖ్యా కములుగా కొబ్బరి కాయలు అవకాశ మున్నయెడ నెల్ల—త్రైకిల శిరస్సులపై నయినను—పగుల గొట్టగలిగెను. కర్పూర హారతులు వెలిగింతురు. సుగంధపూపముల నెల్లడ వాసింపజేయుదురు. జయఘోషలు చేయుచు గంతులువేయుదురు. కంతకనివర్తనోత్సవము

చూచినవారికిని ఆ కథ భక్తితో వినివారికిని మరల జన్మముండదు; రాజులకు పరాజయ ముండదు!

అశ్వ మట్లు వెనుదిరిగి జనుల యావేశ మడగు వరకు గొంతకాల మట్లే యుండును. అపిమ్మట మరల యంత్రప్రేరేతమై అశ్వము ముందుకు తిరుగును. ఊరేగింపు నాలుగడుగులు ముందుకు సాగి ప్రదక్షిణముగా మరియొకమార్గమున ఇంద్ర విహారము చేరుకొనును.

ప్రతిసంవత్సరము జరుగు విధముననే ఈనాడు గూడ కంతకనివర్తనోత్సవము జరిగెను. ఎప్పటి ప్రకారమే ఆయుత్సవము గమ్య స్థానము చేరెను. ఎప్పటిప్రకారమే పడవలు, జనము, ప్రభలతో కోలాహలముగా దాని సమగమించెను. కంతక నివర్తనము దర్శించి భక్తులావేశము పొందిరి. అనేకవాద్యముల ధ్వని మిన్నముట్టి యబ్బి పొంగివచ్చిన దనిపించెను. భక్తితోడ కొందరును, నేవించిన మద్యాతిశయముచే కొందరును పరవశులైరి.

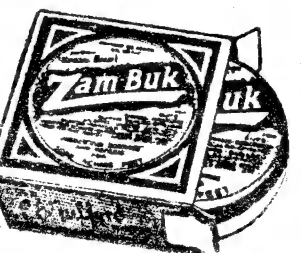
భ్రమరకోట్యపరిసరముల నుండి వచ్చిన నావలపుభలతో నా యుత్సవము ననుగమించెను. ఉత్సవము వీరోధాహముతో దిక్కులు దద్దరిల్లుచుండెను. ఆ సమయములో నేలనోగాని యా నావలాగక ముందుకు సాగిపోయెను. అది గమనించువా రెవరు!



జొంబక్ వల్ల అంతమైనది.

ఓమధీ సంబంధమైన ఈ జొంబక్ తెలము వివనివారకమైనది. ఉపశమన కారి. ఇది నరముల వాపును పోగొట్టి, రక్తస్రావము నాపి, దెబ్బతిన్న పొరలను, ప్రమాదకరములు గాకుండ కాపాడి, ముఖముగా నయమొనర్చును. శస్త్రచికిత్స తప్పదనుకొన్నచోట్ల జొంబక్ విజయవంతముగ పనిచేసినది. సకల చర్మరోగములు, పురిషిడికాయలు, దెబ్బలు, పురుగుకాట్లు, ఎగ్గిమా, మొలగజ్జి, కాతిపుళ్లు మున్నగు వానికన్నిటికి జగద్విఖ్యాతముగ నావధము.

జొంబక్ వాడండి.



Zam-Buk

ప్రపంచఖ్యాతిగాంచిన మూలికలతైలము. ఇందులో జంతువులక్రవ్యులేదని గ్యారంటీయివ్వబడినది.

విజయము: మెసర్యు దాదా అండ్ కంపెనీ, నైనియపునాయక్ వీధి, పి. టి. మద్రాసు.

(22-వ పేజీ చూడుడు)

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

తూర్పు బెంగాల్ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి

ప్రయత్నాలు

బెంగాల్ లోని పరిశ్రమలన్నియు కలకత్తా నగర పరిసరములలోనే కేంద్రీకృతమై వున్నవి. కలకత్తా నగరము పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రములో జేరిపోవుటవలన, పారిశ్రామికముగా అభివృద్ధి జెగదిన ప్రాంతమంతయు పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రములోనే వుండిపోయినది. తూర్పు బెంగాల్ రాష్ట్రములోని భూములు పారవంతమైనవి. భారతదేశంలో ఉత్పత్తియగు జనపనార దాదాపు 90 వంతులు తూర్పు బెంగాల్ లోనే ఉత్పత్తియగును. పరిపంటకు కూడ తూర్పు బెంగాల్ ప్రసిద్ధి జెందినదే. కాని పరిశ్రమలు మాత్రము ఈ రాష్ట్రములో ఏ మాత్రము అభివృద్ధి జెందలేదు. అందువలన ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తమ ప్రాంతములో పారిశ్రామికాభివృద్ధి పట్ల అత్యంత శ్రద్ధ వహించుచున్నది.

తూర్పు బెంగాల్ లో స్థాపించిన కౌన్సిలు గల పరిశ్రమల జాబితాను, ముడిపదార్థముల వివరాలను తెలియపరచునూ, పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు పూనుకునేవారికి సహాయపడుటకు ఒక 'పారిశ్రామిక సలహాసంఘ' ఈమధ్యనే ఏర్పరచబడినది. రాష్ట్రములోని పరిశ్రమల ఉత్పత్తి, ముడిపదార్థములు, ఇతర పంటల ఉత్పత్తి, రాష్ట్ర ఆర్థిక, సామాజిక స్థితిగతులను గురించి ఈ సంఘ వివరములు సేకరించి, ప్రచారము చేయుచుండును. పారిశ్రామిక వేత్తలు ఏయే పరిశ్రమలు నూతనముగా స్థాపించునన్నారో, ఆ పరిశ్రమలకు ఎంత విద్యుచ్ఛక్తి, నీరు, బొగ్గు, యంత్రములు, డబ్బు, కార్యకులు కావలెనో తెలిసికొనుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిశ్రమలశాఖ త్వరలోనే ఒక ప్రశ్నావళి ప్రచురించును. ఈ ప్రశ్నావళికి సమాధానములు లభించినతరువాత పిలవంతత్వరలో ఆయా పరిశ్రమలు స్థాపించుటకు కావలసిన సామగ్రి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము సరఫరా చేయును. ఢక్కా నగర సమీపమున ఒక వెయ్యి ఎకరముల భూమి కొత్త పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు ప్రశ్నోకంపబడినది. ఈ ప్రాంతములో రోడ్లు, విద్యుచ్ఛక్తి, నీరు, మొదలగు సౌకర్యములు ఏర్పాటుచేసి, పారిశ్రామిక వేత్తలకు కొత్త పరిశ్రమలకు కావలసిన భూమి, సక్రమమైన ధరలకు అమ్ముతారు.

కొత్త పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు పారిశ్రామిక వేత్తలు ఏమాత్రము సంకోచించినా ప్రభుత్వమే పరిశ్రమలను స్థాపిస్తుంది. వ్యక్తులకు మార్గదర్శకముగాను, ప్రోత్సాహకరముగాను వుండుటకు చాలవోట్ల చిన్న చిన్న విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రములు స్థాపించి, పరిశ్రమలకు చౌకగా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవలెనని నిర్ణయింపబడినది. ఈ చిన్న చిన్న విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రములకు కావలసిన యంత్ర సామగ్రి ఇంతవరకు దిగుమతి కాలేదు. తూర్పు బెంగాల్ లో ఉత్పత్తియగు జనపనారను ఉపయోగించుటకు జనపనార మిల్లులు తూర్పు బెంగాల్ లోనే స్థాపించవలెనని కూడ ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. అందుకొరకు, ఇతరులకు మార్గదర్శిగా నుండుటకు రెండు జనపనారమిల్లులు ప్రభుత్వమే త్వరలో ఏర్పాటు చేయనున్నది. కొన్ని పంచదార మిల్లులు, బటలమిల్లులు, జలపాత - విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రము స్థాపించుటకు అవసరమైన యంత్ర సామగ్రికి ఆర్డర్లు యివ్వబడినది.

నెరసిన వెంట్రుకల బేషదము

రంగు వూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిదో, డబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొంచమైయుండిన రూ 2-8-0; మధ్యరకమైయుండిన రూ 3-8-0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0.

గమనింపు:- ఇది మొదట కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు బేషదము.

Bharat Kalyan Aushadhalaya.
P. O. Raniganj. (Burdwan)

తూర్పు బెంగాల్ నుండి పశ్చిమ బెంగాలుకు ఎగుమతి యగుచున్న జనపనారపై పాకిస్థాన్ ప్రభుత్వం పన్ను విధించుటచే, అందుకు ప్రతికార చర్యగా భారత ప్రభుత్వం పశ్చిమ బెంగాల్ నుండి తూర్పు బెంగాలుకు ఎగుమతి యగుచున్న వస్తువులపై పన్నులు విధించటము, నిషేధములను జరపటము జరిగినది. అదియుగాక, కలకత్తా కంపెనీలు కొన్ని తూర్పు బెంగాల్ వారికి వస్తువులు, యంత్రములు అమ్ముటకు యిష్టపడుట లేదు. అందువలన తూర్పు బెంగాల్ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి అటంకము లేర్పడుచున్నది. యంత్రములు, రాకెసి బొగ్గు తూర్పు బెంగాల్ లో చాల కరువుగా నున్నవి. ప్రస్తుతం తూర్పు బెంగాల్ దిగుమతులన్నియు కలకత్తాకే వుద్దారానే వెళ్లుచున్నవి. చిట్టాంగ్ ను రేవుపట్టణంగా అభివృద్ధిచేసి, పశ్చిమ బెంగాల్ అటంకములను తప్పించుకొనవలెనని కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వము భావించుచున్నది.

రమ్యలో కొత్త పట్టణములు

రమ్యలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వ మేప్పుడి సీరపడిన తరువాత, 1928 వ సం. నుండి పంచవర్ష ప్రణాళికల ద్వారా దేశము అగ్రికల్చరముగాను, పారిశ్రామికముగాను మిక్కిలి అభివృద్ధి చెందినది. 1928 వ సం. తరువాత, కొత్తగా పరిశ్రమలు స్థాపించబడుటచే ఫుట్టి, పెద్దపైన పారిశ్రామిక పట్టణములు రమ్యలో ఈనాడు దాదాపు 600 వున్నవి. ఒక్కొక్క ప్రదేశములోని ముడి సరకును వినియోగించుటకు పరిశ్రమలు స్థాపించుటకు అచ్చటికి రాకపోకల సౌకర్యములు కల్పించి పట్టణములు నిర్మించటం సోవియట్ ప్రభుత్వమునకు, ప్రజలకు పరిపాటి అయినది. ఇదివరకు మానవ నివాసయోగ్యముగా లేని వైదీరీయాలోను, ఆర్మీ నియా, జారియా రాష్ట్రములలోని పర్యవ్రేణులలోను, యూరల్ పర్యవ్రేణుల మధ్యకూడ ఈనాడు పెద్ద పెద్ద నగరములు కలకలలాడుతున్నవి. ఈ పట్టణముల నిర్మాణము కొరకు కొన్ని వేల మైళ్లు రైలు మార్గము నిర్మింప బడినది. కొన్ని వందల నదులు రాకపోకలకు అనువుగా నుండు నట్లు మరమ్మత్తు చేయబడినవి. అనేక విమానాశ్రయములు ఏర్పరచబడి, విమాన సర్వీసులు ఏర్పాటు చేయబడినవి.

కాజల్ స్టాల్ లో కారగాండాపట్టణం బొగ్గుగనులకు, పెట్రోల పరిశ్రమకు కేంద్రము.

ఈపట్టణం జనాభా 1939 వ సం. లో 1,65,900 ఈపట్టణం నిర్మించటానికి మొదటగా వచ్చిన కమ్యూనిస్టు స్వచ్ఛందసేవకులు, ఈ ఎడారిలోనికి ఒంటెలమీద, గుర్రాలమీద, వచ్చారు. కాని ఈనాడు కారగాండాపట్టణంనుండి విమాన సర్వీసులు ఇతర ముఖ్య పట్టణాల న్నిటికి వున్నవి. ఈ పట్టణానికి రైలుమార్గం కూడా వేశారు.

దూరప్రాచ్యంలో, రమ్య భూభాగంలో ముఖ్యమైన పారిశ్రామిక నగరం కోమోమల్ స్టాల్. ఈపట్టణం ఆమూర్ నది ఒడ్డున వున్నది. ఇక్కడికి మొదటగా వచ్చిన పరిశోధకులు దట్టమైన అడవులలో గుండా త్రోవ చేసుకొని వచ్చారు. ఇప్పుడా పట్టణం ఒడల నిర్మాణానికి, యంత్రసామగ్రి ఉత్పత్తికి దూరప్రాచ్యంలో అతిముఖ్యమైన కేంద్రం.

యూరల్ పర్యవ్రేణులలో, నిర్మాణమ్య మైపుండే ప్రాంతాలలో, పంచవర్ష ప్రణాళికలు అమలులోనికి వచ్చినతరువాత 50 పెద్దనగరములు, అనేక చిన్న చిన్న పట్టణములు నిర్మించబడినవి. ఇప్పుడు అతిముఖ్యమైన నగరములుగా పరిగణించబడుతున్న పెర్మ్ లోవ్ స్క, మాలటావ్, ఖెల్మిన్ స్క, మాగ్నిటోగ్ స్క పట్టణములు ఈ తరములో నిర్మించబడినవే. మాగ్నిటోగ్ స్క పట్టణం మాగ్నిట్ పర్యవ్రేణుల సమీపాన వున్నది. ఇక్కడికి మొదట వచ్చిన పరిశోధకులు 1929 వ సం. లో కాలి నడకన వచ్చి, కొన్నాళ్ళు గుడారాలలోను, నేల బారియల్ లోను నివసించారు. తరువాత మూడేండ్లకల్లా అక్కడ ఒక ఫ్యాక్టరీ స్థాపించారు. రమ్యపై జర్మనీ దండెత్తినప్పుడాటికే అపట్టణంలో 28 ఇనుము, ఉక్కు కర్మాగారాలు పనిచేస్తున్నవి. యుద్ధంలో రమ్య ఉపయోగించిన టాంకులు, గుపాకులు, మందుగుండు ఈ పట్టణంలోనే ఎక్కువగా తయారైనవి. ఈ పట్టణం జనసంఖ్య 1,49,500 అయినా ప్రపంచంలో ఇనుము, ఉక్కు పరిశ్రమ కేంద్రస్థానాలలో ఒకటిగా పరిగణింపబడుతున్నది.

జలుబుకు మందు

(17-వ పేజీ తరువాయి)

కొన్ని సరిగ్గానే తెలియ వని అమెరికన్ వైద్యులు చెబుతున్నారు. ఇక తెలియనివాటికి టీకా లేస్తామనటంకన్నా భేషజం మరేమీ ఉండదు.

ఇంతకూ చెప్పేది, జలుబు పడికం దగ్గు-పిటి పేర ప్రశ్నోకంగా వైద్యుడియ్యగల మందేమీ లేదు. పేటెంటుమందులకు పోవటం, చేతిలో డబ్బు ఖర్చయ్యేమార్గం కనబడకపోలేనే. కాదంటే, ఇక వైద్యుడు చెయ్యగల సాయం ఏపాటంటే, "రోగముని" పేరు చెప్పి విక్రాంతి తప్పకుండా తీసుకోమనటమే. కాస్త జ్వరం కనబడితే పడ కెయ్యటమే మందు. విక్రాంతి అనేది సర్వరోగాలలో ఉపకరించినట్లే ఇక్కడా పనిచేస్తుంది.

పక్షు పాతం

ప్రమాతి వైద్యుల వరాండాలో, భార్యలను లోపల చేర్చిన భర్తలు, ఆత్రంతో కూర్చుని నర్సెస్ వుండు జైటికి వస్తుండా, కబురు చెప్తుండా అని ఎదురు చూస్తున్నారు.

ఇంతలో నర్సు జైటికివచ్చి చీరు నవ్వుతో, ఒకాయన్ను పిల్చి "మీరు చక్కని అబ్బాయి పుట్టాడు" అని చెప్పింది. పక్కనున్నాయన చిట్టుబుస్సులాడుతూ లేచి "ఏమిటి! అన్యాయం, ఆయనకంటే నేను మూడు గంటల ముందరొచ్చాను. ప్రభుత్వం వైద్యులలో కూడా పక్షుపాతాలేనా?" అంటూ నర్సు మీద ఉరిమాడు.

భర్తపై అవిశ్వాసం

ఒక అమెరికన్ యువతి భర్తపై విడాకులకు వ్యాజ్యం వేసేందుకు ప్లీడరు దగ్గర కల్పింది. విడాకులు కోరటానికి కారణాలు ఏం చూపిస్తానని ప్లీడరు అడిగాడు. తన భర్త కీలం నమ్మటానికి పిలు లేదని కారణం చెప్పింది.

"మరి బుజువేమేనా ఉందా" అని ప్లీడర్ అడిగాడు. "బుజు వేమిటండి! మొన్న నాకు పుట్టిన బిడ్డ అతని బిడ్డ బెనో, కాదో నాకే నమ్మకం లేదాయెను? ఇంకా బుజువేం కావాల్సి?" "టూ" పత్రికనుండి.



సుప్రసిద్ధ దర్శకుడు శాంతారాం, గౌ. శ్రీ గోపాలరెడ్డిగార్లు తెజవాడ వచ్చిన సందర్భములో, తెజవాడ పౌరులు యిచ్చిన సన్మానము.

నారాయణ బట్ట

(20-వ పేజీ తరువాయి)

జిల్లెలు వివరగలరు? వివరము వాని యగ్ని మార్గమున జ్వలించుచున్నా? అని వింధ్య వాసిని వచించెను.

“రాజపుత్రిక పత్ని నది సమంజసముగా నున్నది. శత్రువుల ప్రయోగించుటకయి తుండ దా గ్రహము. అయిన ‘ప్రయోజనము నుద్దేశించుచు మందుడుగూడ ప్రవర్తించు’ యభిప్రాయము పట్టుదురుగా! వారు ఏ ప్రయోజనము నుద్దేశించుచున్నారో మన మెరుగ వలసి యున్నది” అని వృద్ధామాత్యుడు పల్కెను.

ఎవరును ఏమియు మాట్లాడుకుంటుంటే గమనించి రాజపుత్రిక యది పారిపోవుప్రయత్నమే యని నిశ్చయించెను. కాని అనుభవజ్ఞుల కది సమ్యక్తముగా నుండలేదు. ఆ రహస్యభయం రాజమువరకు జరుగుచునే యుండెను.

ఆ సభ జరుగుచుండగానే దుర్గమునకు పశ్చిమ భాగమునుండి యేదో వింత శబ్దము వినిపయ్యెను. ఆ శబ్దము నేల యందునువలె దడదడమనినట్లు న్నున్నది. ధారావరుడు భటుని బిలిపించి యడుగగా నతడు పోయి వచ్చి యంద్రవిహారమున కంట కొత్తమునకు వచ్చిన నావల ప్రభలతో కొన్ని అట్లు సాగిపోవుచున్న వని నివేదించెను.

ప్రభలతో నావల యుద్ధసమయమున కొల గోడ ప్రక్కనుండి పోవుట యేమి? నావలకు నడువకుండ నిషేధమైనచో వెంటనే యా నావల నావికలను బంధించి తెచ్చుటకు దండనాథుని నొకని నాజ్ఞాపించి ధారావరుడు వెళ్ళెను.

ఆ దండనాథుడు వెళ్ళునపుటికే అచ్చట కాళ్ళున్న సైనికులు కలవరపడుచు నావికలపై జాణములు ప్రయోగించుచు నిరోధింపయత్నించు చుండిరి. కొందరు భటులు రహస్యమార్గముల నదిమిదికి బోయి యా నావలను ముందుకు సాగ నీయకుండ నరికట్టుటకు యత్నించుచుండిరి. ఆ నావల గజగ మనముతో సాగుచునే యుండెను.

నాయువు సుంభించిపోయెను. ఆ నావలపై ప్రభలు పైకి లేచెను. ఆ ప్రభలు సామాన్య ప్రభలుకావు. రెండు నావలపై ప్రభ లొకచోట చేరుగనే రెండును కలసి గోపురాకార మేర్పడును. ఆ గోపురములు కొల గోడల కంటె పెత్తుగా నుండెను. ఆ ప్రభల మధ్య భాగము నుండి వేగిపీరులు పైకి వచ్చి కొల గోడమిదికి ముఖముగా చేరుచుండిరి. అందుకు బురుజులకు నోరముగా నున్న ప్రవేశములు ఉపయోగించు చుండిరి.

ఆ సమయముననే యావరాజు స్కంధావార ముఖ్యము సీరవమయ్యను నిర్బిదముగా నుండె చో యస్తంభము దగుచున్న చంద్ర కాంతిలో కొన వచ్చుచుండెను. స్కంధావారము వెనుక వైపున కడలుచున్న సైనికులు పశ్చిమమునకును ఉత్తరమునకును ఇంద్రావతీ నదీ తీరమునకు క్షిప్రగతుల నడచుచు కొత్త విధముగా క్రమ్ము చుండిరి.

కొలలో రహస్యలోచనము సాగుచునే యుండెను. నావికుల సాహసము నరికట్టి వారిని

శిక్షించుటకు బోయిన దండనాథుడు రాజాజ్ఞలు నిర్వర్తించి యెంతకును తిరిగిరాలేదు. ఇంతలో నొక్కసారిగా కొల తూర్పు ద్వారము నొద్ద మహాకొలహలము ప్రారంభించెను. సాయం త్రము సన్నగిల్లిన వేగి సైనికుల యుత్సాహము నిశాచరులకు వలె నా రాత్రివేళ నొక్కసారిగా శత్రుగుణముగా విజృంభించినట్లు తోచెను. ఒక్క మృతిగా ఎన్నియో గజములు తూర్పు గోపుర ద్వారమును తాకిన తాకుడు చప్పుడకు కొల యంతయు దద్దరిల్లి ప్రతిధ్వనించెను. ఈమారు వేగి గజములే తాకుచుండెను.

ఏమిటి సాహసము! ఎక్కువ సైన్యములు వచ్చినవా? పారిపోవుటకు ముందు బెదిరించుట కీ ప్రయత్నము చేయుచుండిరా?

చక్రకొట్టము ఉత్తరమునను పశ్చిమమునను దుర్భేద్యమైనది. అటు ప్రాకారము ఉన్నత మును బలిమమును వివరి. దాని ప్రక్కనే త్రవ్వని యగడగా ఇంద్రావతీనది ప్రవహించుచున్నది. ఎవరైనను అటునుండి కొలగోడ లెగత్రాక సాహసించినను అట్టివారిని తుడిచివేయుటకు బాలిన బల మచ్చట నున్నది.

అందుచే దుర్గరక్షకులు తూర్పుద్వారముపై పు నకే దృష్టులు నిలిపిరి. అక్కడికే సేనలను దండ నాథులును ఎక్కువగా పోయిరి. అక్కడికే రాజపుత్రికయు తండ్రి యాజ్ఞ నొంది శీఘ్రగతి నేగెను. ఆమె వచ్చినంతనే దుర్గరక్షకుల ధైర్య మతిశయించెను. రాజపుత్రిక ప్రయత్నముల ముందు వేగిపీరుల ప్రయత్నము తీవ్రంప జొచ్చెను. ఒకసారియున్న ఔధృత్యము రెండవ మారు కనపడెను. అదియును మూడవమారు తగ్గెను.

కాని యంతలో దుర్గము పశ్చిమ ప్రాకార మున కొలహల మెక్కువై పోయెను. దుర్గరక్ష కుల భటువివ్వలనాదములు ప్రబలెను. రక్షణకు రావలసిన దని యక్కడనుండి సంజ్ఞలును వార్త లును అతిశయించెను.

అక్కడ గోడమిదికి వేగిసైన్యములు నిరంతరముగా వంతెనల మీదినుండి వలె వచ్చుట కారంభించెను. ప్రభాగోపురమధ్యములనుండి వారు పుట్టుకొనివచ్చినట్లు పైకి లేచినచ్చి ప్రాకారముమిదికి సాయుధులై నడచి వచ్చుచుండిరి. ఇట్లే పలుతావుల జరుగుచుండెను. ఒక్కొక్కమా రెండురు వచ్చుచుండిరికొడ నూహింప నలవికాకుండెను. చాళుక్య సైనికుల మొదటి భాటిక నావికుల శిక్షించుటకు రహస్యలోచన సభనుండి వచ్చిన దండనాథుడు నిహతు డయ్యెను.

చాళుక్య సైన్యములు అచ్చటినుండి నెమ్మది నెమ్మదిగా దుర్గమున నన్నిదిక్కుల వ్యాపింప మొదలిడెను. గండి తెగిన యంద్రావతీనదీప్రవా హమువలెను గాలి లేగిన చెలరేగు దావానలము వలెను ఆ సైన్యము చక్రకొట్టదుర్గ మెల్లడ ప్రస రింపసాగెను. దానిని దుర్గరక్షకులెంత ప్రయత్నించినను అడ్డుకొనలేకుండిరి.

దుర్గమునకు కలిగిన యపాయము నెమ్మదిగా కొలయంతటను ప్రాకిపోయెను. తెల్లవారగనే కొల వెలుపలికిపోయి చాళుక్య సైన్యములను తాకి వెన్నాడి తరుమవలె నని యాలోచించుచున్న చక్రకొట్ట దండనాథుల యాలోచనయు భగ్నులయ్యెను. వారికందరకు నా శత్రుసైన్యములు లోపల నెట్లు ప్రవేశించుచున్నవియో కూడ గోచరము కాలేదు. ధారావరుని యంత రంగిక సభ వెంటనే మరియొక యాలోచనలోకి దిగెను.

ఆ సభలోని దండనాథులు ఒకరివెంట ఒకరు దుర్గరక్షజోషాయము లాలోచించి బయటికి వెళ్ళుచుండిరి. కాని యా మందరము విడిచి పోయిన దండనాథులు తిరిగి వచ్చుటలేదు. కొందరు వీరస్వర్గము నలంకరించిరి. మిగిలినవారు బంధితులైరి.

ధారావర్ష మహారాజుతో నాతని వృద్ధా మాత్యుడి ట్టెను:

“రాజా, ఈ ముట్టించినది శత్రులను వేగి సైన్యములే కావు. వారిలో తోడదండనాథులు

కూడ నున్నారు. వారు శత్రులను రాక్షసులు! తోడ సైన్యములు కుంతలదేశభాగములు జయించి నప్పుడు జై నవసతులు దేవాలయములేకాక గ్రామ ములే తగులబెట్టిరి. అట్లు రాక్షసకృత్యములు చేసి మహాపాతకహోతు డని బిరుదును పొందిన వారియొద్ద రణవిద్య నభ్యసించిన వీరిచేతులలో మన ప్రాణములు దక్కుట కల్ల!”

“మనమేమి చేయుట వృద్ధామాత్యముకము?” అని ధారావర్ష మహారాజు ప్రశ్నించెను.

“మహారాజా, మహారాణి గుండమహాదేవి యిప్పు డంతర్యత్ని కదా! ఆమెను వెంటనే శత్రువుల వారి బడకుండ రహస్యమార్గమున వర శూరపటణము చేర్చవలెను. అట్లు చేసినగాని సోమేశ్వర ప్రసాదమున ఫలించిన యామెగర్భము సురక్షిత మగుట కష్టము! ఆమెతో మీరును వింధ్యవాసినియు ఆత్మీయ రక్ష చేసి కొనుట నా మతము!”

ఆమాటలు విని ధారావరుడు వెంటనే యిట్ల నెనె. “నిజమేకాని నేను మాత్రము మీయందర నపాయములో విడిచి ప్రాణరక్ష చేసికొనను!”

రణభూమినుండి వృద్ధామాత్యుడు రాజపుత్రిక ను పిలిపించి సమ సము వివరించెను. ధారా వర్ష మహారాజామెతో నంతట, “తల్లీ, నీవు కూడ మీయమ్మగారి ననుగమించుట తేమును” అనెను.

ఆ మాటలకు వింధ్యవాసిని ముఖము అంత ర్గర్భితముగా రోష ము గల నిర్గుతో నెర్ర వారెను.

“తండ్రి, నన్ను తుడిచింపుడు! మీ దక్షిణ పార్శ్వము వదిలిపోవుట కిష్టము లేదు. మీ రాజ్యా పించినచో మీ యాజ్ఞ నులంఘింప వీలులేదు”

వృద్ధామాత్యుడు “తల్లీ, మహారాజాసన ములు అంతకంటె స్పష్టమగు భాషలోనుండవు!” అనెను.

“అమాత్యసింహా, మీ కొక నమస్కారము మీరు చెప్పినది నిజమే. కాని నాకు వారు మహారాజులే కాక పితృదేవులుగూడ గనుక కొంత స్వాతంత్ర్యముని వారి నర్పించుచున్నాను. వారు స్పష్టముగా నాజ్ఞాపించు వరకు నేను వారి యండనుండి యొక యడుగు ఆవలకు పోను—మహారాజా! నన్ను మీ సన్నిధానమునండి వెడలిపోమని యాజ్ఞాపింతురా?”

వింధ్యవాసిని మాటలు విని ధారావర్ష మహారాజు ఒక్కతడ మాలోచించెను. అంతట, “మహామాత్య, మీరు మహారాణిని శీఘ్రముగా నుచితముగ పరివారముతో రహస్యమార్గమున వరశూరపటణము చేర్చింపుడు!” అని వృద్ధా మాత్యుని నా పనిపై పంపివేసెను.

ఇంతలో తూర్పు గోపురద్వారముకడ ఘోర యుద్ధము జరుగుచున్న దనియు ద్వారమున కర్గళ

ములు లేవనియు, మగ్గమగ్గ ద్వారము తెరచు కొనుచు మరల నతిప్రయత్నముపాద కొలలోని వారిచే మూయబడుచు నున్నదనియు వార్త వచ్చెను. అది విని వెంటనే ధారావరుడును రాజ పుత్రికయు స్వయముగా నచ్చటికి పోయిరి.

మాడగా, వేగిసైనికుల కరదీపికలు చీమల బారులవలె కొలగోడలమీదను కొలలోపలను తుణతుణము నెక్కువలకు వ్యాపించుచు చుట్టు ముట్టుచుండెను. వారికి దుర్గభాగములన్నియు జ్ఞాతేలూర్యములుగా దోచుచుండెను. ఆ కరదీపి కల వెలుగుతో నా దుర్గము అగ్నిముట్టుకొనిన మహాపర్వతమువలె యాతముగా నెరిగిపోవుచుండెను.

వేగిసైనికుల కుత్సాహము నావేళము గలిగించుటకు భేరిపణవాది వాదిత్రములు మొరయుచు వీరరసము బెల్లి విరియ జేయుచుండెను. కాని ఆ భటుల చాలనము ఆవేళపూరితులై ఒడల్కు మరచినవారిది కాదు. ఆ సేనల నడకలో గొప్ప స్వర్యము ద్యోత మగుచుండెను. సమర్థుడగు హాళికుడు నాగలితో భూమిని కొండ్రులవేసి దున్నునట్లే యాదివిట్టి వరుసలను ఆ దుర్గమును దున్నివేయుచున్నట్లు పొడకట్టెను.

మరల మహారాజు రాజకుమారి కను, యందున్న యమాత్యులను చేరిన దండనాథులను గూడి వారికి స్థితి గతులు తెలిపి కర్తవ్యమే మని యడిగెను.

అందులో ననుభవకాలి యువ న మాత్యుడు ఈ విధముగా ననెను.

“మహారాజా, ఇట్టి స్థితిగతులలో కర్తవ్యముగా జననప్రేమ చేసికొనుట సంభావ్యము కాదు. మన విప్లవకు లొంగిపోయి యూచిక్కు తప్పించు కొనుటయే శ్రేయస్కరము!” అట్లనుచు నా యమాత్యుడు కంట తడి పెట్టెను.

మిగిలిన యమాత్యులును దండనాథులును గత్యంతరము లేదని యావరాజు సన్నిధికి రాయ బార మంపుటే యుక్త మని నివేదించిరి.

వింధ్యవాసిని తానే యా రాయబారము నడపుట కనుమతి కొరెను. రాజానుమతి నొంది, కతిపముపరివారము శ్వేతధ్వజములు ధరించి వెను వెంటరా, నిరాయుధయై వింధ్యవాసిని యావ రాజ రాజేంద్ర దేవ దర్శనార్థము స్కంధావార మునకు బయలుదేరిన.

అంతలో తూర్పు ద్వారము శత్రువశ మైనదని వార్త వచ్చెను.

“శీఘ్రముగా శోభనముగా తిరిగి రావలసినది” అని తండ్రి దీవన పొంది రాజపుత్రిక నిశ్చయ ముగా సుభయ సైనికులకు జరుగుచున్న యుద్ధమును గణింపక సాగిపోయెను. కరదీపికల వెలుగుల నామె వెంటనున్న శ్వేత ధ్వజములు కాంచి వారి నెవరు నేమియు జేయలేర.

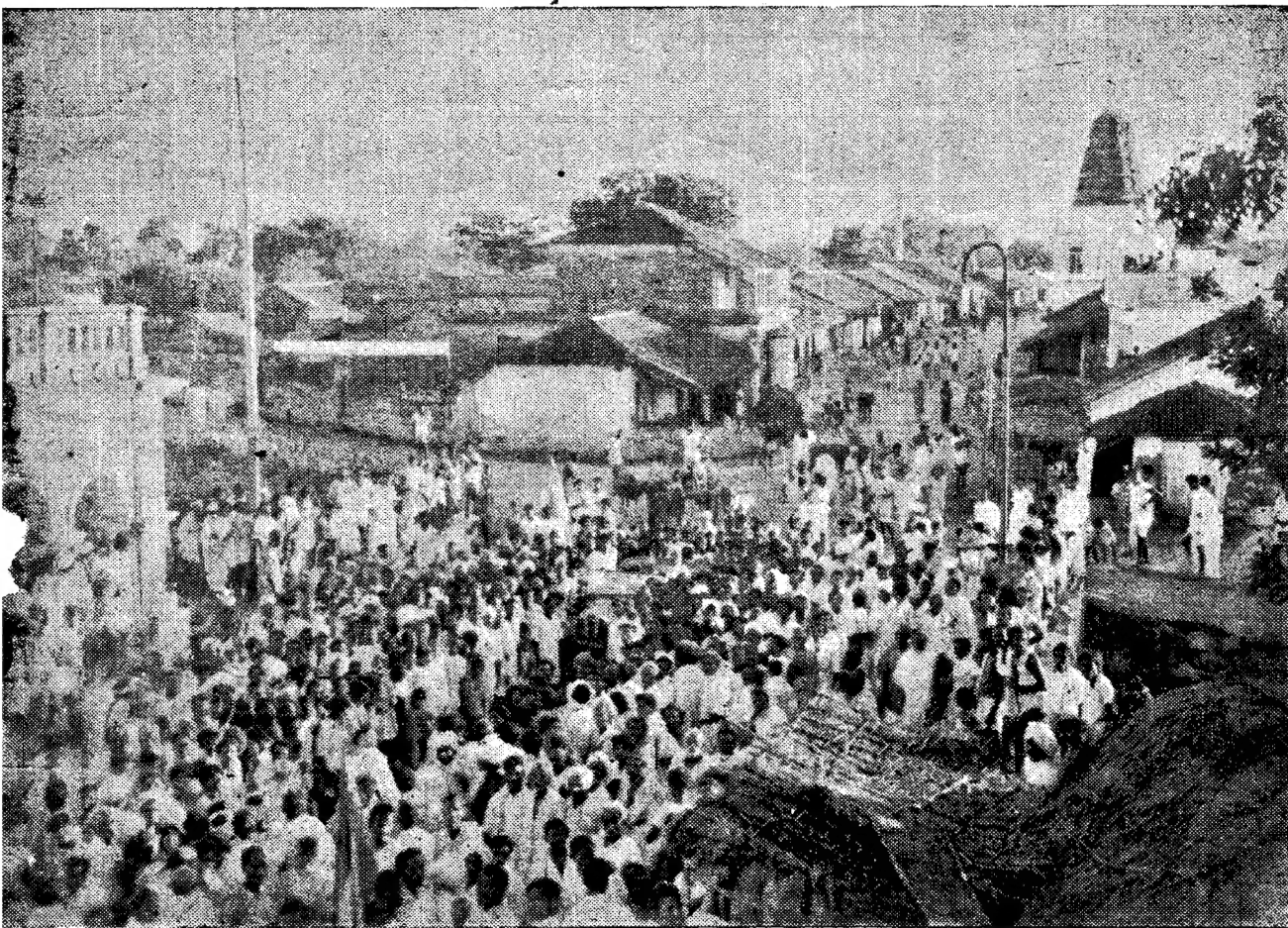
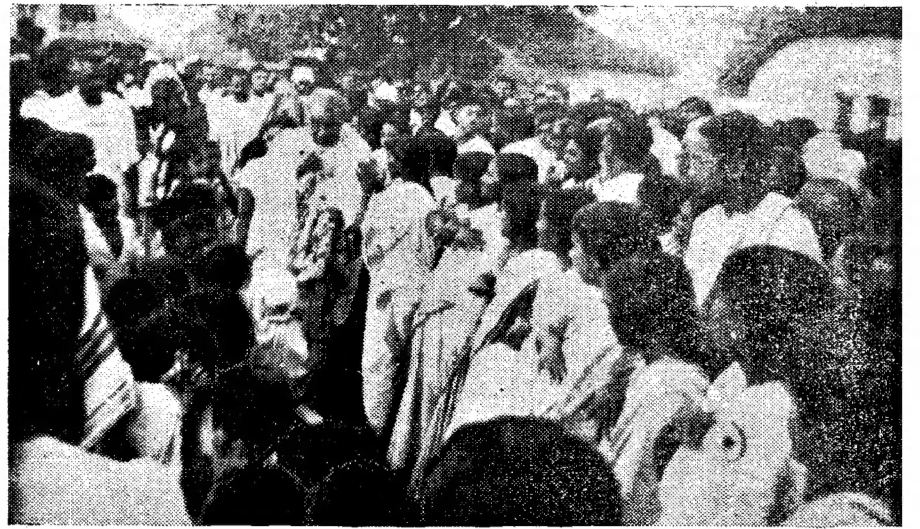
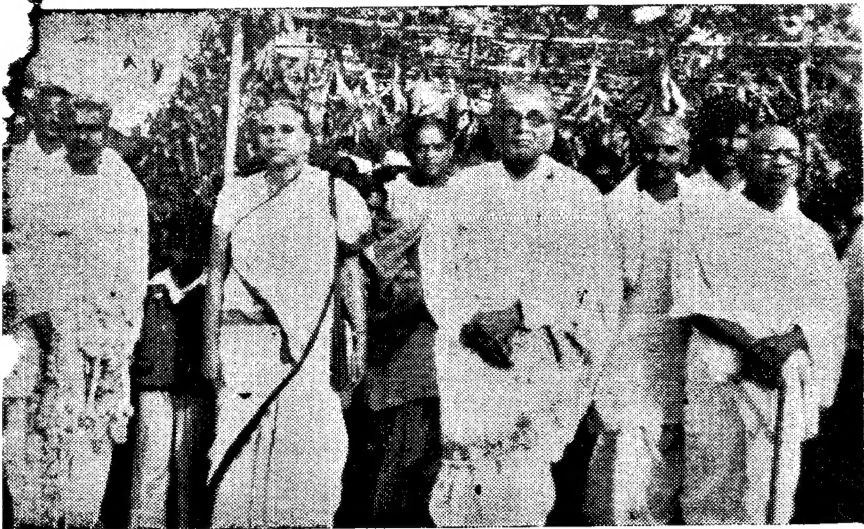
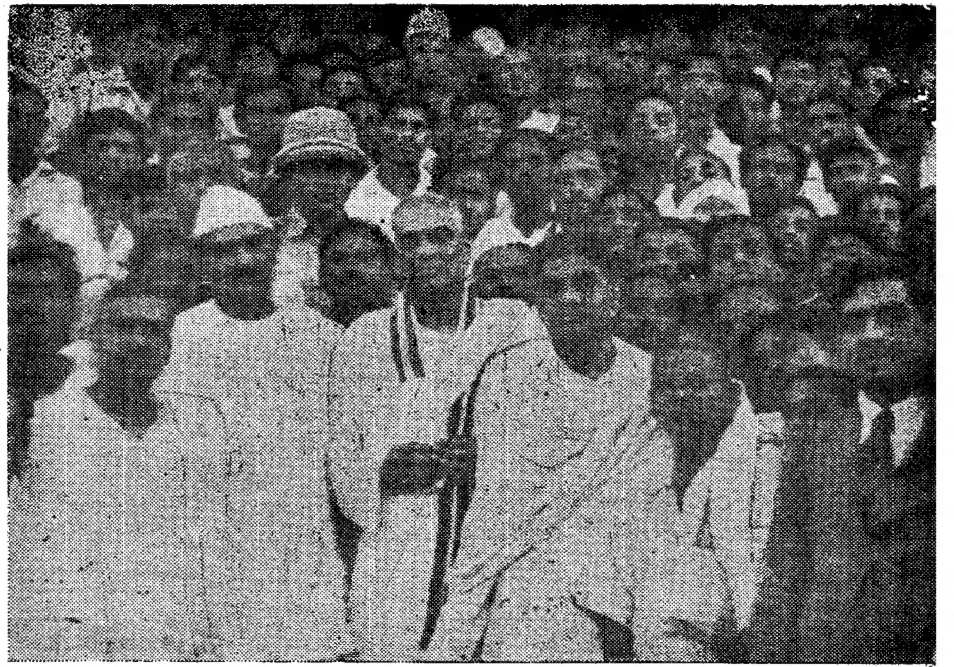
రు. 100. బహుమానము
అద్భుతమైన, శక్తిగల సిద్ధకవచము
కాలా అద్భుత శక్తిగలది. ఎటువంటి ఆహార్యమైనను ఈ కవచముతో జయించ వచ్చు. ఈ కవచమును సులభసాధారణముగ తయారుచే గుణము పొందవచ్చును. ఏలాటి నిష్పంధములులేవు. దీనిని ధరించుటకల్ల, చెడ్డ నష్టత్రములు, శత్రువులును జయము పొందుటకైగాక అధిక అభివృద్ధివంతులగు జేయును. ఎవరైనను ఈ కవచమును మోసమని యాపించినవారలకు యాపాయము 100 బహుమాన కాయబడును. ధర్మ కాగితో 2/- వెండి 3/- అసలు బంగారము రు. 16/- ఇంగ్లీష్ లో యుత్తరములు వ్రాయుడు.
Mahatma Ashram,
5, C. M. B. B. St., Calcutta.

సంపూర్ణమైన ఆరోగ్యాన్ని
రమణీయమైన ఆకారాన్ని
నీవు కలిగియుండవచ్చును

కారీరకమైన సర్వసాంద్ర్యానికి, శోభకు, పునాది, టైలీబీస్సు నిత్యోపయోగమువల్ల కలిగిన అంతరాళాగ్ని. టైలీబీస్సు కేరీరాన్ని దృఢ పరిచి, నిరుపయోగమగు పదార్థాలను కేరీరమునుండి తొలగించివేయును. ఈ వనస్పతి విశేషనామధము ఆకారాన్ని చూడ ముచ్చటయైన దానినిగా మార్చడమే కాకుండా శోభామయమైన ఆరోగ్యాన్ని నూత్నోత్పాదన గలిగించును. టైలీబీస్సు రాత్రి పండుకొనబోవు నపుడు సేవించవలెను. వైశ్యవ్యాధికి, మలబద్ధకానికి, తలనొప్పిలకు, అజీర్ణ వ్యాధికి, గర్భాశయవ్యాధులకు, తలదిమ్మకు, కాళ్ళనొప్పిలకు, మంటలకు, టైలీబీస్సు పెట్టినది చేరు.

టైలీ బీన్సు
BILE BEANS
సహజ బలవర్ధకావధమును సేవించుచు.
పిజ్జంటు: దాదా అండ్ కంపెనీ, సైనియప్పనాయక్ బీధి, మద్రాసు.

నాయకుల పర్యటనలు



రెవిన్యూమంత్రి గా|| కళా వెంకట్రావుగార్ని
గోదావరి నైలుబ్లెష్మకులో పుష్పముఖులు సన్మానం.

* * *

రెవిన్యూమంత్రి గా|| శ్రీ కళా వెంకట్రావు
గార్ని రాజమండ్రి పు పాలక సంఘంవారు సన్మానం
ఒసగు సందర్భమున తీయబడిన ఛాయాచిత్రము.

* * *

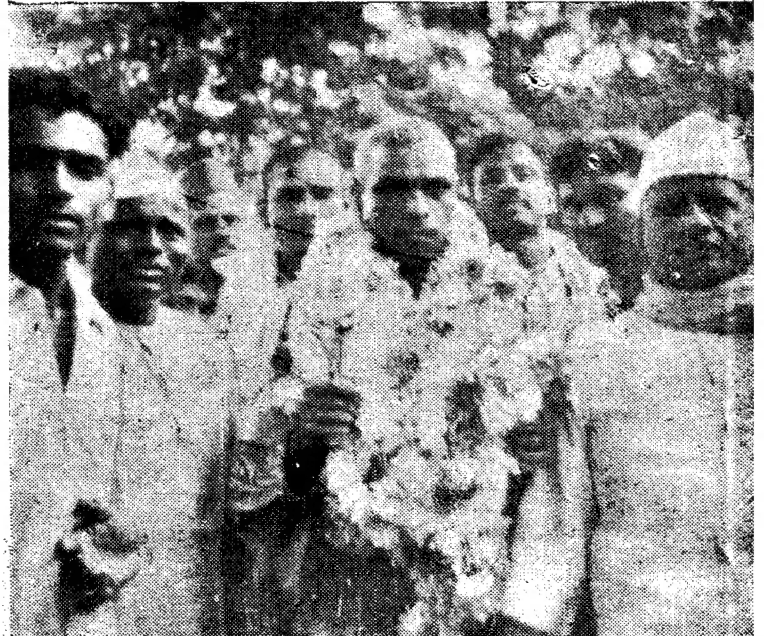
కన్వర్సిబా జాతీయ స్మారకనిధి కిత్తనగరం
శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు ప్రసూతాశ్రమ
దాలయ ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

* * *

శిబిరంలో శిక్షణ బొందుతున్న బాలికలు
శ్రీ ప్రకాశంగార్ని వందనలు లర్పిస్తున్నారు.

* * *

ఈనెల 13 వ తారీఖున జరిగిన వెంక-గిరి
తాలూకా జూనియర్ గ్రామ మహా-భి ప్రారంభోత్సవము.



★
తారాగణం:

శానుమతి,
శక్తరు సుబ్బారావు,
సి. యస్. ఆర్,
నాగేశ్వరరావు,
శామలత,
ఆరణి,
సూర్యనారాయణ,
రాఘవరావు,
బేబి సుమిత్ర,
సీతారాం,
రామనాథశాస్త్రి,
తదితరులు.



భరణి వారి

రత్నమాల

3-వ వారము ప్రదర్శింపబడచున్నది

బెజవాడ	లక్ష్మి	కాకినాడ	మెజస్టిక్	తెనాలి	సత్యనారాయణ	కర్నూలు	చాండ్
విశాఖపట్నం	పూర్ణా	రాజమండ్రి	మినర్వా	మచిలీపట్నం	బృందావన్	పై కేంద్రాలకు	
నిజామాబాద్	పూర్ణా	గుంటూరు	న్యూసిటీ	ఏలూరు	గోపాలకృష్ణ	--పూర్ణా రిలీజు--	

బెంగళూరు - మూవీ లాండ్

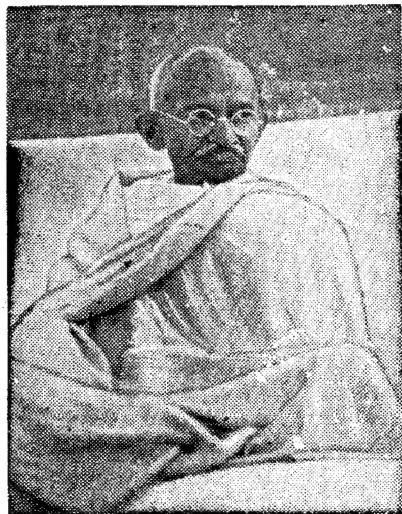
తదితర థియేటరులలో విడుదల కేదురుచూడండి.

- - - - - ప్రభా రిలీజు - - - - -

Await release throughout South India: Apply to --BHARANI PICTURES, MADRAS-17.

బానిస భారతదేశాన్ని బంధాలనుంచి విడిపించి
స్వతంత్రపథం పట్టించిన
భగవ్యజీవి

గాంధీమహాత్ముని అద్భుత జీవితచరిత్ర



ఆత్మకథ

లేక లేక ఇన్నాళ్లకు ఇప్పుడే చతుర్థ
ముద్రణం వెలువడింది.

త్వరపడండి.

(భారతీయులందరు సర్వాత్మనా
పఠించవలసిన పవిత్రగాథ)

రెండు సంపుటములు కలిసి
వెల 10 రూపాయలు

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు